

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

SANDRA ĐOREM

Mentor: doc.dr.Aleš Črnič

ASTROLOGIJA V SODOBNEM ZAHODNEM SVETU

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana 2008

Zahvala

Zahvaljujem se mami Gordani Savič, prijateljici Urši Urbančič in astrologinji Gaji Asta, ki so vzbudile zanimanje za astrologijo. Babici in dedku, Stevanu in Ladislavi Savič se zahvaljujem za dolgoletno podporo pri študiju kulturologije. Za osebno podporo, potrpljenje in ljubezen se zahvaljujem partnerju Sandru Tričkoviću, ljubečemu očetu moje hčere Leile. Zahvala gre tudi družini Vekič-Tričković, ki je omogočila nastajanje diplomskega dela v čudoviti divjini Pelješkega polotoka, prijateljici Sonji Velkavrh in teti Mirjani Savič za potrpežljivo poslušanje in moralno spodbudo ter seveda vsem profesorjem katedre za kulturologijo na Fakulteti za družbene vede. Za strokovno pomoč in intelektualno spodbudo se zahvaljujem mentorju, doc.dr. Alešu Črniču in lektorju Vidu Sagadinu, ter seveda Minci Brate, ki me je do njega »pripeljala«.

IZJAVA O AVTORSTVU diplomskega dela

Spodaj podpisani/-a SANDBA DORETT, z vpisno številko 21018057,
rojen/-a 27.04.1982 v kraju LJUBLJANA, sem avtor/-ica diplomskega dela z naslovom:
ASTROLOGIJA V SODODNETI ZAHODNETI SVETU

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo diplomsko delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbel/-a, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobil/-a vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo in sem to tudi jasno zapisal/-a v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesečnega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerim so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS št. 21/95), prekršek pa podleže tudi ukrepom Fakultete za družbene vede v skladu z njenimi pravili;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za družbene vede;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo diplomskega dela v zbirki »Dela FDV«;
- je diplomsko delo lektorirano in urejeno skladno s fakultetnim Pravilnikom o diplomskem delu.

V Ljubljani, dne 30.6.2008

Podpis avtorja/-ice: Sandra Dorett

Astrologija v sodobnem zahodnem svetu

V današnji dobi smo priče vzponu nove paradigme. Njena vizija je naravna kompleksnost, tako v ekosistemih, družbah kot med posamezniki, in raste spontano iz prostora med determinističnim redom in naključnim kaosom. Na kratko, čaka nas oblikovanje kulture inteligentnega začudenja, ki gradi mostove med ekstremi »znanstvenih fundamentalistov« in mističnih vernikov, racionalnim in holističnim. Ta tretja kultura ni nadnaravna, temveč prihodnostna. Diplomsko delo je poskus klasifikacije raznoterih šol in sistemov fenomena astrologije v sodobnem zahodnem svetu in predstavi aktualne, zgodovinske in trenutne trende v svetu. Fenomena astrologije se loteva iz zgodovinske in antropološke perspektive. Astrologijo poskuša umestiti v novoreligijsko gibanje, natančneje v novodobništvo, ter upravičiti njeno verodostojnost v akademski sferi s poglobljeno analizo sekundarnih virov. Diplomsko delo vsebuje tudi pregled empiričnih študij, ki so v raznoterih principih skušale dokazovati verodostojnost astroloških predpostavk, in na podlagi tega se avtorica trudi ublažiti zakoreninjenost vsesplošne predpostavke o psevdoznanstvenosti, predvsem pa o mistifikaciji astrologije. V diplomskem delu avtorica zagovarja holističen pristop k preučevanju fenomena astrologije.

Ključne besede: astrologija, klasifikacija, novodobništvo.

Astrology in contemporary western world

We are witnessing ascent of a new paradigm nowadays. Its vision is natural complexity as well in ecosystems, societies and among individuals and it is growing spontaneously from the space between deterministic order and random chaos. In short, the culture of intelligent astonishment is waiting for us to be formed and it will build bridges to connect extreme scientific fundamentalist and mystical believers, a bridge between rational and holistic. This third culture is not supernatural, but future natural. The author is trying to make classification of various schools and branches of the phenomenon of astrology in contemporary western world and she describes actual, historical and current trends in a world. She undertakes the phenomenon of astrology from historical and anthropological perspective and she tries to define astrology within new religious movement and new age. As well she tries to justify credibility of astrology in academic circles with profound analysis of secondary sources. Diploma as well contains overview of empirical studies, which were trying to prove validity of astrological premises and on the basis of those, the author tries to soften general bias on presumptions of astrology being pseudoscience and its mistification. The author is defending holistic approach in researching the phenomenon of astrology.

Key words: astrology, classification, new age.

“The most incomprehensible thing about the universe is that it exists” Albert Einstein

1. UVOD	7
1.1 CILJI	7
1.2 HIPOTEZE.....	7
1.3 METODOLOŠKI OKVIR	8
2. OPREDELITEV ASTROLOGIJE	10
2.1 Različni pogledi na definiranje pojma astrologija.....	10
2.2 Umestitev astrologije v novoreligijsko gibanje oziroma v New Age	12
2.3 Astrološko spogledovanje z znanostjo	16
2.4 Astrologija skozi antropološko in zgodovinsko perspektivo	26
3.KLASIFIKACIJA	57
3.1 Aktualne tradicije	60
3.1.1 Kitajska astrologija.....	60
3.1.2 Horoskopska astrologija	63
3.1.3 Indijska astrologija	64
3.1.4 Zahodna astrologija.....	68
3.1.5 Astrološke dobe.....	76
3.2. Zgodovinske tradicije	77
3.2.1 Poljedelska astrologija.....	77
3.2.2 Arabska, perzijska in islamska astrologija	77
3.2.3 Keltska astrologija.....	80
3.2.4 Azteška astrologija	81
3.2.5 Babilonska astrologija	82
3.2.6 Egipčanska astrologija.....	84
3.2.7 Helenistična astrologija	85
3.2.8 Kritična astrologija	87
3.2.9 Astrologija Majeve	87
3.2.10 Hebrejska astrologija.....	89
3.2.11 Medicinska astrologija	90
3.2.12 Srednjeveška astrologija	91
3.2.13 Meteorološka astrologija.....	91
3.2.14 Astrologija Nadi	91
3.2.15 Tibetanska astrologija	93

3.3 Trenutni zahodni trendi	94
3.3.1 Kozmobiologija.....	94
3.3.2 Evolucijska astrologija	95
3.3.3 Finančna astrologija	96
3.3.4 Hamburška šola astrologije	97
3.3.5 Uranska astrologija, podveja hamburške šole	97
3.3.6 Harmonska astrologija.....	100
3.3.7 Heliocentrična astrologija	101
3.3.8 Huberjeva šola astrologije.....	103
3.3.9 Lokacijska astrologija	103
3.3.10 Psihološka astrologija ali astropsihologija.....	105
3.3.11 Astrologija sončevega znamenja.....	106
3.3.12 Ezoterični sistemi astrologije	107
4. ZAKLJUČEK.....	107
5. VIRI IN LITERATURA:	109

1. UVOD

1.1 CILJI

Cilj pričujoče diplomske naloge je prikaz različnih opredelitev in definicij astrologije, poskus umestitve astrologije v področje novih religijskih gibanj oziroma natančneje v new age, prikaz astrologije iz zgodovinske in antropološke perspektive ter preizpraševanje njene (psevdo)znanstvenosti, česar se lotevam v drugem poglavju diplomskega dela. Namen naloge je tudi poskus klasifikacije raznoterih šol, vej, smeri astrologije; kratek zgodovinski pregled in pregled empiričnih študij, ki so v raznoterih principih skušale dokazovati verodostojnost njenih predpostavk. Klasifikacija je predstavljena v tretjem poglavju pričujočega dela. Poljedelska astrologija je opisana v odlomku o kitajski astrologiji in se nanaša na poljedelski koledar, srednjeveška astrologija pa je opisana v 2.4 poglavju, na straneh od 41-43. Ključnega pomena je razumevanje astrološkega razvoja skozi zgodovino, poznavanje temeljnih predpostavk, principov, sistemov najbolj odmevnih vej in šol, saj je bila kritika večine empiričnih študij astrologije namenjena ravno dejstvu, da so raziskovalci razpolagali s preskopim vedenjem o njenih bistvenih zakonitostih in so upoštevali le njene temeljne postavke, zanemarili pa so bistvene kompleksne detajle. Pomembno se je lotiti astrologije kot neke celostne študije, ki ima bogat repertoar mitološke simbolike in črpa iz raznoterih svetovnih tradicij. V uvodu bi želela še izpostaviti, da sem za klasifikacijo astrologije uporabila precej »necenjen« vir z vidika znanstvene skupnosti (Wikipedijo), a kljub množičnemu nezaupanju v ta vir in tudi lastni distanci do njega se je izkazal kot izčrpen. Vedeti moramo, da obstaja morje laične literature o astrologiji, v obliki priročnikov in vodnikov, ki pa večinoma ne zajemajo vseh šol in sistemov tega zanimivega fenomena. Omenjam še, da je zaradi (pre)obsežnosti diplomskega dela vse simbolno, arhetipsko, mitološko v raznoterih sistemih astrologije napisano v opombah. Zgodovinski oris in opis metode oziroma sistematike pa je del teksta.

1.2 HIPOTEZE

1.) Ker astrologija črpa iz mitološke kulture raznoterih tradicij in je pomembno vplivala na razvoj družbe, je pomemben kulturni fenomen, ki ga je treba znanstveno preučevati in raziskovati.

2.) Astrologijo je mogoče klasificirati in definirati kot novodobniško gibanje, saj izpolnjuje večji del njenih zahtevanih značilnosti.

3.) Astrologije sončevega znamenja, ki se pojavlja vsesplošno v raznoterih medijih v komercialne namene, ne gre enačiti z resnim študijem drugih astroloških tradicij in sistemov, saj nima prave vrednosti ali pomena glede na poglobljen analitični pristop k študiju astrologije, ki vključuje preučevanje njene zgodovine, različnih smeri in njene funkcije v družbi.

1.3 METODOLOŠKI OKVIR

Pri raziskovanju sem uporabila metodo preučevanja, interpretacije in analize predvsem sekundarnih virov, med katere spadajo: analiza astroloških priročnikov, analiza znanstvenih empiričnih študij v obliki člankov ter analiza in sistem samih predpostavk astrologije. Antropološka in zgodovinska perspektiva sta povzeti po delu Patricka Currya in Roya Willisa *Astrology, Science and Culture: Pulling down the moon*, ki s pomočjo Webrovega koncepta nadnaravnega, Levi-Straussove mitske naracije v okviru strukturalne lingvistike in njegove teorije mitologizacije dokazujeta pomembnost astrologije kot fenomena divinacije oziroma kozmičnega dialoga. Teoretsko izhodišče je razlaga astrologije skozi: **koncept dialogičnega** (dialogical), kar je termin, ki ga uporablja Mikhail Bakhtin (1990), in koncept **intersubjektivnosti** Edmunda Husserla, očeta filozofske fenomenologije. Bakhtinova teorija dialogizma se osredotoča na diskurz in jezik. Dialogizem se začne v vseh diskurzih, v literaturi in v govoru, kot dialoški, kar je intersekcija multipliciranih glasov. Ko nekdo piše ali govori, to ni le tok misli iz njega samega kot avtorja, ampak je njegov diskurz, njegova identiteta, združitev večih glasov in jezikov, ki ga konstituirajo kot subjekta. Vsak subjekt je sestavljen iz množice glasov, preteklih in sedanjih, in je del dialoga. Posameznikovo pisanje in govorjenje izhajata iz dialoškega prostora. Pomemben je tudi Bakhtinov koncept dialoške resnice. Identificira dva diskurza o resnici: monološkega in dialoškega. Monološka resnica je prezentirana kot en glas. Dialoška resnica je resnica, ki izhaja iz mnogih glasov. Je nevodena intersekcija glasov, ki manifestirajo »pluralnost zavesti«, ki se ne združuje v en monološki glas. Je nesistematizirana in nedokončna. Resnica dialoške resnice ni ena partikularna trditev o tem, kar je resnično ali lažno, ampak je partikularnost in unikatnost pojava samega. Ni povezanost sistema, ampak je povezanost dinamičnega pojava, dialog, ki vključuje boj in kontradikcije. Posledice dialoškega branja so: a) odprtost-pluralnost več glasov, b) da moramo opustiti ambicije teoretske zaprtosti oziroma vseobsegajoče teorije vsega, kar je aroganten projekt, ki ga imata radi redukcioniistična in materialistična znanost. (glej: Deal in Beal 2004). Edmund Husserl (1859–1938) se v svoji fenomenologiji osredotoča na odnos med zavestjo in

svetom. Intencionalno strukturo zavesti je prepoznal v njeni celoti: zavest je vedno zavest o nečem, ima vedno predmet mišljenja, hkrati pa je tudi način mišljenja, vidik pogleda. Husserl to opiše z dvojico pojmov noesis-noema. Noesis je tu mišljenje, noema pa tisto, kar je v mislih. Oboje skupaj tvori zavest-o, fenomen. Mišljenemu (noetični vsebini) ustreza mnogovrstnost v dejansko čisti intuiciji. Drugače povedano: pri vsakem človeku intuicija deluje drugače. Vsak po svoje evidentira, ima lastne asociacije, lasten tok doživljanj, ki ni enak nobenemu drugemu. Razmerje noesis-noema narekuje, da usmerimo pogleda na svojski načinov danosti zaznavanega, namesto da samo zaznavamo in s tem ostanemo le pri teoretiziranju. Za dostop do refleksije te intencionalne strukture zavesti vpelje Husserl pojem fenomenološke redukcije. Ta odstrani vse transcendentne postavitve in upošteva le še stvari, kot se nam kažejo. Hkrati pa uvede še pojem epoche, ki pomeni izključitev predpostavke biti. Tako najprej, z univerzalno ali fenomenološko epoche, vse samoumevne »stvari na sebi« izključimo iz polja gotovosti. Naša zavest tako ostane sama s tokom doživljanj, ki se odvijajo pred njo. Na tak način se lahko refleksivno ozremo na naše akte menjenja in jih razločujemo od intencionalnih predmetov. Zavest, ki je tega sposobna, je ostanek druge stopnje, eidetske redukcije, ko izključimo tudi doživljanje in poiščemo vsem njim skupno. Eidetska epoche tako postavi v oklepaj obče zakone in bistva. Po nadaljnji, transcendentalni redukciji pridemo do transcendentalnega jaza kot pogoja vsega drugega, kot transcendence v imanenci. Takoj ko ta čisti jaz »odpre oči« v svoji zavesti, dobi že tudi prve predmete. Sprva le noematska jedra, smisle, na katere se »pritrujejo« prilastki. In najprej sreča kot svoj predmet samega sebe. Ločnica med to »sliko sebe« in preostalimi doživljanji je ločnica med znotraj (ega) in zunaj. Ves tak svet je moj svet vključno z drugimi osebami. Njih lahko spoznam le z vživetjem, kot alterego. Hkrati pa vem tudi, da ti alteregi tako kot jaz spoznavajo isti svet. K smislu biti objektivnega sveta spada tudi spoznanje, da je za-vsakogar-tu. Svet je intersubjektivni, ker si ga delimo s sebi enakimi monadami, v katere se vživljamo. Po mnenju Barbare Potrata je pri preučevanju novodobnikov bolj smiselno preučevati njihove praktične aktivnosti kot pa analizirati, kaj berejo in pišejo. A zaradi obsežne klasifikacije se v tem diplomskem delu nisem lotila na primer opazovanja z udeležbo itn., vsekakor pa menim, da bi bil tak pristop k preučevanju astrologije potreben in pomemben.

2. OPREDELITEV ASTROLOGIJE

2.1 Različni pogledi na definiranje pojma astrologija

Beseda astrologija izhaja iz grškega astron (zvezda) in logos (teorija, študij), kar pomeni skupaj študij zvezd. Astrologija je skupek sistemov, tradicij in prepričanj, v katerih so znanje relativnih pozicij nebesnih teles in preostali s tem povezani detajli uporabni za razumevanje, interpretacijo in organizacijo informacij o osebnosti, človeških odnosih in preostalih zemeljskih zadevah. Od prvih zapisov o astrologiji iz tretjega tisočletja p.n.št. se je razvilo že kar lepo število tradicij in aplikacij, ki uporabljajo astrološke koncepte. Igrala je pomembno vlogo v oblikovanju kulture, zgodnje astronomije in preostalih disciplin v zgodovini. Astrologija in astronomija sta bili pogosto nerazdružljivi v času pred moderno dobo, z željo po predikcijskem in divinacijskem znanju kot primarna motivacijska faktorja za astronomsko opazovanje. Astronomija se je začela postopno ločevati od astrologije v obdobju od renesanse do 18. stoletja. Končno se je astronomija ločila kot znanstveni študij astronomskih objektov in fenomenov, ne glede na astrološke špekulacije o teh fenomenih. Astrologijo pogosto definirajo kot študij vplivov kozmosa na življenje na Zemlji. Moderni astrologi definirajo astrologijo kot simbolni jezik, kot umetniško obliko in obliko divinacije. Kljub različnim definicijam, je splošna predpostavka astrologije uporaba nebesnih položajev za razlago preteklih in sedanjih dogodkov in napovedovanje prihodnosti. Znanstvena skupnost obravnava astrologijo kot psevdoznanost in supersticijo/vraževerje, saj ni nobenega znanstvenega dokaza, ki bi potrjeval njena prepričanja. Verjetje v astrologijo je zelo razširjeno, 31 odstotkov Američanov verjame vanjo, po drugi študiji jih 39 odstotkov obravnava kot znanstveno (glej: Internet 1). V raziskavah slovenskega javnega mnenja na vprašanje, »ali je resnična trditev »človekovo zvezdno znamenje oziroma njegov rojstni horoskop res vpliva na potek njegovega življenja« (SJM 91/2 (6.24D), 95/1 (4.04E), 97/2 (236E)), s »to je gotovo res« odgovarja 5,3 odstotka, 8,8 odstotka, 26,8 odstotka anketirancev (v vrstnem redu po letnicah), iz česar lahko sklepamo, da število ljudi, ki so prepričani o resničnosti astroloških predpostavk, z leti narašča, še posebno veliko povečanje vidimo v letih od 1995 do 1997; da je to »verjetno res«, odgovarja 29,1 odstotka, 29,7 odstotka, 46 odstotkov anketirancev, pri katerih spet vidimo strmo naraščanje; da »to verjetno ni res«, meni 24,7 odstotka, 26,4 odstotka in 9,8 odstotka anketirancev, pri katerih vidimo, da delež najprej narašča, potem pa strmo upade; da »to gotovo ni res«, je prepričanih 25,1 odstotka, 22,8 odstotka in 7,2 odstotka anketirancev, torej vse manjši delež, z »ne vem« pa odgovarja 14,4 odstotka, 12,3 odstotka in 10,2 odstotka anketirancev, pri katerih spet vidimo upadanje. Na vprašanje, »ali je resnična trditev »astrologija kot preučevanje

zvezdnih znamenj ima v sebi nekaj znanstvene podlage« (93/2 (2.09C), 95/1 (4.04A), 97/2 (236A)), s »to je gotovo res« odgovarja 24,2 odstotka, 16,3 odstotka, 10,3 odstotka anketirancev, pri katerih vidimo postopno upadanje; da je »to verjetno res«, meni 46,7 odstotka, 50,6 odstotka, 28,8 odstotka anketirancev; zanimivo je, da je leta 1995 polovica anketiranih prepričana o verjetnosti te trditve, nato pa leta 1997 delež upade skoraj za polovico; da »to verjetno ni res«, je prepričanih 6,1 odstotka, 15,5 odstotka, 22,9 odstotka anketirancev, delež torej narašča; da »to gotovo ni res«, menijo 4 odstotki, 7,0 odstotka, 25,4 odstotka, delež torej spet narašča, z »ne vem« pa odgovarja 19,0 odstotka, 10,6 odstotka in 12,6 odstotka anketirancev. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da se v splošnem Slovenci ne strinjajo s tem, da ima astrologija znanstveno podlago (glej Internet 9, 10, 11). Astrologija je v 21. stoletju postala tako razvejana, da jo je težko kamor koli uvrstiti. Avtorja Patrick Curry in Roy Willis menita, da termin astrologija izhaja iz besed logos ali »jezik« zvezd in da obstaja kot ostanek primitivnih supersticij in nasprotje akademsko spoštovani znanosti astronomije (meritev zvezd) – kar ponjuno reflektira izjavo Galileja, da »je resnično samo to, kar se da izmeriti«. Astrologija je tako socialni fenomen, ki privlači veliko popularnih interesov in jo je najlaže razumeti kot tehniko divinacije: dialog z divinacijskim v postmodernem, postkrščanskem univerzumu. V ritualni divinaciji je dualistična delitev na subjekt in objekt, na um in materijo ter na to, kar je zgoraj in spodaj (znotraj v genih), zamenjalo zavedanje o kozmični povezanosti. Gledano iz antropološkega vidika, bi lahko rekli, da gre pri astrologiji za participacijo v največjem dialogu med Zemljo in nebesi. Ta konverzacija je naučena tehnika. Kot individualci lahko preživimo vse življenje v učenju komunikacije s preostalimi posamezniki. V kozmološki dimenziji je človek skreiral jezik mita za transosebni in transkulturni svet kolektivne imaginacije (glej: Curry in Willis 2004:1). Definicija iz slovenskega astrološkega slovarja se glasi:

Veda, ki proučuje odnose med gibanji in položaji nebesnih teles ter življenjem na Zemlji. Najstarejše pisane vire imamo že od samega začetka človeštva. Po dolgem skupnem nastopanju se je astrologija ločila od astronomije in s seboj odnesla meritve, hitrosti in oddaljenosti in podobne, zelo konkretne podatke, s čimer se tudi danes ukvarja. Tako je astronomija astrologiji zapustila razlaganje teh odnosov za ves živi in neživi svet... (Kuerpick 2008:9, glej Internet 13)¹

¹ Strokovni astrologi definirajo astrologijo abstraktno kot »znanost o prostoru in času« ali kot »znanost o časovni kakovosti«, vendar se ti pojmi nenehno spreminjajo. Do neke mere je to razumljivo in pravilno, vendar pa povezovanje pojma »znanost« z astrologijo ni samo neke vrste blasfemija za njene nasprotnike, poleg tega je pojem astrologije vsebinsko nejasen in dvoumen. Po eni strani je empirično- znanstveno raziskovanje astrologije

Astrolog je oseba, ki se ukvarja z astrologijo. Potrebne sposobnosti astrologa se po mnenju Catherine Aubier razlikujejo, saj se astrologije lahko lotevamo na različne načine: racionalno, mistično, psihološko, simbolno. Vendar pa je potrebna splošna izobrazba, obvladanje psihologije (nekateri celo priporočajo prakso na samem sebi v smislu psihoanalize) in obvladovanje astroloških ved: a) smisel za logiko in intuicija, b) smisel za sintezo, c) sposobnost jasnega izražanja, d) nagnenje za psihološke analize, e) previdnost in občutek za pravo mero (glej: Aubier 1991)

2.2 Umestitev astrologije v novoreligijsko gibanje oziroma v New Age

Že konec sedemdesetih let se je v družboslovnem preučevanju sodobnih religijskih skupin pojavil nov termin, nova religijska gibanja (v nadaljevanju NRG), ki pa ni povsem neproblematičen, saj označuje številna heterogena gibanja, ki se med seboj razlikujejo po izvoru, organizacijski strukturi, doktrinah in praksah, velikosti, odnosu z okolico itn. Najbolj problematično je dejstvo, da mnoge skupine, ki jih označujemo s tem terminom, vsekakor niso nove. Vendar pa termin NRG označuje pojav gibanja na Zahodu v obliki organizirane skupine. V splošnem se družboslovci strinjajo, da v NRG uvrščamo religijske skupine, ki so se pojavile na Zahodu po drugi svetovni vojni in so religijske v smislu, »...da ponujajo način za doseg kakega višjega cilja (npr. samospoznanje...). Termin tako uporabljamo za označevanje skupin, ki svojim članom ponujajo dokončne odgovore na osnovna vprašanja (življenjski smisel, posameznikovo mesto v svetu...)« (Barker 1984:145 v Črnič 2003:131). Astrologija vsekakor ni novo gibanje, saj njeni izvori segajo v obdobje 3000 p.n.š, a je danes na Zahodu nastala s »...ponovnim odkrivanjem magičnih, mističnih, metafizičnih in okultnih idej lastne tradicije (vse od antike prek gnostičnih začetkov krščanstva do srednjeveških krščanskih mistikov) in s poljubnim mešanjem verovanj in idej, dostopnih v sodobnem globaliziranem svetu« (Črnič 2003:132). Vsekakor pa astrologija ponuja orodje za samospoznanje in svojim članom tudi odgovore na vprašanja o življenjskem smislu in mestu v svetu. Veliko laže astrologijo vidimo kot NRG v skladu z definicijo, po kateri je NRG »primarna religijska skupina ali gibanje, ki deluje mimo ali ločeno od dominantne verske kulture (krščanskega zahoda), a v njej išče pripadnike« (Melton 1999 v Lesjak 2001:1109). Večina sodobnih avtorjev, ki se ukvarja s preučevanjem NRG, astrologijo uvršča v skupino new age/novodobnikov (Potrata 2001:1145; Parsons 1993 v Smrke 2000: 293, Heelas 1996 :74, 81). Parsons tako uvršča astrologijo med povsem nova gibanja, ki se ne opirajo na tradicionalno religijo, in sicer to skupino razdeli še v

še na začetku, tako da se ne more ponašati s tem, da je po strogih merilih in kriterijih resne znanosti »dokazana«, četudi so vidni prvi znanstveni pozitivni rezultati (glej: Aubier 1991).

dve podskupini: *self religions*, ki izhajajo iz predpostavke o ključni povezanosti med raziskovanjem sebe, »jaza« in iskanjem smisla v svetu, in *new age*. Tako so po mnenju Smrketa *new age* »...alternativni življenjski slogi, poudarjanje skupnosti, ekološke senzitivnosti, holizem, alternativna medicina in zdravljenje (astro medicina), koncepti kot reinkarnacija (karmična astrologija), duhovni razvoj, **astrologija**, okultno ...« (Smrke 2000: 293). Načeloma pa ima *new age* toliko definicij, kolikor je raziskovalcev, ki se s tem pojavom ukvarjajo. Tako York (1995:34 v: Potrata 2001:164) meni, da je *new age* mešanica poganskih religij ter vzhodnjaških religij in filozofij. Hanegraaf (1996) meni, da je *new age* sekularizirana ezoterika, Greer (1995) pa dokazuje, da je preprosto oživljanje starih religijskih tradicij, na primer gnosticizma, ezoterike, okultizma, medtem ko je za Meltona (1995) revitalizacija metafizike in okultizma. Van Hove (1999) se osredotoča na ekonomske vidike *new agea* in trdi, da ga je proliferacija potrošniške kulture spremenila v trg storitev in zato predlaga uporabo termina »spiritualni trg« (glej: Potrata 2001). Večina preučevalcev se strinja, da so novodobniki pripadniki »zelo individualiziranega nejasno zamejenega kvazi religioznega meglenega pojava« (Roozen et al. 1993, Champion 1993, Hervieu-Leger 1993, Lemieux et al. 1995, Zork 1995, Heelas 1996 v Potrata 2001: 163). Čeprav so novodobniška gibanja² stalno odprta za spreminjanje skozi eklekticizem ali sinkretizem, pa skozi praktično aktivnost pridobijo razmeroma stabilen sistem prepričanj in verovanj, ki pa ni eksplicitno prepoznaven. To znanje ne črpajo iz splošno priznanih svetih knjig in referenc, niti se njihove praktične aktivnosti ne odražajo v prepoznavnih ritualih, centralni organizaciji ali prek vodilnih osebnosti. Za *new age* je značilna tudi fluidnost, saj ga je težko zamejiti. Značilnosti, ki pričajo o **novodobniškem potencialu astrologije**, so naslednje: **poudarek na doseganju osebne in družbene transformacije**³, **zdravljenje**⁴, **optimizem, iskalstvo ali nestalna pripadnost različnim skupinam** (nisem zasledila nobene astrološke skupine, ki bi prakticirala članstvo ali iniciacijo, njen pripadnik je lahko pripadnik številnih drugih NRG), **iskanje in doseganje**

² O težavnosti označevanja novih religij s pojmom »gibanje« polemizira kar nekaj avtorjev, med njimi Robbins in Bromley 1993:91, Heelas 1996:16, Sutcliffe 1997:101; pri nas pa na to opozarjata Barbara Potrata 2001:1145 in Aleš Črnič 2003:131).

³ Tako na primer trdijo tudi, da nam natalna astrologija pokaže, »...kako naj usmerjamo svoje življenje, kam naj vlagamo energijo, kje s trudom, disciplino in študijem lahko izboljšamo neko karakterno potezo, ki je dana kot šibkost...« (Astrogaia 2004: 2).

⁴ Pogosto govorijo o »...razvojnih možnostih in šibkostih, ki jih prinašamo s sabo...« (Astrogaia 2004:2), potencialih in talentih, ki jih ima posameznik in so vidne v natalni karti, medtem ko bolezen lahko »preberemo« z gostoto planetov v šesti hiši, bolezensko zdravljenje v instituciji (zaprte ustanove) v dvanajsti hiši. Astrologi predvsem poudarjajo, da je mogoče s prepoznavanjem teh predispozicij preusmeriti pozornost drugam, da je treba samo »potrpeti«, da se določen »tranzit konča« itn. »Značilno je zdravljenje z voljo': bolnik naj poskuša pozdraviti svoje stanje z voljo po ozdravitvi. Če si želi ozdraveti, bo ozdravel.« (glej Smrke 2000)

avtentičnega jaza, samo-duhovnost, ena najbolj razširjenih praks pa je »kanaliziranje«⁵ in eno najbolj razširjenih prepričanj vera v reinkarnacijo (glej Potrata 2001). Ker novodobniki nimajo eksplicitnega verovanja, radi poudarjajo, da je najpomembnejše tisto, kar sami intuitivno izkusijo. »Novinec bo do resničnosti vere v reinkarnacijo prišel recimo takrat, ko se bo podvrigel tehniki regresije, priklicevanja spominov na prejšnja življenja. Nekdo drug bo do prepričanja v obstoj preseljevanja duš prišel prek karmičnega horoskopa ...« (Potrata 2001:1147). Tudi za astrološko prakso lahko rečemo, da je nekakšna »laična psihoterapevtska ura« (Potrata 2001:1149), saj posameznik z branjem in interpretacijo astrološke karte spoznava vedno nove »negativne mišljenjske vzorce«, ki mu jih vsiljuje družba, in se z »delom na sebi«, ki je vseživljenjski proces, vse bolj individualizira. Barbara Potrata meni tudi, da novodobniki s prakso pridobivajo in izražajo svoja verovanja in prepričanja, praksa pa je tudi način graditve verske skupnosti. Tak astrološki primer »grajenja« verske skupnosti imamo tudi v Sloveniji, v Koštaboni na Primorskem, kjer Alan Asta in Baba Gaia, v okviru Zavoda za nepredne komunikacije, »pomagata drugim« iz nesebičnih in povsem človekoljubnih namenov in kjer se z različnimi novodobnimi praksami (šola magične astrologije, vilinski ključi, rebirthing, delavnice sanjanja ...) spoznavajo in srečujejo slovenski novodobniki. Kljub temu pa ima astrologija tudi nekaj značilnosti NRG (splošno): ni institucionalizirana, razen v obliki zasebnih inštitutov kot je na primer Inštitut za psihološko astrologijo Ljubljana ali Astrodienst v Zollikonu v Švici, kjer zbira in piše članke veliko svetovno priznanih astrologov, med njimi Liz Greene, Robert Hand, Mona Riegger in drugi; najvišja stopnja organizacije je tečaj; je neekskluzivistična, najdemo jo na Zahodu: v ZDA, Evropi, na Japonskem in v podsaharski Afriki (glej: Internet 14, Smrke 2008) Tudi v Sloveniji lahko fenomen astrologije umestimo v novodobno gibanje, saj »domala vse pojave, ki smo jih identificirali kot navzočnost (elementov) azijskih verskih tradicij v Sloveniji, lahko štejemo za NRG ali del njih.« (Smrke 2000: 287)⁶. Po mnenju Smrketa je za skupino NRG, **psihiki, duševniki, new age**, značilno

⁵ Tako astrologinja Baba Gaia in njen partner Alan Asta v Koštaboni, ob »mističnem kamnu Istre«, v slovenskem primorju, že vrsto let na svojih astroloških delavnicah uporabljata tehniko rebirthinga in kanaliziranja – Alan komunicira z mojstrom modrosti Koot Hoomijem (glej <http://www.astrogaia.net/>).

⁶ Pomembno vlogo pri širjenju azijskih religiozno-filozofskih idej pri nas ima tudi Duhovna univerza, ki jo je leta 1989 ustanovil Center za duhovno kulturo. Duhovna univerza ponuja 4 leta trajajoč študij, ki poleg osnov azijskih (predvsem vedskih in budističnih) tradicij ponuja tudi osnove ezoterične psihologije, meditacije, astrologije in duhovnosti new age nasploh. Duhovna univerza temelji na duhovnem sinkretizmu in se v nekih točkah približuje teozofiji. Redna tedenska predavanja potekajo že 10 let v Ljubljani, v zadnjih letih pa je študij organiziran tudi v Mariboru, Novi Gorici, Novem mestu, celju in Velenju in nekaterih drugih večjih slovenskih krajih.(Črnič 2001: 157)

spogledovanje z znanostjo (značilni primer je švicarska internetna astrološka šola Astrodienst). Uporablja se skoraj zastrašujoč znanstven jezik, ne pa znanstvena metod(ologij)a. Izhodišče je prepričanje v ujemanje, korespondiranje »duhovnega sveta« in »materialnega sveta« z nekakšnim magnetizmom. Raznorodni pojav new age, se je naslonil neposredno na ezoterično, okultno, mistično tradicijo swedenborgovcev in teozofije (Smrke 2000: 289). Tudi Barbara Potrata se v svoji raziskavi slovenskih novodobnikov »z astrologi pogovarja o vplivih zvezd in človekovi svobodni volji...« in ugotavlja, da novodobniki ne zavračajo racionalnosti, ampak za njih newtonovsko-kartezijanska paradigma znanosti velja le v materialnem, ne pa tudi v duhovnem svetu. Prepričani pa so o tem, da bo »kvantna« znanstvena paradigma nekoč v celoti potrdila njihovo videnje sveta. Nadalje ugotavlja, da se čisto vsi ukvarjajo z usmerjanjem, dodajanjem, odpiranjem, spreminjanjem in drugimi vrstami manipulacije energije. Bolezni, krize in težave niso destruktivne, ampak instruktivne, saj pomagajo posamezniku, da se »zbudi« iz otopelosti in začne »ozaveščati«, kaj je narobe v njegovem življenju. »Ozaveščanje« je dolgotrajen in postopen proces samoizpopolnjevanja, v katerem se oseba premika z nižjih ravni duhovnega razvoja na višje in tako doživlja osebno in duhovno rast. Novodobniki se »ozaveščajo« z »delom na sebi«, kar je doživljenjski (in večživljenjski) proces, ki ga prakticirajo z obiskovanjem raznih tečajev, predavanj, meditacij, delavnic⁷, osebnih posvetovanj in v terapevtskih in prijateljskih pogovorih. Novodobni terapevt tako v obliki »psihoterapevtske ure« skuša dopovedati klientu, da se pred težavami ne sme skrivati, ampak da se mora z njimi aktivno spopasti in jih razrešiti. Tako pacient sprejme »odgovornost« (kar ne pomeni, da prevzame krivdo) za vse, kar se mu dogaja v življenju, in spozna, da je sam aktivno soudeležen v določeni življenjski situaciji in da v prihodnosti lahko s samozavedanjem spremeni svoje življenje.⁸ Tako si novodobniki s pomočjo specifičnega razumevanja reinkarnacije, da si duša sama izbere značilnosti prihodnjega življenja v skladu z nalogo, ki se je v tem življenju mora »naučiti«, razlagajo, da niso žrtve, ampak le ljudje, ki so sprejemali napačne odločitve. »Prevzemanje odgovornosti« je tako proces individuacije in emancipacije.⁹

⁷ »Mini delavnica magične astrologije je preplet astrološkega in energetskega dela, v celoti vodena z druge strani, pod budnim očesom mojstra modrosti, Koot Hoomija. Maxi delavnica traja dva dni, poleg astrološko-energetskega dela se udeleženci naučijo tudi gibov planetov in petja planetom.« (Glej: Internet 16.)

⁸ »Šola magične astrologije vas nauči, kako živeti z astrologijo, kako predvideti prihodnje dogodke in jih s pomočjo tehnik spremeniti.« (Glej: Internet 15.)

⁹ »Tudi klasične ezoterične prakse in sisteme (kot na primer astrologijo, branje z dlani, karte tarot) novodobniki uglavnom uporabljajo kot sredstvo (samo)spoznaje, in ne kot način napovedovanja prihodnosti ali usode. To spremembo funkcije klasičnih divinacijskih sistemov so opazili tudi Feher (1992), Melton (1992), Perry (1992), Crowley (1993) in Barton (1999). Novodobniški astrolog na primer na podlagi astrološke karte ne bo napovedal, kdaj so zvezde naklonjene poroki ..., temveč se bo osredinil na identifikacijo posameznikovih sposobnosti in potencialov ter možnosti, ki so na voljo posamezniku. Horoskop nakazuje zmožnosti in določene pogoje, stvar

Pri proučevanju novodobništva pa je treba biti previden, saj ne smemo izhajati iz same dejavnosti, ampak je posameznik tisti, ki neko dejavnost definira kot novodobniško ali ne, glede na to, v kakšnem okviru jo uporablja. Novodobniki namreč pogosto redefinirajo neko že obstoječo aktivnost v skladu s svojimi prepričanji in z zanimanjem za različne tehnike samorazvoja in različne duhovne ideje, ki jih lahko svobodno in kreativno kombinirajo, pa jih morajo prakticirati v skladu z osnovnim okvirom konceptov in praks, ki je skupen vsem novodobnikom. »Tako novodobniki pogosto vzamejo fragment iz nekega drugega idejnega ali religioznega sistema ali prakse in ga dekontekstualizirajo in redefinirajo v skladu s svojim novodobniškim okvirom« (Potrata 2001:176). Sama pa sem v astrologiji prepoznala tudi nekaj značilnosti **magijske skupine NRG**, za katero je po Meltonovi klasifikaciji značilno preizkušanje vplivanja na tako imenovane višje sile z magijo-oživljanjem obredov starodavnih kultur. Tako na primer Tibetanci verjamejo, da če »pojejo« planetom z natančno določenimi zvočnimi invokacijami (vibracijami), lahko izničijo ali preusmerijo njihov energetski potencial in tako ublažijo negativne aspekte; sem spadajo tudi vedski rituali očaranja prednikov, ognjeni rituali, barvne terapije, mantre ... (glej Internet 4). Podskupine so po Meltonu čarovniška in neopoganska gibanja (včasih so astrologijo enačili s poganstvom!). Pripadniki poganskih ali predkrščanskih (etničnih) religij so prepričani, da so te boljše od krščanstva in njegovih različic. Cilj neopoganov je rekonstruirati, oživiti in popularizirati stare religije predkrščanske Evrope ali Amerike. Navzoči so predvsem v vzhodni Evropi in se pogosto povezujejo z okoljevarstvenimi gibanji (o ekološkem potencialu astrologije pišeta Patrick in Curry). Astrologija ima tudi značilnosti **vzhodnjaške skupine NRG** (po Meltonovi klasifikaciji), v katero bi lahko uvrstili prakso vedske astrologije, ki ponuja vedskega tutorja za iniciacijo (glej Internet 4). Za to skupino je namreč značilen guru ali verski učitelj, ki naj bi učence privedel do razsvetljenja.

2.3 Astrološko spogledovanje z znanostjo

Tisti, ki so ponovno odprli debato o astrologiji, so bili: Franz Boll, ki je z nujno filološko natančnostjo pokazal avtentičnost Ptolemajevega Tetrabiblosa in neavtentičnost Karposa; Franz Cumont, ki je promoviral *Catalogous codicum astrologorum graecorum*, prvi izvod, ki je bil izdan v Bruslju leta 1898, in Auguste Bouche-Leclerq, avtor študije *L'astrologie grecque*

posameznikove svobodne volje, samoaktivnosti in sposobnosti pa je, kako bo te svoje astrološke danosti in potencie tudi izkoristil.» (Potrata 2001: 173.)

iz leta 1899. Njihova pisanja so osvetlila odločilni prispevek astrologije k religijskim koncepcijam in podobam sveta skozi tisočletno obdobje, od antične Mezopotamije do srednjega veka in celotne renesančne dobe. Boll je odkril zemljevid neba iz bizantinskega obdobja (*sphaera barbarica*), ki je bil drugačen od *sphaera graecanica*, ki je temeljil na 12 konstelacijah zodiaka in ki so ga grški astronomi narisali na podlagi antičnih babilonskih opazovanj. Pokazal je, kako je *sphaera barbarica* izhajal iz seznama zvezd (*paranatellonta*), ki so spremljale vzpon zodiakalnih konstelacij, ki jih je v 1. stoletju pr.n.št. razvil Teucro of Babylon, katerega delo je doseglo islamske astrologe v Perziji. V devetem stoletju je Abu Ma shar vključil Teucrov katalog v astrološki sporazum, ki je, preveden v latinščino, močno vplival na ponovno rojstvo študija astrologije na Zahodu začeni v 13. stoletju. Pomembna točka je sodelovanje Fritza Saxla z Erwinom Panofskyim na produkciji pomembne študije Albrechta Dürerja *Melancolia* iz leta 1923. To delo poudarja povezavo v umetniški domišljiji renesanse med motivom melanholije in astrološko temo Saturna; to potrjuje pomembnost vloge, ki so jo skozi stoletja igrali astrološki motivi v filozofski refleksiji in umetniški inspiraciji. Usenerja je, v zvezi z astrologijo, zanimala reorganizacija rigidnih opozicij med mitsko-religioznim pristopom in znanstveno mislijo, prepričan je bil, da je mitska dimenzija neločljiva od znanosti. Prepoznanje dveh obrazov astrologije je pomenilo njeno ponovno postavitve v središče večjih problematik, v povezavi z različnimi oblikami kulture in njihovimi medsebojnimi relacijami. Ta proces je pomenil tudi ustanovitev premis za kasnejšo refleksijo kognitivnega statusa astrologije. V kakšnem smislu in na katerih ravneh astrologijo lahko definiramo kot znanost ali religijo? Za Ernsta Cassirerja je bila astrologija hibridna oblika znanja. Delal je analize kompleksnih interrelacij med mitskim in racionalnim pristopom. Astrologija mu je predstavljala središčno točko med dvema ekstremoma: matematično eksaktnostjo in fantastičnim misticizmom. Astrološka misel je nekje na pol poti med mitom in znanostjo. Njene omejitve so v namenu apliciranja univerzalnih kategorij legalnosti na partikularne primere, kar je rezultiralo v fantastičnih in ekstravagantnih procedurah, namesto da bi transformirala vse vsebine in dogodke v velik kompleks, ki bi dosegel univerzalnost matematičnega zakona. Zakoni astrologije so bile arbitrarne in lahkomišeln generalizacije in moč, ki jo je imela nad velikimi umi, kot sta Tycho in Kepler, ni razumljiva. V renesančni kulturi je astrologija zasedla Olimp – prek progresivne distinkcije med filozofijo in znanostjo na eni strani ter astrologijo in magijo na drugi; in prek afirmacije modernega koncepta narave kot protiuteži astrološkega koncepta usode. S Cassirerjem je relacija med astrologijo, znanostjo in filozofijo na začetku moderne dobe postala specifičen predmet proučevanja. O tem pričajo na primer Eric-Veilova disertacija Pietra Pomponazzija iz leta 1928, kritika Pica dela

Mirandole in Eugenio Garin, ki je ustvaril precizno ogrodje za interpretacijo relacije med astrološko tradicijo in moderno mislijo, kar je postalo področje študija. Tendence, da v astroloških planetih vidimo planetna božanstva antičnih mezopotamskih religij, je sprožila zmanjšanje dolge zgodovine astrologije, z njenimi mnogimi in divergentnimi mrežami razvoja, na nekakšno repetitivno norm antične astralne religije. Poudarjanje povezave s planetnimi kulturi in pogansko divinacijo je rezultiralo v astrologiji, ki so jo gledali kot predlogičnega prednika astronomije: karakterizacija, ki je invertirala resnično zgodovinsko povezavo med dvema disciplinama. Tudi mnoge rekonstrukcije zgodovine misli in moderne znanosti so vzele kot neoporečno idejo, da študij simetrije in neizogiben upad astrologije sovpadata z rojstvom moderne znanosti. Vendar pa obstaja shema, po kateri je dominantnost religioznih, fantastičnih elementov značilnost primitivnih faz razvoja civilizacije, medtem ko je prevlada logičnega, racionalnega elementa obravnavana kot značilnost bolj razvitih faz. Ta shema, ki trdi, da astrologija pripada prvi fazi in je postranska drugi, kaže, zakaj so jo tudi povezovali z vero v zvezde, astralno divinacijo, fatalistično vizijo obstoja, koncepcijo sveta, ki bazira na astralnih vplivih, in zakaj jo neločljivo povezujejo z magijo in okultizmom. »Vsak, ki želi problematizirati take predpostavke, se zaveda, da je potrebna bolj poglobljena raziskava astrološkega diskurza, saj astrologija kljub temu ostaja objekt interesa individualcev z veliko intelektualno energijo.« (Pompeo Faracovi, Trierweiler, Curtiss Gage 1998: 114.) Kako lahko razložimo interes za astrologijo, ki je samo »kolekcija absurdnosti«, če pa so zanjo zanimali veliki umi, kot so Ptolemej, Campanella, Kopernik, Galileo, Tycho in Kepler pa Carl Jung? Kaj če je fatalizem, supersticija in iracionalizem sadež filozofskih interpretacij in koncepcij astrologije, ki bi lahko bile določene z drugimi interpretacijami in koncepcijami? Avtorji si na tem mestu zastavljajo naslednja vprašanja: Kaj če je znotraj astrologije raziskava, ki je zadostno artikulirana in intelektualno stimulatívna? Kakšna je povezava med vero v zvezde in astrologijo kot specifično disciplino? Kateri so elementi, v tehničnem smislu in smislu ciljev, in kakšen je pomen raziskave, ki razlikuje astrologijo od astralne divinacije? Ali so koncepti usode in astralnih vplivov lastni astrologiji, ali pa izhajajo iz specifičnih filozofskih interpretacij astrologije? Kakšen je odnos med astrologijo in antično filozofijo narave? (Glej: Pompeo Faracovi, Trierweiler, Curtiss Gage 1998.) Ponujajo tudi odgovore na ta vprašanja, in sicer vidijo rešitev v ponovnem raziskovanju astrologije s svežimi očmi; pogled na astrologijo kot na umetnostno-operativno znanje, katere raznovrstne tehnike je treba raziskati z natančno pozornostjo. Zgodovine astrologije so bile večinoma napisane v obliki klasičnih primerov zunanje zgodovine. Raziskovale so relacije med astrologijo in kulturo, astrologijo in umetnostjo, astrologijo in filozofijo, astrologijo in literaturo; redko se vprašujejo o astrologiji

sami, njenih metodah, njenih obdobjih, ki vključujejo napredek, o frikcijah med različnimi tendencami, o naraščanju in pojemanju pozornosti, posvečeni različnim vprašanjem. Treba se je enakovredno osredotočiti na tehnike, procese in modalitete astrološkega dela. Vsak, ki pozna bazične tehnike, ugotovi, da astrologija ni le arbitrarna posplošitev ali kaotična asociacija idej. Res je, da ima veliko tehnik različen izvor, predpostavke, strukturo, nekatere oznako divinacijskih interpretacij in praks. A znotraj področja so fundamentalne procedure formalizirane in koherentne. To so procedure horoskopa, natalne astrologije, predmet katere je ustanovitev in analiza natalnih tematik: precizne matematične metode, ki jim logika ne dopušča prostora za fantazijo. Cilj natalne astrologije je opis individualnega temperamenta po korespondenčnih hipotezah: te med planetnimi pozicijami v času in kraju rojstva na eni strani in individualne dispozicije, v katerih je mogoče predpostaviti povezavo z vrlinami. Vsakemu znamenju, planetu ali razdalji med planeti, ki se šteje kot signifikanten, astrologija pripisuje raziskane signifikacije v njihovih neskončnih kombinacijskih možnostih, dokler ni celoten opis dosežen. Če je to astrološka tehnika, potem ima pomembno posledico za zgodovinarje idej: 1.) ni religija, ne svetovni nazor, ne filozofija ... je tehnična obrt; 2.) čeprav ima nekaj logično-matematičnih procedur, nima nobene povezave z okultno-magičnim univerzumom; 3.) začne z antično astralno religijo, a se sekularizira v vsebini, ko uporablja le planete kot ključ za branje človeških lastnosti – astrologija je kot *summa* vsega psihološkega znanja antike in njena zgodovinska funkcija je sekularizacija reference na antična božanstva, ki jih je transformirala v človeške attribute (*martial, jovial, saturnine, erotic, logical, lunatic...*); 4.) ne vsebuje elementov, ki bi bili nekompatibilni s Kopernikovo astronomijo; 5.) ni magična disciplina – je disciplina, obdarjena z logičnimi temelji, ki želi po definiranih pravilih raziskati človeško psiho. Enako mogoče postane razlikovati med astrologijo kot tehnično obrtjo in koncepcijami astrologije, ki so bile zgrajene na relacijah z različnimi filozofijami. Astrološke korespondence predlagajo serijo filozofskih vprašanj: ali gre za neposreden vpliv zvezd na človeka ali lahko to interpretiramo kot spremljajočo okoliščino, ki je zreducirana na raven vzročnosti in kliče po referenci na drugi ravni bivanja. Da astrologija sovpada s specifičnimi vizijami sveta, kar je neločljivo od teme univerzalne nujnosti; da je inherentno povezana s partikularno kozmološko predpostavko, kot so geocentrizem in antropocentrizem: to vse so zaključki, ki izhajajo ne iz specifičnosti tehnične obrti, ampak iz veliko podob, iz toliko filozofskih interpretacij astrologije. Znanje procedur te obrti ponuja možnost boljše evalvacije značilnosti in omejitve teh koncepcij, da se bolje osredotočimo na konflikt, ki ga najdemo pri posameznih avtorjih; da evalviramo vpliv, da se je ena ali druga koncepcija izvajala na razvoju in artikulaciji njenih tehnik. Eksterna in interna zgodovina postaneta medsebojno povezani in ne moremo dvomiti,

da fatalistične interpretacije astrološkega napovedovanja črpajo iz stoične misli in islamske kulture, kar je privzelo obliko profiliranih serij tehničnih referenc, ki stremijo k napovedovanju prihodnosti in so se razglašale za perfektno točne. Pomembna je tudi relacija med astrologijo in Kopernikovo revolucijo. Če priznamo, da je proces matematizacije oblikoval ključno os znanstvene revolucije, moramo omeniti, da je astrologiji uspela njena lastna revolucija, ko se je ločila od mezopotamske divinacije, od katere vleče točke reference z definiranjem horoskopa; razvoj, ki se je začel v Grčiji v 5. stoletju pr. n. št. Njene tehnike so ostale stabilne v splošnih točkah in so se prenesle z opazno stopnjo neprepustnosti skozi stoletja. Momenti inovacije v zgodovini astrologije se vežejo na recipročen odnos med različnimi tradicijami, ki so se pojavile v času stika grško-babilonske astrologije z egipčansko divinacijo, kar je omogočilo prve definicije procedur delitve hiš, ali znotraj islamske domene, ki je bila odprta za drugačne procedure, in na indijsko izvorno astrologijo z njenimi specifikami. Nobene odločilne spremembe v astrologiji ne moremo povezati s Kopernikovo revolucijo, niti njene ločitve od visoke kulture v 17. stoletju, kar ni bila njena interna kriza, ampak padec naturalne filozofije, na katero je bila astrologija vezana – padec aristotelizma, ki ga je nadomestila mehanicistična interpretacija sveta. Torej ni bila znanost, ampak je bila nova filozofija tista, ki je postavila astrologijo na obrobje univerzuma. Nova astronomska odkritja Urana, Neptuna in Plutona so prisilila astrologe, da so v 18. stoletju in v prvih dekadah 20. stoletja redefinirali nekatere reference in rehabilitirali astrološki pomen Saturna, te demonske entitete antične astrologije. Tudi rojstvo moderne psihologije, ki bi lahko vzela izziv astrologije, se ni zgodila. Astrologija je samo absorbirala številne psihoanalitske in psihološke reference, ki so dale presenetljive inovativne rezultate (glej: Pompeo Faracovi, Trierweiler, Curtiss Gage 1998). Astrologija je imela v minulih nekaj tisočletjih globok vpliv na vzhodno in zahodno kulturo. V srednjem veku, ko so izobraženci verjeli vanjo, se je sistem nebesnih sfer in teles reflektiral/odražal na sistemu znanja in samega sveta spodaj. Astrologija je vplivala na jezik in literaturo. Na primer, »influenza«, iz srednjeveške *influentie*, ki pomeni vpliv, se imenuje tako, ker so zdravniki nekoč verjeli, da epidemije povzročajo neugodni planetarni in zvezdni vplivi. Tudi beseda »disaster« prihaja iz latinske *dis-aster*, kar pomeni slaba zvezda. Pridevniki »lunatic« (luna-moon), »mercurial«, »venereal«, »martial« (mars), »jovial« (Jupiter/Jove) in »saturnine« (Saturn) so vse stare besede, ki so jih uporabljali za opis osebnih kvalit, ki so podobne astrološkim značilnostim planeta ali na katere te astrološke značilnosti močno vplivajo izhajajoč iz atributov antičnih rimskih bogov, po katerih nosijo imena. V literaturi veliko pisateljev, na primer Geoffrey Chaucer in William Shakespeare, uporablja astrološki simbolizem, da doda subtilnost in nianso opisu motivov svojih likov. Pogosto potrebujemo

razumevanje astrološkega simbolizma, da lahko cenimo tako literaturo. Nekateri sodobni misleci, kot je Carl Jung, verjamejo v deskriptivno moč astrologije, ki vpliva na um, ne da bi se bilo treba podrediti njenim kategoričnim napovedim. Na področju izobraževanja se astrologija kaže v univerzitetnem izobraževanju srednjeveške Evrope, ki je bilo razdeljeno na sedem različnih področij, od katerih je bilo vsako predstavljeno s posebnim planetom in ki jih poznamo kot sedem liberalnih umetnosti. Dante Alighieri je špekuliral, da te umetnosti, ki so zrasle v znanosti, ki jih poznamo danes, spadajo v isto strukturo kot planeti. V glasbi je najbolj znan primer astrološkega vpliva orkestralna suita *The Planets*, delo britanskega skladatelja Gustava Holsta, ogrodje, ki bazira na astrološkem simbolizmu planetov. Do časa Francisa Bacona in znanstvene revolucije so novonastajajoče znanstvene discipline potrebovale metodo sistematične empirične indukcije, ki bi jo potrdile ekperimentalne observacije, ki so vodile v znanstveno revolucijo. Na tej točki astrologija in astronomija začneta divergirati; astronomija postane ena ključnih znanosti, medtem ko naravni znanstveniki na astrologijo večinoma gledajo kot na okultno znanost ali supersticijo. Astrologijo danes obravnavajo kot neznanstveno tako znanstveno osebje kot tudi individualni znanstveniki in ima oznako psevdoznanosti. Četudi astrologija ni imela nobene znanstvene pozicije dolgo časa, je bila predmet številnih raziskav med astrologi od začetka 20. stoletja. Astrologi trdijo, da obstajajo significantne prepreke pri znanstvenih raziskavah v astrologiji danes: pomanjkanje fundacij, pomanjkanje predznanja v znanosti in statistike pri astrologih, nezadostna ekspertnost v astrologiji pri raziskovalnih znanstvenikih in skeptikih. Obstaja le nekaj revij, ki se ukvarjajo z znanstveno raziskavo astrologije (astrološki časopisi, ki so orientirani k znanstvenim raziskavam, ali znanstveni časopisi, ki izdajajo astrološke raziskave.) Nekateri astrologi trdijo, da le nekaj prakticerjev danes sledi znanstvenemu testiranju astrologije, ker čutijo, da je to nepotrebno, saj jim delo s strankami na dnevni bazi ponuja osebno validacijo. Še en argument astrologov je, da večina študij astrologije ne reflektira narave astrološke prakse in da se znanstvene metode ne da aplicirati na astrologijo. Nekateri zagovorniki astrologije trdijo, da prevladujoči nazori in motivi mnogih oponentov astrologije vpeljujejo zavesten ali nezaveden predsodek v formulaciji hipotez za testiranje, vodenje testov in poročanje o rezultatih. Editorial, ki ga izdaja *Astronomical society of the Pacific*, poroča, da ne morejo najti nobenega dokaza za znanstveno definiran mehanizem, po katerem bi nebeški objekt lahko vplival na zemeljske zadeve. Nekateri raziskovalci izpostavljajo nekavzalne, samo korelacijske odnose med astrološkim opazovanjem in dogodki, tako kot teorija sinhronosti, ki jo predlaga Carl Jung. Preostali poudarjajo osnove v divinaciji. Drugi trdijo, da empirične korelacije lahko stojijo same za sebe epistemološko in ne potrebujejo podpore nobene teorije ali mehanizma. Za

nekateri opazovalci ti nemehanicistični koncepti sprožajo resno vprašanje o možnosti validacije astrologije prek znanstvenih testov, nekateri pa so šli tako daleč, da skoraj v celoti zavračajo aplikativnost znanstvene metode na astrologijo. Nekateri astrologi na drugi strani verjamejo, da je astrologija podvržena znanstveni metodi, če jo opremimo z dovolj sofisticiranimi analitičnimi metodami, in citirajo pilotske študije, ki podpirajo ta pogled. Posledično nekaj astrologov želi, da bi se delale kontinuirane študije astrologij na statistični osnovi (glej: Internet 1). Francoski psiholog in statistik Michel Gauquelin je trdil, da je našel korelacijo med nekaterimi planetnimi pozicijami in določenimi človeškimi dejavnostmi, kot je poklic. Njegova daleč najbolj znana predpostavka je tako imenovani Marsov efekt, ki demonstrira korelacijo med planetom Mars, ki zaseda določene pozicije na nebu bolj pogosto ob rojstvu eminentnih športnih prvakov kot ob rojstvu navadnih ljudi. Podobno trdi Richard Tarnas v svojem delu *Cosmos and Psyche*, v katerem raziskuje povezanost med planetarnimi povezavami in zgodovinsko signifikantnimi dogodki in posamezniki. Od svoje prve izdaje leta 1955 je bil Marsov efekt predmet kritičnih študij in skeptičnih publikacij, ki so ga zavračale, in študij v obrobni časopisih, ki ga podpirale in razširjale njegovo izvorno postavko. Gauquelinova raziskava ni dobila mainstreamovskega znanstvenega potrdila.

Študija Eysenck Personality Inventory (EPI) se nanaša na 190 univerzitetnih študentov prvega letnika. Zahtevala je datum, čas, lokacijo rojstva, da bi lahko za vsakega posameznika določila pozicijo sonca, lune in ascendentov v pozitivnem, negativnem in vodnem znamenju. Odkritja/rezultati niso podprli teorije, ki trdi, da tendenci k ekstrovertnosti in emocionalnosti določajo astrološka znamenja. Prejšnje študije so raziskovale relacijo sončevega znamenja z osebnimi značilnostmi, toda luna in ascendent nikoli nista bila povezana z osebnimi značilnostmi. Večina testov je pokazala signifikantno večjo ekstravertiranost za skupino s soncem in luno v pozitivnem znaku kot za skupino z obema v negativnem znaku. Eysenck in Nias (1982) sta definirala astrologijo kot študij, »ki se ukvarja s povezavami, za katere verjamejo, da obstajajo med pozicijo planetov v času rojstva osebe ter njegovim karakterjem, razvojem, profesijo, zakonom in splošno življenjsko zgodovino« (Eysenck in Nias v Clarke, Dave, Gabriels, Toos, Barnes, Joan 1996: 37). Astrologija opisuje osebne značilnosti, ki so povezane z znamenjem zodiaka, planeti in preostalimi značilnostmi horoskopa. Toda nobene razlage ni, zakaj je prav določeno znamenje povezano s opisom ali kako so prišli do takega opisa. Da bi ovrednotili opise, je veliko število raziskovalcev preučevalo relacije med osebnimi značilnostmi in številnimi astrološkimi znamenji, da bi jih izmerili kot zanesljive in vredne psihološke teste. Po zahodni ali okcidentalni astrološki teoriji (Arroyo, 1975; Carter, 1947) so

ljudje, rojeni v času, ko je solarni sistem v pozitivnih znamenjih ovna, dvojčkov, leva, tehtnice, strelca in vodnarja, predispozicionirani za ekstrovertnost, medtem ko tisti, ki so rojeni v času negativnih znamenj bika, raka, device, škorpionja, kozoroga in rib, veljajo za bolj introvertne. Za pozitivna znamenja se verjame, da so bolj: aktivna, družabna, moška energija, medtem ko so negativna znamenja bolj pasivna, samo represivna, ženska energija. Nadalje naj bi bilo sonce dominantna sila v moškem in luna naj bi dominirala v ženskah. (Arroyo 1975; Greene 1978). Hipoteza študije EPI se je glasila, da imajo osebe, ki se rodijo z več planeti v pozitivnih znamenjih, močnejšo tendenco k ekstrovertnosti in osebe z večjim številom planetov v negativnih znamenjih močno predispozicijo za introvertnost. Druga hipoteza, ki so jo raziskovali Mayo, White in Eysenck (1978), je bila, da imajo ljudje, rojeni s Soncem, luno in planeti v vodnih znamenjih raka, škorpionja ali ribe, tendenco k višji stopnji senzitivnosti in emocionalnosti od ljudi, ki imajo planete v drugih elementih znamenj (zemlja, zrak, ogenj). Mayo je skupaj s kolegi našel podporo za obe hipotezi. Ljudje, rojeni s Soncem v pozitivnem znamenju, so bili opazno bolj ekstrovertirani (p manjši od 0,5) na lestvici EPI kot skupina s soncem v negativnem znamenju in tisti s soncem v vodnih znamenjih so imeli večjo vrednost na lestvici emocionalnosti. Njihove ugotovitve se da razložiti s predsodkom, ki je predstavljen v izboru vzorca. Vsi sodelujoči so bili izbrani po astrološki konzultaciji. Lahko je na njih vplivalo njihovo znanje in zavedanje astrološkega simbolizma, zaradi česar so odgovarjali na teste EPI na način, ki bi potrdil hipoteze. Naslednja študija Eysencka (1979, citirano v Crowe 1990) je predlagala, da je taka možna razlaga samoatribucija rezultatov Mayja in sodelavcev. Venno in Pamment sta ponovila študijo leta 1979 s sodelujočimi, ki so bili rojeni v južni hemisferi, da vidita, ali so pri tamkajšnjih ljudeh kakšne razlike. Za nobeno hipotezo nista dobila podpore. Tudi Saklofoske, Kelly in McKerracher (1982) v podobni študiji, ki uporablja Eysenckov vprašalnik, niso našli podpore za hipotezo pozitivnega-negativnega znamenja. V še eni replikaciji so Van Rooij, Brak in Commandeur (1988) našli trend (manjši od 0.56) v pozitivnem/negativnem razlikovanju znamenj po tistem, ko so kontrolirali samoatribucijo sodelujočih z uporabo podatkov, ki so bili zbrani z namenom, ki ni povezan z astrologijo. Toda hipoteza spet ni bila podprta. Položaje planetov se navadno določa s pomočjo efemerid, če je znan datum rojstva. Če planet namerava spremeniti znamenje, to ni vedno mogoče. Merkur in venera ostaneta vsaj nekaj tednov v znamenju, medtem ko zunanji planeti potrebujejo nekaj let za gibanje skozi različna znamenja. Torej za izračun horoskopa potrebujemo lokacijo in uro rojstva. Van Rooij s kolegi ni povedal, kako točni so bili podatki, ampak zdelo se je neverjetno, da bi bila točna ura rojstva podana na vprašalniku, ki ni povezan z astrologijo. Gauquelinu (1983) je uspelo uporabiti vse tri podatke in odkril je signifikantne korelacije med osebnimi

lastnostmi in kotnimi pozicijami nekaterih astroloških teles ob rojstvu, še posebno lune, marsa, jupitra in saturna. Korelacije je našel le pri ljudeh naravnega rojstva in ne pri ljudeh z umetno sproženimi rojstvi (Eysenck in Nias 1982, Gauquelin 1983). Večina teh empiričnih študij se je osredotočala na astrologijo sončevega znamenja, ki vključuje pozicijo sonca v znamenje zodiaka ob rojstvu. Kasnejše študije (Gauquelin 1983) so vključevale pozicije preostalih planetov – z izjemo lune – katerih pozicijo lahko določimo brez vednosti časa rojstva. Lunina pozicija ne more biti tako določena in zanesljiva, saj menja znamenje približno vsakih 2,3 dneva. Astrološka teorija (Arroyo 1975; Cunningham 1978; Greene 1978) poudarja, da je pozicija sonca le eden od pomembnih faktorjev v horoskopu. Druga dva sta pozicija lune in ascendent, kar je znamenje zodiakalnega vzpona na vzhodnem horizontu v času rojstva osebe. Ker se ascendent menja na približno dve uri, je pomembno vedeti čas rojstva, če raziskujemo to variabla. Našli nismo nobene raziskave, ki bi empirično preučevala vpliv vseh treh najpomembnejših faktorjev – sonca, lune in ascendent – na ekstrovertnost in emocionalnost. Niti nimamo empirične raziskave, ki bi pogledala dominantne učinke sonca na moške in lune na ženske (glej Clarke, Dave, Gabriels, Toos, Barnes, Joan 1996). Na osnovi astrološke teorije so Clarke, Dave, Gabriels, Toos, Barnes, Joan dali naslednje hipoteze:

- Ljudje z luno, soncem in ascendentom v pozitivnih znamenjih ob rojstvu naj bi bili bolj ekstrovertirani od tistih s soncem, luno in ascendentom v negativnih znamenjih.
- Ljudje s soncem, luno in ascendentom v vodnih znamenjih (rak, škorpion, riba) so bolj emocionalni od tistih s soncem, luno in ascendentom v preostalih elementih znamenj.
- Če je sonce dominantna sila v moških in luna v ženskah, naj bi bili moški s soncem v pozitivnem znamenju bolj ekstrovertirani od tistih s soncem v negativnem znamenju, in ženske z luno v pozitivnem bolj ekstrovertirane od tistih v z luno v negativnem znamenju.

Metoda: Sodelujoči/vzorec: Študentje prvega letnika (N=190), ki so se udeležili predstavitvenega psihološkega predmeta (136 žensk in 54 moških, srednja starost je 20,8 leta), so prostovoljno izpolnili materiale anonimno, a so se strinjali, da pustijo čas, datum in kraj rojstva. Skoraj večina je bila rojena v Novi Zelandiji ali Avstraliji. Sodelujoči so bili obravnavani v skladu z etičnimi principi psihologov in Code of conduct (American Psychological Association 1992). **Rezultati:** niso potrdili hipotez.

Kje so naredili možne napake: niso se osredotočili na to, ali so bila rojstva naravna ali umetno sprožena; nekateri so lahko dali napačne informacije o času rojstva, kar vpliva na račun lune in ascendent; niso mogli primerjati emocionalnosti, ker noben študent ni imel vseh treh vodnih znakov v horoskopu – kar so nadalje raziskali; posebej so obravnavali moške in ženske:

ženske naj bi imele večji odstotek v emocionalnosti na EPI in več možnosti je, da verjamejo v astrologijo in se zato zavedajo vpliva vodnih znamenj na astrologijo – to je lahko predsodek/napaka v tej raziskavi (glej Clarke, Dave, Gabriels, Toos, Barnes, Joan 1996). Ob branju študije EPI sem se vprašala, čemu uporabljati kvantitativno metodo pri raziskovanju fenomena astrologije. Menim, da bi pridobili veliko bolj poglobljene in učinkovite študije z uporabo kvalitativnih metod (npr. poglobljeni intervju ali opazovanje z udeležbo ali analiza tekstov), ki jih uporabljajo tudi antropologi, saj gre pri astrologiji predvsem za kulturni fenomen. Menim tudi, da anketa *yes/no* ni zanesljiva metoda – na primer način, kako so sploh definirali emocionalnost ali ekstravertiranost (pravijo, da po vprašalnikih EPI, ki so preizkušeno zanesljivi) – in da na to spremenljivko (emocionalnost, ekstravertiranost) vplivajo tudi okolje, kultura, starost in življenjsko obdobje. Poleg tega niso upoštevali elementa astroloških aspektov, ki je bistven za določanje karakternih značilnosti, in vzorec 190 ljudi je absolutno premajhen, ker so primerjali le kombinacije (npr. luno in sonce v pozitivnem z luno in soncem v negativnem; luno in ascendent v pozitivnem itn.) in tako so dobili premalo možnih primerjav. Skratka, avtorji Clarke, Dave, Gabriels, Toos, Barnes, Joan zaključujejo, da njihova raziskava potrjuje prejšnje in da je astrološka teorija netočna, nepravilna, ker trdi, da pozitivna astrološka znamenja predispozicionirajo za ekstravertnost in vodna znamenja za emocionalnost. In da je nepravilno, da astrološka teorija predpostavlja, da je sonce dominantno pri moških in luna pri ženskah. Dokazi iz sorodnih študij (Eysenck in Nias 1982) potrjujejo, da obstajajo biološke predispozicije za te osebne značilnosti in da se lahko modificirajo pod vplivom okolja. Torej bi morala astrološka teorija reformulirati svoje trditve in bolj oprezno postaviti hipoteze. A njen sistem deluje kot slovnica. Ima določene zakone in pravila, ki na splošno veljajo, a znotraj njih so vedno izjeme. Skeptiki trdijo tudi, da statistične raziskave pogosto zelo napačno vidijo dokaz astrologije v nekontroliranih artefaktih. Velika študija z vzorcem 15.000 »astro-dvojčkov« je bila izdana leta 2006. Raziskovala je odnos med datumom rojstva in individualnimi razlikami v osebnosti in splošno inteligenco in ni našla dokaza za povezavo. Tudi ni našla nobene povezave med znaki zodiaka in osebnimi lastnostmi participantov. V letu 2008 je bil objavljen nov poskus dokazovanja astrologije z znanstvenimi sredstvi, ki ga je izdal Eskild Rasmussen: »*Neoastronomy I-How to Make Exact and Precise Predictions*«. V tej knjigi avtor trdi, da je mogoče narediti dokazljive astrološke predikcije, ki lahko zadovoljijo znanstvene standarde, vendar morajo biti karte najprej pravilno izravnane. Izravnava kart predpostavlja, da je čas rojstva zelo redkokdaj točen in mora biti premaknjen v skladu z datumi velikih dogodkov v življenju lastnika karte. Do zdaj te trditve še niso bile ovržene. (Glej Internet 1.)

2.4 Astrologija skozi antropološko in zgodovinsko perspektivo

Zgodovinarji so z nekaj dobrimi študijami pokazali, da lahko premagajo predsodke do astrologije. Adorno meni, da je verjetje v astrologijo »patološki indikator avtoritarnega iracionalizma« (Adorno 1994 v Curry in Willis 2004). Psihologi menijo, da so astrološke posledice oblike kognitivnih napak. Resnih filozofskih študij o astrologiji skoraj ni.¹⁰ Očitno je, da imata divinacijska in eksplanacijska astrologija skupno bazo in da se segment antropologije, ki ji pravimo izkušnjska (*experiential*), posveča raziskovanju alternativnih stanj zavedanja, ki so posebni pri divinaciji in ritualnem zdravljenju. Večina predstavnikov zahodne znanosti meni, da je astrologija patološka in psihotična. Ta generalni pogled najbolje poudarja Dennettova izjava, da je astrologija »... odvržena na smetišče zgodovine...« (Dennett 1996:31 v Willis 2004: 16). Še posebno napada astrologijo priznani znanstvenik Richard Dawkins, ki meni, da večino neznanstvene populacije motivira apetit po čudenju in se zato zatekajo v predrazsvetljensko iracionalnost. »Astrologija ... je estetski izziv. Njene predkopernikanske površnosti ponižujejo in podcenjujejo astronomijo, to je kot da bi uporabili Beethovna v komercialne namene« (Dawkins 1998: 118 v Willis 2004: 16).¹¹ Da bi antropolog razumel ta vesoljni svet, mora razumeti osnovne trditve, ki strukturirajo ta svet, in kako ljudje uporabljajo te predpostavke, da kreirajo pomen zase in za preostale. Prvo vprašanje je torej, od kod izhaja, kako se je začelo? Astrologija izhaja iz Mezopotamije v tretjem tisočletju pr. n. št. (Encyclopaedia Britannica, Vol.2:640 v Curry in Willis 2004: 17). Prvi, ki je opazil, da so že tri tisoč let stara ljudstva opazovala ciklične faze lune z uporabo preciznega sistema notacije, je bil Alexander Marshack. V *Roots of Civilizations* (1972) je ta amaterski arheolog skozi poglobljeno analizo materialnih dokazov pokazal, da vgravirane markacije na kosteh in kamnih

¹⁰ Roy Willis je prvi intervju opravil z Johnom Henryjem, ki je avtor akademsko priznane študije o tem, kako je moderna znanost izšla iz »naravne magije« v obdobju renesanse (Henry 2002{1997} v Curry in Willis 2004:4). Henry se zaveda, da je astrologija sistematizirano znanje, ki ima korenine v oddaljeni preteklosti, in je skoraj uniformno spregledana od današnjih znanstvenikov. Zato ga začne zanimati, zakaj je astrologija še vedno tako vitalna, čeprav bi po vseh racionalnih kriterijih morala izumreti že v 18. stoletju?

¹¹ Patrick Curry se je zgodaj spoznal z astrologijo. Najprej je diplomiral iz psihologije, nadaljeval z magisterijem iz filozofije znanosti, doktoriral pa iz zgodovine znanosti. Nanj je zelo vplivalo delo E. P. Thompsona. Obupal je nad projektom dokazovanja znanstvenosti astrologije. »Prišel sem do spoznanja, da je tudi znanost odvisna od različnih predpostavk, ki niso le vprašljive, ampak same po sebi nedovzete za znanstveno validacijo« (Curry in Willis 2004:12). Tudi absurdnost astrologije se mu je zdela nepriljubljena. Predvsem njena intelektualna revščina, kar po treh stoletjih marginalizacije ne preseneča. Ker veliko astrologov arogantno meni, da je astrologija perfekten in dovršen sistem, kjer vse probleme lahko vidijo kot tehnične probleme, bi skoraj opustil raziskovanje astrologije, vendar je ugotovil, da so kritike astrologov pač slabe. Vključil se je tudi v Skupnost astrologov, kjer se je navdušil nad delom Geoffrey Corneliusa in Maggie Hyde, ki sta kontekstualizirala astrologijo kot način divinacije, dialog z neznanim, kar astrologijo odpre in oživi. Pri razumevanju astrologije mu je pomagalo tudi delo Maxa Webra, predvsem koncepti začaranja in odčaranja, racionalizacija in konkretna magija. Njegovi učitelji so bili: Zipporah Dobyns, Liz Greene, Richard Idemon, Geoffrey Cornelius, Maggie Hyde, vsi vključeni v Sophia Project...

zgornjega paleolitika, markacije, ki jih je zgodnja arheologija označila kot nepomenske, konstituira kompleksen sistem lunarne notacije, ki je skupna človeškim skupnostim povsod po zemlji. Razvite so bile že 30.000 let pr. n. št., kar je po Marshacku bistveno prej. Marshack pokaže, da se je do pozne magdalenske dobe (od 16.000 do 10.000 pr. n. št.), ki je najbolj znana po jamskih poslikavah Altamire in Lascauxa, sistem razvil v integriran začetek aritmetike, astronomije, pisanja, abstraktnega simbolizma in notacije (1972:218). Ta Marshackova revolucija nekako sovпада s sedem dekad kasnejšo spremembo v antropologiji z raziskavo nativnih američanov ZDA in Kanade Cushinga in Boasa, Rasmussenovo raziskavo Inuit Eskimov, ki ji je sledil opis elaborirane kozmične filozofije ljudstva Dogon v zahodnem Sudanu (danes Mali), ki ga je leta 1930 izdal francoski etnograf Marcel Griaule, in s publikacijo primerjalne študije aboriginov v Avstraliji in Oceaniji. Kumulativno so te študije iz prve roke razbile konceptualno povezavo, ki je bila v viktorijanski antropologiji nevprašljiva – med opaženo ekonomsko zaostalostjo (v primerjavi z napredno industrijsko kompleksnostjo) in s tem povezano in domnevno intelektualno krutostjo. Antropologiji se je uspelo osvoboditi linearnega modela družbenega napredka, ki je prežemal disciplino v 19. stoletju (in je še vedno prisoten v popularni zavesti), v akademski arheologiji pa še vedno dominira verzija darvinističnega evolucionizma. Marshackovo delo je velik paradigmatski preskok v arheologiji, ki je bila še vedno predominantna z Darwinovim konceptualnim ogrodjem. Zavedati se moramo, da je Marshackova interpretacija prežeta z nezavednim moškim predsodkom, ki je prvič opazen v podnaslovu njegove mojstrovine, v delu *The Cognitive Beginnings of Man's First art, Symbol and Notation*, kjer nam predstavljeni dokazi govorijo, da je bila in še vedno je inspiracija in izvajalec te kompleksne paleolitične kozmologije ženska. Zakaj je bila glavna preokupacija naših prednikov luna in ne sonce? Razlog zato je evidenten, saj obnašanje lune zrcali in je sinhronizirano z menstrualnim ciklom ženske. Naj povzamem samo zadnje raziskave, ki kažejo, da se ženske, ki živijo zelo blizu skupaj, nagibajo k temu, da imajo menstruacijo ob približno istem času. William Irvin trdi, da je isto veljalo za prehistorične ženske, ki so živele skupaj v majhnih lovskih skupnostih. Te ženske bi svoja telesa tako razumele kot harmonizirana z ritmom kozmosa, ki se manifestira v cikličnih spremembah lune. Vicki Noble, moderni ameriški šaman, pravi, »da je stara astrologija naravnana na telo in biološko, s čimer se nanaša na žensko telo« (Noble 1991:85 v Willis 2004: 19). Tako so bile ženske kamene dobe unikatno nameščene kot originalne znanstvenice, matematičarke, umetnice, teologinje in kozmološke graditeljice sveta. Imele so zelo spoštovano vlogo. Najbolj močna od vseh podob lunarne astrologije je v kamen vrezana podoba iz regije Dordogne v jugozahodni Franciji, ki jo arheologi poznajo pod imenom Venera

iz Laussela. Podoba iz leta 19.000 pr. n. št., iz zgornje perigordianske dobe, je oblika zrele ženske, ki drži desno roko visoko v zraku, rog bizona vgraviran s 13 sekvenčnimi znamenji, ki se najverjetneje nanašajo na 13 lunarnih mesecev v letnem solarnem ciklu. Njena leva roka kaže na okrogel, najbrž noseč trebuh. Podoba je bila v originalu rdeča, barva, ki je univerzalno povezana z življenjem in z ženskim menstrualnim ciklom ter s krvjo zarodka. Rog je podoben polkrožni obliki lune. Kot celota je figura ikonična od visoke kamene dobe in bazira na ženskem izkustvu kozmičnega ritma rojstva, življenja, smrti in ponovnega rojstva.¹² Švicarski pravnik J. J. Bachofen je z arhaičnimi dokazi pokazal, da so ženske včasih vladale človeški družbi na enak način kot danes moški. Večina antropologov še danes meni, da je govorjenje o predhistorični eri, ko je bila človeška religija osredotočena na kult vsemogočne zemeljske boginje in žensk, ki so uživale družbeno preeminenco, feministično ustvarjanje mita. Motijo se. Veliko dokazov govori o tem, da je taka doba res obstajala. In da je trajala celo stoletja oziroma tisočletja. Ideja Bachofena, da je predhistorična družba nekakšno invertirano ogledalo sedanje namestitve z vladavino ženskega vladajočega razreda, je napačna. Moderne študije človeških skupin, ki bazirajo na lovskih in poljedelskih ekonomijah, podobnih tem v kameni dobi, kažejo, da taka ekonomija predpostavlja egalitaren in komunitaren etos, ki je nekompatibilen s stratifikacijskim sistemom. Ženska prevlada v predhistorični družbi, dobi boginj, je bila ceremonialna in simbolična, ne hierarhična. To tezo potrjujeta tudi Andrew Mellart in Marija Gimbutas, arheološka raziskovalca. Pokazeta tudi kontinuiteto med neolitično in paleolitsko dobo. Tudi De Santillana in Von Dechend vidita povezavo med mitskimi zgodbami obeh dob. Če je torej nekoč obstajala globalna kozmologija koordiniranega nebeškega fenomena z zemeljskim izkustvom v izmerjenem in ritmičnem procesu, kar ti različni in široko distribuirani dokazi arheologije in mitologije predlagajo, potem je morala biti epohalna socialna in kulturna transformacija na neki točki človeške zgodbe. Dokaz za to so nešteti miti po svetu, ki pripovedujejo, kako so moč in znanje, ki ju je posredovala ženska, ukradli moški. Take zgodbe najdemo v kulturni dediščini plemenskih skupnosti Američanov, Avstralcev, Oceanerjev, Evrazijcev in Afričanov. Mezopotamsko in egipčansko astrologijo, ki sta podedovali elemente iz paleolitske dobe, je ustvarila moška duhovščina, da bi služili interesom na novo vzpostavljene regije "bog-kralj". Okoli leta 200 pr. n. št. so bili ti duhovniki bogovi, ki so poskušali v zvezdah najti napovedi sreče kralja kot upodobitve države. A že leta

¹² Thompson ob tem zaključuje: »Živali postanejo zemeljske oblike zodiakalnih podob luninih mesecev in izrazi bazične dualistične naravne eksistence: moškega in ženskega, Yina in Yanga, življenja in smrti ... vulva je magična rana, ki krvavi in se zdravi vsak mesec, in ker se zdravi v sožitju s temačnostjo lune, vulva ne izraža fiziologije, ampak kozmologijo. Luna umre in se ponovno rodi, ženska krvavi, a ne umre, in ko ne krvavi polnih 10 mesecev, prinese novo življenje.« (Willis 2004:20.)

500 pr. n. št. se je divinacijska funkcija astrologije razširila tudi na nekraljeve individualce. Dinastični Egipt je ohranil nekaj paleolitskega občutka človeške participacije v kozmičnem procesu, čeprav metamorfozirane v kongres svete kraljevskosti z nebesi. Tako je Pharoah, bog-kralj, identificiran s soncem, užival seks z zvezdo Sirius, ki je v Egiptu asociirana z veliko boginjo Isis, božanstvom Nila. Z vdorom grških konceptov matematike in geometrije je ideja panteona stelarnih božanstev, ki vladajo človeškemu svetu, začela prevladovati na vzhodnem Sredozemlju in v srednjeveški, moderni Evropi. Najbolj sistematično in razumljivo je ta pogled na astrološko znanost izražen v delu briljantnega egipčanskega astrologa in astronoma Ptolemeja (100–178 pr. n. št.) *Tetrabiblos*. In kot pravi Patrick Curry, je evropska astrologija pokazala kameleonsko sposobnost prilagajanja svetovnemu nazoru obstoječega družbenega okolja ne glede na to, ali je pogansko-politeistična, krščansko-monoteistična ali znanstveno ateistična. Spreminjajočo astrološko zgodbo od 3000 let pr. n. št. lahko opišemo kot maskulinizacijo nečesa, kar je bilo včasih žensko znanje, ki je izviralo iz participatornega modela človeške aktivne vloge pri kreiranju in ohranjanju kozmičnega ritma. Ženska luna se je vdala moškemu soncu, kar je del inverzije simboličnih vrednot, ki jih je izdelala patriarhalna revolucija. Podobno se je ženski menstrualni cikel, kozmično ogledalo nebesnega lunarnega cikla, spremenil iz čaščenega simbola življenja samega v znak ženske polucije – onesnaženja in ontološke inferiornosti. Od vzpona hierarhične, centralizirane in patriarhalne civilizacije na srednjem vzhodu pred pet tisoč leti so planetarna božanstva postala pretežno moška, le luna in venera sta dobili ženski status. Mars, jupiter, saturn so ostali moški, le merkur je nekje vmes – hermafrodit. V modernih časih so planeti neptun, uran, pluton, nevidni človeškim očem in torej neznan v predmoderni dobi, dobili moški status v astrologiji, kar je primer spolnih predsodkov. Ključen tekst astrologije je po Curryju delo Geoffreyja Corneliusa *The Moment Of Astrology* (1994), ki predstavlja srečanje sodobnega postmodernizma z arhačnimi poganstvom. Cornelius v tem delu potrjuje astrologijo kot divinacijo v smislu vključitve v dialog z božanskim. Ta predlog je osupljiv, saj opušča ne samo kozmologijo moderne znanosti s svojim modelom mehanskega vesolja, ki je oddaljen od zavesti, ampak celo monoteistične in transcendentalne tradicije krščanstva, Islama in judovstva. Curry nadalje usmerja našo pozornost na strukturalno homologijo med monoteistično religijo in enosmerno vizijo moderne znanosti, s svojim projektom, da ustvari vseobsegajočo veliko naracijo vesolja. Postmoderna astrologija predpostavlja privilegiran odnos med astrologom in stranko, odnos, kjer nam množstvo božanstev v obliki planetov kaže situacijo, v kateri je naša usoda lahko pogajana. Tako astralna znanost pred zgodovino, ki izhaja iz arheologije in mitologije, kaže presenetljivo resonanco s postmodernim astrološkim sanjarjenjem. Mitske zgodbe o luni so najbrž

najstarejše. Briffault meni, da je bila luna videna kot moška v predhistoričnem človeštvu, a njegov argument izvira iz evolucionističnih predpostavk. Ne glede na to, ali je ženska ali moška, povsod so luno povezovali z ženskim menstrualnim ciklom. Prazgodovinar Stan Gooch je raziskoval globalno razširjanje zgodbe in meni, da izvira iz ljudstva neandertalcev, ki portretirajo luno kot mati zemlje, ogledalo na nebu, ki v svojih cikličnih fazah reflektira telesne ritme zemeljske ženstvenosti, v svoji alternaciji med sterilnostjo in fertiliteto: kri menstruacije in kri poroda ter večni cikel življenja, smrti in ponovnega rojstva. S formalizacijo astralne znanosti v pismenem in hierarhičnem kraljestvu Mezopotamije je bil ta konstelacijski vzorec razdeljen v 12 hiš, kar je tudi danes priznan sistem v astrologiji, ampak obstaja dokaz (Venera iz Laussela), da je bilo v resnici 13 nebesnih divizij, kar reflektira 13 lunarnih mesecev v solarnem letu. Astrolog in mitolog John Lash je ugotovil, da je bila pred solarnim zodiakom, ki je bil konstruiran v Babilonu 2200 pr. n. št., lunarna verzija, ki identificira 13 konstelacij pod imenom: ram, bik, dvojčka, rak, lev, devica, tehtnica, škorpion, krotilec kač, lokostrelec, kozorog, vodnar in ribi. Danes v astrologiji manjka konstelacija krotilca kač, ki je v izvoru znana pod grškim imenom Ophiuchus in je po Lashu predstavljala prototip »ranjenega zdravilca«, osrednje figure v vseh šamanskih tradicijah. Lash meni, da izključenost krotilca kač iz modernega zodiaka veliko pove o nas kot vrsti, saj predstavlja potlačitev ekstatičnih dionizičnih moči, ki jih je imelo prazgodovinsko človeštvo. Antropolog Gary Urton je na bazi etnografskih dokazov antičnega lunarnega zodiaka med ljudstvom Quechua perujskih Andov južne Amerike ugotovil, da se ta ljudstva naslanjajo na luno kot točko zvezdne orientacije. Ko so locirali konstelacijo na zvezdno mapo, so bile ženske skoraj vedno dezorientirane z odsotnostjo lune na zemljevidu. Dokaz za 13-članski lunarni zodiak v severni Ameriki so našli na izklesanem brodniku, ki ga povezujejo s kulturo grajenja nasipov, ki je locirana ob reki Ouachita na Hot Springsu v Arkansasu (Gooch 1995:145-6 V Willis 2004: 27). Urton tudi opozarja na institucijo Inkov »*Virgins of the Sun*« – devic Sonca, ki so živele skupaj v posvečenem mestu Cuzco v palači Acllahuasi in so svoje življenje posvetile izvajanju religioznih ritualov v Coricancha ali v templju Sonca. Danes avtohtona ljudstva Andov in amazonskih gozdov še vedno opazujejo in prakticirajo antično astralno znanost, ki je medsebojno odvisna od gibanja planetov in konstelacij (vključno s konstelacijo, ki jo Angleži poznajo kot Mlečna cesta), s fundamentalnimi opravki, kot so obdelovanje zemlje in sajenja žetve pridelkov. Za ljudstvo Quechua, ideološke dediče elaborirane kulture imperija Inkov, Urton opisuje še vedno vidno, kompleksno kozmologijo, v kateri so zvezdni in planetarni cikli integrirani s solarnimi in lunarnimi cikli, vsi vključeni v ekonomijo in ekologijo današnje družbe Quechua. V tej kozmologiji izpred osvajalskih časov antičnega Egipta in Mezopotamije

je bilo sonce identificirano s kraljem, medtem ko so Inki enačili luno z žensko aristokracijo (glej Urton 1981: 197 v Willis 2004: 28). Na antičnem Bližnjem vzhodu najdemo dokaz zgodnjega, lunarno orientiranega astralnega sistema znanja. Gooch pravi: »Islam, Izrael, antični Grki, Kelti in vse preostale zgodnje kulture v tej areni štejejo datum začetka meseca, ko se prikaže nova Luna. In Jud je beseda za mesec, chodesh, kar pomeni ‘novost nove Lune’«(Gooch 1995:13 v Willis 2004: 28). Emblem Islama je danes še vedno polmesec. Mecca je bila v originalu predstojnica svetišča lune in popularne lokalne tradicije navajajo, da je Abraham kupil Mecco od stare ženske iz lune. Črni kamen Mecce je še vedno najbolj posvečen objekt Islama – toda to je originalno oltar in simbol boginje lune. V Izraelu zodiak iz 6. stoletja v sinagogi Beth Alpha dokazuje, da je bila antična razporeditev s 13 figurami spremenjena v simbolnih 12. Po Lashu slavni zodiak iz Dendere v spodnjem Egiptu kaže na domneven antični aranžma. Tudi krščanstvo ima svoje poganske razporeditve, saj so bile najsvetejše stavbe, ki jih je gradila cerkev v srednjeveški Evropi, namerno postavljene na vrh svetih prizorišč. Za ljudstvo Inka-Quechua je to, kar moderna astronomija pozna kot našo domačo galaksijo – reko na nočnem nebu Mlečne ceste – refleksija zemeljske reke Vilcanota, ki teče skozi sveto mesto Inkov, Cuzco. Recipročna reflektivnost med nebom in zemljo se nadaljuje, saj štiri glavne smeri, ki jih ljudstvo Quechua razume kot delitev zemlje na štiri dele, predstavljajo zrcalno podobo kvadriparticije in jih nebesa skreirajo na nočnem in sezonskem gibanju Mlečne ceste. Quechua vidi vodo, ki daje življenje, kot kontinuirano cirkulacijo med zemljo in nebom. Na zemlji voda teče od jugozahoda proti severovzhodu, medtem ko na nebu zemeljska voda vstopa na Mlečno cesto na severu in teče južno, se vrača na zemljo v obliki dežja. Kot opisuje orientalist Alain Danielou, najdemo podoben kozmični sistem recipročnosti v antični Indiji, kjer se v svetem mestu Benares reke treh svetov križajo na isti osi. Te reke so Milky Way, Ganges in podtalna reka, ki prihaja s Himalaje proti jugu. Podobna ideja je vzniknila tudi na Kitajskem, kjer je Mlečna cesta vidna kot nebesni odsev Ho ali Rumene reke, ki teče skozi severno Kitajsko v Rumeno morje. Allen Roberts, etnograf ljudstva vzhodnocentralne Afrike, Tabwa, je pokazal kolektivno imaginacijo govorečih poljedelcev Bantu. Ti vidijo Mlečno cesto kot gorsko verigo, ki jo imenujejo Mwila in teče v smeri sever- jug čez državo in naj bi sledila vodam na sredini jezera Tanganyika, ki oblikuje ozadje, ki definira zahodno in vzhodno stran tega velikega notranjega morja. Za Tabwo enako kozmično ogrodje definira in strukturira samo človeško telo, kar je evidentno v vertikalni delitvi meje, ki jo medicinska znanost pozna kot *linea negra*, temno linijo, ki je projektirana na sredini abdominalnega epidermisa pod muskularno formacijo. Curry in Willis pravita, »da to črto prvič opazimo v puberteti in vsakič, ko je ženska noseča, bolj potemni. Roberts meni, da je to kozmično replicirana črta, ki deli

človeško telo na levo in desno polovico in ima simboličen pomen, saj vsebuje komplementarne vrednote filozofskih, religioznih, socialnih in psiholoških domen« (Maurer in Roberts 1985; Roberts 1986, v: Willis 2004:29). Ta kompleksen simbolični sistem telesa, ki je znan po vsej južni regiji jezera Tanganyika, povezuje glavo in desno polovico z moškostjo, intelektom in politično avtoriteto, z vzhodno smerjo, s svetlobo in z življenjem, medtem ko žleze in levo polovico povezujejo z ženstvenostjo, emocionalnostjo, seksualnostjo, temo, zdravilstvom in smrtjo. Ta sistem zavesti ljudstva Tabwa se odraža v plastični umetnosti in ga je Zahod šele v zadnjem času opazil: v obliki lesenih skulptur, ki so bile oblikovane po človeškem telesu, so potetovirane in odražajo tipično kozmično telesno sredino, značilno za to obdobje. Leta 1985 sta Allen Roberts in muzeolog Evan Maurer v ZDA in Belgiji organizirala tudi razstavo teh skulptur z naslovom *The rising of a new moon*. Zavedanje kozmične identitete ljudstva Tabwa participira v veliko širšem sistemu idej v Južni Afriki. Kot je pokazal belgijski antropolog Luc de Heusch v sinoptični študiji južne mitologije Bantujev, ki jo je imenoval *Le roi ivre (The Drunken King (1982{1972}))*, je oralno prenosljiva dediščina tega ljudstva dramatisirala mitične persone kraljev, svetih živali in nebesne moči, da bi vnesla kozmično pomembnost v organiziranost družbe, zaporedje sezon, fenomen življenja in smrti in ponovnega rojstva, dialog med zemljo in nebom, deževje in sušo. Ljudstvo Tabwa simbolično povezuje začetek človeške družbe s Soncem, adventom kraljestva in hierarhično avtoriteto z luno, kar je zanimiva inverzija evrazijske in južnoameriške nebesne simboličnosti. Tako kot sta v antični Evropi ciklični ritem sezon in regularno spreminjanje lune priskrbela ozadje za mitsko dramo. Za ta ljudstva predstavlja modulirana luna princip merjenja in kontrole, ki je esencialen za civilizirano človeško družbo, v nasprotju z nekontrolirano nasilno energijo sonca, ki simbolizira predcivilizacijsko anarhijo in pomanjkanje manir. Zahodni družbeni znanosti je uspelo dekodirati, razčleniti in demarkirati totalno izkustvo te mitske zavesti in industrialni kleriki razsvetljenstva so označili posamezne dele kot zgodovino, socialno evolucijo, religijo, sistem kraljev ... Odčaran svet torej.¹³

Levi-Straussov največji prispevek k mitologiji je bila njegova adaptacija oblike človeškega dialoškega diskurza, ki je na novo razvit v strukturalni lingvistiki kot model za dekodiranje globalnega dialoga o mitu med vrstami. V njegovem branju mita vidimo človeški um, ki je angažiran v konstruktivno debato s samim seboj o naravi dialoške misli, debato, ki za

¹³ In še mit ljudstva Luba o luninim moralnem vplivu nad soncem: »Sonce in luna sta oba trdila, da sta močnejša, boljša drug od drugega. Svoj konflikt prineseta k bogu, ki se odloči v prid lune, saj je dala življenje človeštvu: na enem od trinajstih letnih potovanj je luna pripeljala nazaj dež, da so rastline lahko zrasle. Ker sonce ni bilo zadovoljno s sodbo, je vrglo nesnago v lunin obraz in od takrat luna ustvari manj svetlobe od sonca« (1982: 51 v Willis 2004: 30).

ilustrativno temo vzame celoten spekter senzibilnega fenomena. Takšen um po mnenju Merleau-Pontya odkrije zavest, inteligenco in duh v vsaki stvari, iz katere naredi subjekt iz objekta. Homo sapiens vedno z izmišljanjem in posredovanjem zgodb ustvari red iz kaosa fenomenov, ki ga obdajajo. Tako je paradigma kozmičnega dialoga, ki zaobjema stvari v enotno mrežo pomena, zrcalna recipročnost največjega in najbolj inkluzivnega dialoškega akterja, konverzacija med nebom in zemljo. Levi-Straussova mitologija kaže par nebo-zemlja kot teoretično neskončen set binarnih opozicij, kontrastnih in recipročno komplementarnih parov. Binarne opozicije niso le najbolj preproste lingvistične strukture, temveč so tudi najbolj bazičen model dialoškega procesa, prek katerega človeštvo spreminja kaos fenomenološkega doživetja v smiselni univerzum. Lahko rečemo, da je delitev na zemljo in nebo v vseh kulturnih entitetah povezana v naracijo z edinstveno človeško karakteristiko, ki transcendira lokalne partikularnosti, predvsem tiste, da smo subjekti, ki smo omejeni s smrtjo. Mitska imaginacija povezuje opoziciji nebo-zemlja in življenje-smrt z bogatim asortimanom konceptualnih kontrastov, ki v ekstenzivni kulturni regiji centralnoafriške savane vsebujejo idejo sezonskih pojavov velikih gorečih gozdov do konca šestmesečnega obdobja suše, ki izzove prvi dež. Levi-Straussu uspeva z globinskimi analizami dokazati, da primitivna ali mitopoetska misel izraža uniformirano vzorčno matrico, ki je sestavljena iz kombinacije binarnih nasprotij in analognih relacij. Naj omenimo tudi, da je binarni par tudi paradigma dialoške komunikacije med *self* in recipročnim, zrcalnim *other*. V teh številnih primerih njegovih analiz se izkaže, da je osnovna karakteristika vseh mitov povezovanje z edino naracijo akterjev. Ta proces je kreativno urejanje oziroma nastajanje sveta, ki pa je vedno neizogibno nedokončano in provizorično, saj je del neskončne dialoške izmenjave med naratorji. Ta izmenjava ima obliko semantične verige, v kateri govornjeni mit izhaja kot odgovor v nasprotju z drugim mitom, medtem ko generira podoben opozicijski odziv. Veliko mitov v Levi-Straussovih zbirkah se zdi implicitno obremenjenih s človeškim dialogom, ki zahteva distanco, razliko, asimetričnost med vključenimi v dialog skupaj z dejstvom obveznega odnosa. Kozmična relacija med zemljo in nebom, med luno in soncem se zdi analogna geografskim razdaljam, kot so optimalna dolžina potovanja s kanujem in sekvence, na primer običajne alternacije dneva in noči.¹⁴ Ker vsak mit v določeni meri sproži, prek mreže analogij in inverzij, celoten spekter človeških izkustev, lahko rečemo, da so simbolično posuta nebesa

¹⁴ »V severni Ameriki je predstavljanje odnosa med zemljo in nebom proizvedlo zgodbe o vojni med ljudmi neba in zemlje, ti sovražniki zadevajo mitske živali, ki jih pozna antropologija kot kulturne heroje, ki so ustvarili človeško skupnost. Te zgodbe opisujejo povezovanje neba in zemlje prek lestve, ki so jo naredili živalski ljudje in jo uporabljajo za invazijo neba. Medved grizli je zadnja žival, ki je zmogla splezati po lestvi, a se je zlomila pod njegov težo. Preostale živali niso našle nič hrane na nebu, in ker so stradale, so se vrstile na zemljo, večina je umrla na nebu ali je bila spremenjena v zvezde« (Levi-Strauss 1981: 463–467 v: Willis 2004:34).

um bitij, ki smo jih naredili vidne, govoreče z nami z nikoli zastarano avtoriteto. Tako Emu, ki ga vidimo na Mlečni cesti, in njegov močen kljun, ki meri proti jugu proti konstelaciji Musca, ni le podoba velike ptice puščavskih prostorov, ampak je tudi alternativno stanje izkušnje plesa njegovega duha, je čudežna stvaritev tega, kar angleško govoreči aborigini imenujejo »sanjanje« in nadaljevanje čudenja živeče zemlje, ki je vgrajena v spomin prednikov; to je neverjetna skrivnost iniciacije v odraslost, seksualnost, življenje in smrt. Levi-Strauss tudi preusmerja pozornost na strukturalno podobnost mitske povezanosti Orion in Pleiad, ki so v antičnem Sredozemlju široko razširjene ideje med ljudstvi Amazonije, s paralelnimi zgodbami Grčije in Avstralije, ki imajo skupni izvor v bližnji predzgodovini. V grško-latinski tradiciji je Orion povezan z destruktivnimi nevihtami in hudourniškim dežjem, medtem ko so Pleiade povezane z mitom in običajem fertilitnosti in rasti. Levi-Strauss v okviru teorije »skupnega izvora« še naprej išče podobnosti v mitoloških formulacijah. Tako citira grški mit, v katerem so ljudje poslali arhetipskega Ravena po vodo, in ker mu ni uspelo izpolniti te naloge, je obsojen ostati večno žejen sredi poletja. S tem mitom nam skuša pokazati, kako je ta antična evropska pripovedka paralelno podobna zgodbi o enaki ptici v Ameriki. Konstelacija Raven ima isto funkcijo v mitskem univerzumu južne poloble – kar vključuje tako južno Ameriko kot Polinezijo – kot konstelacija Orion, ki služi severni polobli. Te navidez kontradiktorne interpretacije nekaterih opaznih podobnosti v mitskih temah po svetu so rešljive, če ugotovimo, da je mitski dialog oboje: razvojni proces, »zgodovina«, in tudi brezčasna, časovno obvezujoča totalizacija. Vsak mit je odgovor na nekega drugega, je neskončna dialoška veriga, ampak tudi za vedno-obnovljen kreativni proces kozmičnega dosega, erotično gibanje, ki stremi k totalni skupnosti *selfa* in *otherja*, a je nikoli ne doseže. V vzhodno-centralni Afriki ljudstvo Tabwa prepozna motiv lovca, ki je že del Evrope in Avstralije, v treh vidnih zvezdah, ki sestavljajo tisto, kar je v evropskem mitu »pas« velikega lovca, ki ga imenujemo Orion. Po Allenu Robertsu je ta asterizem edini signifikanten zvezdni grozd, ki ga prepoznajo Tabwa. Od teh treh zvezd je Delta, najbolj zahodna in najnižja med njimi, vidna kot podgana, Epsilon, srednja zvezda, je pes, ki jo lovi, tretja, najbolj vzhodna zvezda, pa je Zeta, lovec, ki sledi zadaj. Ta asterizem se kot celota imenuje Kabwa, pes. Simbolizem teh treh zvezd pojasnjuje druge strukturne elemente kozmosa Tabwe, vključno z Mlečno cesto, ki jo vidijo kot skladno z geografijo zemlje Tabwa in *lineo negro* človeškega telesa in kot podzemno pot kulturnega heroja Mtumbija. Od novembra, ko je ta asterizem prvič opazen, do maja, ko ga ni več, se tri zvezde premikajo po nebu, kot da bi podgano preganjali od vzhoda proti zahodu, ki simbolizira mesto smrti. Na vzhodu, ki ga povezujejo z rojstvom in prenovljenjem, prebiva duh Mtumbi. Podgana zaradi svojih lastnosti in okolja, v katerem živi, poseiblja deževno dobo, Kabwa, ki

se jo vidi v deževni dobi, pa posebej suho znotraj mokrega. Lov in moškost sta tesno povezana z Mtumbijem kot mediatorjem. Robertsova metoda prihaja iz Levi-Strausove aplikacije teorije strukturalne lingvistike, prve znanstvene discipline, ki razkriva zakone človeškega diskurza na bazi partikularnih jezikov etnografskih podatkov. Podobne kozmične elemente najdemo v predznanstvenih fundacijah vseh človeških kultur, tudi naše zahodne. Veličina človeške mitske dediščine je kasneje postala predmet raziskovanja znanih imen 20. stoletja: Carla Junga, Mircea Eliadeja in Josepha Cambpella, ki so želeli demonstrirati univerzalnost mitskih tem, idejo, ki je najbolj abstraktno formulirana v Jungovem konceptu »kolektivnega nezavednega«, hipostazirani entiteti, ki reflektira vkoreninjeni dualizem um-materija zahodne civilizacije. Naš pristop pa nasprotno vidi globalno telo mitske tradicije kot »zgodovino pred zgodovino«, tradicijo, ki še živi, generalno nam nepoznana, v naših telesih. Pomemben prispevek k mitološkim študijam je tudi delo *Hamlets Mill: an essay on Myth and the Frame of Time* Giorgie Santillane in Hertha von Dechenda (1969). Svojo tezo o obstoju globalne človeške kulture v predzgodovinskem času naslanjata na etnografski material antične Evrope, Grčije, Bližnjega vzhoda, Orienta, Majeve, Aztekov in Inkov. Avtorja sta prišla do senzacionalnega odkritja, da se je megalitska civilizacija zavedala cikličnosti nebesnega fenomena, ki mu moderna astronomija pravi »predčasnost ekvinokcijev«. To regularno opotekanje zemlje na njenih oseh je učinek diferencialne gravitacijske atrakcije Sonca in Lune na mase planeta, ki zaključi cikel po okoli 26.000 letih. Njeno odkritje se običajno pripisuje grškemu astronomu Hipparchusu (190–120 pr. n. št.). Vendar strokovnjaki niso opazili tega dela. Santillana in von Dechend sta odkrila, da miti, ki opisujejo delovanje zemlje, odkrivajo pravi pomen teh antičnih zgodb, ki jih je poznala le intelektualna elita ali duhovščina v predzgodovinski družbi. Imamo dve načelni pripombi na to enodimenzionalno branje mitskega jezika. Prvič, vse, kar vemo o lovskih družbah iz prvih modernih študij in antičnih zgodb, nam kaže na to, da so naši predniki živeli v nomadskih, navadno nestratificiranih in egalitarnih skupinah do zadnje faze neolitika in tako imenovane srebrne dobe. V takih okoliščinah bi bilo presenetljivo, če bi našli zaprto elito, ki poseduje skrivnosten jezik, kot pravita avtorja. Na drugo pomanjkljivost njune teorije pa nam pokaže Levi-Strausova poglobljena demonstracija kompleksnih transformacij mitskih naracij po kulturah in celinah skupaj z delom njegovih naslednikov v Afriki in Aziji. In kako Santillana in Dechend obravnavata Ep o Gilgamešu, iskanje nesmrtnosti mezopotamskega kulturnega junaka? Avtorja najdeta podobnosti med Gilgamešom in drugimi mitskimi liki: bibličnima junakoma Samsonom in Nimrodom, Mardukom, kraljem iz babilonskega mita izvora, ki ubije zmaja, grškim Orionom pa tudi s kitajskim vojnim lordom Tsanom ... Bistvo njune hipoteze je, da nam ni treba izbirati med

zemeljskimi in nebeškimi razsežnostmi mitske semantike: naša teorija mita kot kozmičnega dialoga od nas zahteva, da priznamo veljavnost obeh v enaki meri. Ep o Gilgamešu, junaku in kralju Uruka v Sumeriji, ki je prišel na dan v petem stoletju pr. n. št., je epohalno pomemben za človeško zavest, saj je vpet v naravo skozi paleolitsko in neolitsko dobo, v to, kar postane obvladovanje narave v zahodni civilizaciji. Po Williamu Irwinu Thompsonu je Ep o Gilgamešu začetek zahodne literature, saj vsebuje vzorec za vso grško in judovsko literaturo.¹⁵ Gilgameš je bil kralj Uruka in Babilonije (današnje območje Iraka) in je živel 2700 pr. n. št. Postal je osrednja figura v ciklu mitov, ki so bili izvorno pripovedovani v sumerskem jeziku. Naše znanje epskosti prihaja iz verzije, ki je inkskribirana na glinenih tablicah v semitsko-akadskem jeziku in jo je odkril v ruševinah knjižnice asirskega kralja Ashurbanipala britanski arheolog v zgodnjem 19. stoletju (glej: Willis 2004).

Alby Stone ponuja razširjen esej »*on wyrd*« (stara angleška beseda za usodo), v katerem trdi, da je bilo razumevanje ideje usode v severnoevropskem paganizmu zelo oddaljeno od običajnih verzij usode – tako posthomerskih grških, krščanskih ali sekularnih kot kasnejših znanstvenih – kot neizprosno predeterminirane in objektivne resnice. Raje kombinira koncepte, ki so vsebovani v treh pomenih usode: cena (vrednost, ki ga ima življenje ob svojem koncu), smrt (cena življenja, ki jo moramo na koncu vsi plačati) in to, kar vedno prihaja. Tako razumevanje usode je zelo podobno Webrovemu, ki pravi, da »vsaka pomembna akcija in končno življenje kot celota ... kažeta verigo ultimativnih odločitev, prek katerih duša, kot pri Platonu, izbere svojo usodo, se pravi smisel svojega početja in bitja« (citirano v Scaff 1989:92 v Curry 2004: 55). Včasih je usoda izenačena z božjo voljo, včasih z višjo silo božanstev. Toda usodo lahko spremeni že sam akt kognicije in njenega prepoznavanja: tako kot vedeževanje vpliva na vedeževano. Vsaka predikcija je torej nujno tudi intervencija. Kot pravi Cornelius: »Usoda je del pogajanja.« (Curry 2004:55.)

Divinacijski diskurz, ki ga opisuje Stone, je še vedno razmeroma splošna kulturna valuta v severnoevropskem paganizmu, v 10. stoletju v Angliji in v 12. stoletju v Skandinaviji in Islandiji. Razlog za to je marginalnost tega območja v primerjavi s sredozemsko centrirano močjo, znanjem in kulturo, ki so tako dolgo obvladovali Evropo, pa tudi to, da je bila tranzicija tukaj razmeroma mirna in postopna. V novem pogledu je »usoda« postala kavzalno, naturalistično in kompletno determiniran sistem, ki je prenosljiv v eno smer (brez dialoga): od

¹⁵ »Kar je vsebovano v konfliktu med Ishtar in Gilgamešem, je konflikt med institucijo templja in militaristične monarhije, med civilizacijskimi ostanki stare neolitične religije in novega moškega reda civilizacije (ibid.). Tak mit je vpisan tudi na nebo. Tako je bika nebes poslala na zemljo boginja, da bi kaznovala blasfemijo, ki jo je povzročil Gilgameš. Odkritje v Hamlets Mill, ki ima skrito astrološko razsežnost mita; njena napaka je zaključek, da je astrološki element skrit oziroma edini vir pomena v kozmičnem diskurzu, ki zaobjame vsa področja življenja in se vleče skozi ves čas in prostor« (Thompson 1981:198 v Willis 2004:47).

boga, ali negibljivega gibalca, prek izjemnih gibanj nebesnih teles do skorumpirane in spremenljive sublunarne zemlje. Ta pogled sta izvorno prevzela Platon in Aristotel in se je razširil v času bitk Aleksandra Velikega, nato je doživel grško-rimsko odobritev, dokler ga ni sprejelo in institucionaliziralo krščanstvo. Skratka, divinacija in oraklji so bili dolgo v osrčju grškega kulturnega, socialnega in političnega življenja. Kot opaza J. S. Morrison v Aeschylus Choephorai: »Sanje ne napovedujejo prihodnosti, ampak odkrivajo resnico situacije.« (Curry 2004: 57). Še ena pomembna točka izhaja iz študij delfskega oraklja iz 750 pr. n. št.: da so tri četrtine konzultacij pripadale zadevam *res divinae* ali religijskemu pravu; z drugimi besedami: ne, kaj se bo zgodilo, ampak, ali je ta akcija v skladu z božjo voljo? (Fontenrose 1978 v Curry 2004:57). Divinacija zadeva sedanost, ne prihodnosti, saj sprašuje, »katero akcijo naj izvedem zdaj«. Če analiziramo zgradbo vprašalnega stavka, imamo: *Kaj* – kognitivno znanje ali modrost; *naj* (»should«) – moralno ali etično razsežnost, ne glede na to, ali je interpretirana metafizično (deontološko dobro), socialno (večje dobro) ali zoženo (moje individualno dobro); *jaz* – izpraševanje, ki zadeva le vprašanca samega in zahteva njeno ali njegovo participacijo; *naredim* – akcijo, specifično, konkretno. To je torej pravo vprašanje za astrologijo, saj ponuja fluiden, tekoč, intimen, negotov in zmeden proces pogajanja (znotraj omejitev) z divinacijskim. Še dve semantični pojasnili: 1. z »esencialnim« mislimo, da je divinacija vključena in je proces, ki ga opisujemo, inherentno vanjo všit; 2. da proces enakovredno vključuje pogled na svet, naravnost in set konkretnih praks, ki kljub analitični ločenosti pravzaprav vse delujejo skupaj in temu pravimo diskurz.

Astrologija kot divinacija. V Mezopotamiji se deterministični in objektivni pogled na usodo ni obdržal. Usoda je bila skozi magično intervenco še vedno pogajalska/predmet pogajanj. Mezopotamska astralna divinacija je bila še vedno dekadentna, če jo primerjamo z zgodnejšo, bolj tekočo in vidno mitskostjo (ki še obstaja v aboriginskih skupnostih). Ta proces simplifikacije in racionalizacije lahko razložimo na dva načina: še vedno obstaja neomejeno število lokalnih animističnih božanstev, ki niso bili predstavljeni kot celota ali navzven in nepremagljivi in so bili večinoma ženskega spola. Nadomestil jih je panteon, v katerem so prevladovala moška indoevropska nebeška božanstva. To predstavlja pomemben premik glede na zgodnejše poudarke; učinkovito neskončna multiplikacija animističnih duhov, ki so povezani s svetimi mesti na zemlji. Mezopotamci so tudi razvili sistematični in kodificiran sistem objektivnega znanja napovedovanja, tako je diskurz napovedovalne divinacije že napredoval v doktrino v primerjavi s fluidnostjo in odprtostjo oralne tradicije. V Grčiji je ob prihodu mezopotamske astrologije že obstajal divinacijski diskurz, ki naj bi konstituiral kontekst recepcije in razumevanja. To je bila *katarche*, termin, ki je povezoval koncepte analitično

oddaljene celote v praksi: človeško iniciativo in iskanje rituala napovedovanja z vključenostjo bogov s ciljem odkritja božje volje v relaciji z njihovo željo. Torej je to performativni ritual: ne nanaša se na željo, ampak jo vključuje. Isti diskurz obstaja v rimskih *aurispicium* (nekaj začeti) in *augurium* (začeti božansko ali blagosloviti). Katarhična astrologija je konotirala ne le začetek, ampak tudi narediti začetek; in prisotnost človeške želje, ki je izražena v iniciativi, zahteva ne samo oddaljeno branje božje volje, kot je izražena v zvezdah, ampak participacijo in dialog z bogovi. Nadomestil jo je Ptolemejev *Tetrabiblos* kot odgovor na Cicerov napad na divinacijo. Ptolemej se je čutil dolžnega braniti astrologijo. Sprejel je Cicerovo definicijo astrologije: *gledanje vnaprej oziroma napovedovanje dogodkov, ki se naključno pojavijo*, potem pa skušal prikazati njeno prepričljivost in resničnost. Zato je izdelal abstraktno teoretsko strukturo, pretežno aristotelijansko s stoičnimi elementi – kar je ustvarilo bazične vzorce za astrologijo za celotno stoletje. Eden od učinkov Ptolemejevega pristopa sta bili odprava horarne astrologije, nposredne sorodnice *katarche* in uveljavitev natalne astrologije. Tej potezi Bouche-Leclercq pravi metafizični *coup detat* natalnih astrologov, ki se pretvarjajo, da so integrirani v edinstven trenutek totalitete razlogov, ki predeterminirajo usodo (glej: Curry 2004). Omenili smo že premik od Webrove konkretne magije, povezali, kar zdaj razlikujemo in polariziramo kot spiritualno in materialno. Ta proces je okrepljen z racionalnim in realističnim duhom grške filozofije, tako platonske kot aristotelske, predvsem na način, kot je vikorporirana v krščanstvo. Da je človek razdeljen na duha in telo brez intermedialne duše, je bila uradna krščanska ortodoksija do cerkvenega koncila leta 869. Descartova verzija je potem postala kamen spotike moderne znanosti. Ko se je ta razkorak poglobil in okrepil, je astrologija postala metafizično brezdomska. Divinacijska astrologija kot simbolična umetnost je tako nujno subjektivna (participatorna, kontekstualna) in objektivna (zahteva svet oseb in zvezd) in je tako skoraj izginila. Astrologi poznega 17. stoletja so se povezali ali z znanstveno ali s spiritualno stranjo. Prva se deli na neoaristotelsko in v slogu Bacona na empiriciste, medtem ko zadnja postane zelo ujeta v supernaturalistično magijo in okultizem. Nobena od njiju se ne vprašuje o sami delitvi in nobena ne pušča prostora za konkretno magijo. In od leta 1990, ko je okrevala astrologija Lillyeve, je bilo mogoče prepoznati in začeti teoretizirati astrologijo v teh terminih. Od zgodnje astrologije do zdaj lahko opazimo dve karakteristiki, katerih koeksistenca se zdi paradoksalna. Po eni strani je v praksi astrologija še vedno precej divinacijska, z intimnim odnosom z božanskim, spremljajočim sočutjem in nagnenjem za rušenje vse boleče konstruirane in obranjene kategorije subjekta/posameznika/kulture vs. objekta/sveta/nature. Na drugi strani je sočasno, konsistentno podvržena rastoči formalizaciji, sistematizaciji in naturalizaciji v modernem smislu (kar ultimativno vključuje sekularizacijo). Mogoče je, da sta

ta dva aspekta astrologije vedno koeksistirala in bosta koeksistirala, dokler bo astrologija obstajala. Lahko pa se vprašamo: kako lahko ta zemljevid nebes za trenutek rojstva, skoraj vedno v sekularnih psiholoških okvirih, konstruira divinacija? Hyde (1992) in Cornelius (2003) sta posvetila razširjeno diskusijo temu vprašanju. Analiza astrologije pokaže, da te stvari ne significirajo objektivnosti, kot trdi večina astrologov. Niso pa brezpomenske in nepoštene, kot trdijo znanstveniki. Imajo pomen v smislu vključenosti rituala, ki ne vsebuje le preciznosti kot vsak ritual, ampak celo tradicijo disciplinirane in večče metaforične interpretacije, ki konstituira astrološko tradicijo v najboljšem.¹⁶ Tudi prepoznanje potrebe po objektivni točnosti za ritual ni zahteva, ki ga inkriminira, razen če ne mislimo, da se vpraševanje kakršne koli vrste lahko nadaljuje brez ritualiziranih pravil. Če sprejmemo, da ima znanost danes v družbi funkcijo religije (glej Feyerabend 1978, 1987 v Curry 2004:62), je znanstvena metoda njen korespondenčni centralni ritual. Ta vloga ne bi bila presenetljiva, saj je znanost človeška aktivnost, ritual pa je centralen za nečemu drugemu – svetemu (glej Rappaport 1999 v Curry 2004:62), kar je samo po sebi integralno človeško. Ta situacija se reflektira v vseh človeških predanostih vrednotam, ki motivirajo, vodijo in informirajo, da so ultimativne in vredne, in zatorej ne morejo biti prizemljene in priznane brez vprašanja. Tudi najbolj objektivna in sekularna astrološka konzultacija je torej ritual, kjer je neznano povabljen, da govori vprašanju na dlani.

Različice astroloških izkušenj. Vse šole ali tokovi astrologije, imajo sodobno obliko, le da so nekatere bolj implicitne ali pa vidne kot druge.

Popularna astrologija je astrološki (teoretski in praktičen) diskurz tistih, ki svetujejo, z različnimi stopnjami radovednosti in samozavestjo, so kolumne sončevega znaka in članki v tabloidnih časopisih, ženskih revijah, na internetnih straneh in klicnih linijah: je najbolj razširjena, najbolj prazna, izginjajoča, neefektivna in nepovezana z življenjem posameznika; je v koraku z urbanizacijo, del sodobnega življenja; lahko vsebuje divinacijo/magični moment in željo po odčaranju v njem; je zelo razširjena; tisti, ki so označeni kot resni verniki, so ženske, samske, mlajše, religiozno motivirane in nagnjene k temu, da pripisujejo znanstveni status astrologiji (glej: Durant in Bauer 1997:59,68 v: Curry 2004: 64). **Kritika:** lahko ima škodljive posledice: Durantovi in Bauerjevi zaključki nasprotujejo Adornovemu namenu, da označi astrološke vernike kot avtoritarne osebnosti – skratka fašiste.

(Odprta) divinacijska astrologija je matrica izkušenj: mitskih, znanstvenih, spiritualnih, psihičnih, divinacijskih, živalskih. V Mezopotamiji definirana kot astralno

¹⁶ (Simbolični jezik astrologije je poseben način metafore, kot astrologija vsebuje poseben način rituala. Ta poudarek na metaforičnosti ne naredi astrologije nezveneče, tudi znanstvena praksa je nemogoča brez metafore.)

napovedovalno branje ali katarhična astrologija v Grčiji. Nebeška telesa obravnava kot voljo bogov, ki so identificirani kot planeti, ki jih lahko zaznamo v relaciji (ki zadeva človeško željo), ki jo vprašujemo. Tako napovedovanje so znaki, ne razlogi. Divinator ne napoveduje fiksirane bodočnosti, ampak ponovno kreira prihodnost kot nikoli končan proces. Animistična, nato politeistična, metaforično simbolična in hkrati praktična in spiritualna, je to originalna oblika astrologije. Najboljši primer je William Lilly, zadnji astrolog, ki je združil nesamozavedno divinacijsko magijo, religiozno pobožnost in predmoderno *scientia* (glej: Curry: 1985, 1989, 2003; Cornelius: 1985; Geneva 1985, v: Curry 2004:67).

Horarna astrologija je jasno neposredna naslednica katarhične astrologije in kot taka najbolj nedvoumno divinacijska oblika sodobne astrologije. Nočemo pa namigovati, da so vse preostale oblike (rojstvo, izbira, začetki, mundana itn.) lahko reducirane na horarno; laže rečemo, da vse lahko razumemo kot divinacijske, ampak vsako na svoj način.

Neoplatonska in hermetična astrologija. Ta šola izvira iz drugega stoletja *Alexandrian Corpu Hermeticum* in klasičnih neoplatonskih filozofov, vendar jo je v 15. stoletju florentinske renesanse večinoma oživil Marsilio Ficino (1433–1499). Bila je kar signifikantna razlika med bolj intelektualno neoplatonistično astrologijo, kot je Plotinusova in Porphyryeva, in poudarkom Iamblichusa na ritualu in *theurgy* (dobesedno: dobro delo). Prva je imela astrologijo za filozofijo v smislu čiste modrosti. Za drugo je astrologija še vedno participatorna, simbolična in obdrži močan čut za pogajanje usode. Čeprav sta sveto in psiha vzajemno implicirana v kozmičnem zakonu, astrološka praksa ni le večno nadaljujoč proces v svetu, ki živi sam po sebi, ampak bolj odkritje in razvoj posameznikove individualne duše – nekakšna spiritualna psihologija. Rezultat je, da je uspešna astralna divinacija odvisna ne samo od tehničnega znanja, ampak tudi od dušnega znanja prakticerja. Tukaj tudi neoplatonistična astrologija zasede dvoumno pozicijo med zgodnjo participacijsko astralno divinacijo in zadnjim objektivističnim diskurzom aristotelsko-ptolemajske astrologije. Astrološki politeizem se kaže v sintezi platonske filozofije in krščanskega teizma. Rezultat je božja hierarhija, ki vključuje fiksne zvezde in planete kot oddaljene spiritualne moči, a pod ultimativno avtoriteto enega boga, katerega voljo ultimativno utelešajo. Tako vidimo gibanje proti skupnosti in omejen pluralizem. Podobno je ključna participacija v ritualu, a na bolj racionalen način v smislu uporabe magične privlačnosti ali manipulacije. Vsak planet ustreza delu ali organu telesa, živali, rastline, kovine ... v kompleksnem sistemu. Gre za zakon korespondenc, ki družni makrokozmos in mikrokozmos. Je neoplatonična astrologija divinacijska? To kritično plat smo pudarili zaradi tendence, da se postavi neoplatonizem kot radikalna alternativa

modernističnemu nihilizmu. To sicer je, vendar ne tako radikalno. Kljub temu, da ponuja kompleten, zaključen in ultimativno odčarujoč sistem, ostaja spiritualen.

Aristotelska in ptolemejska astrologija. Ta šola se navezuje na prejšnjo v smislu platonskega iskanja univerzalne resnice in določenega znanja in s svojo racionalno sistematičnostjo. Ta sistem je preoblikovan kot vzročen in materialen sistem; planete se ne obravnava več kot napol avtonomne spiritualne entitete, ampak večinoma prenašajo božjo voljo, ki zdaj vpliva, ne da bi bila vplivana. Ta razvoj bolj poudarja astrologijo kot nekakšno naravno filozofijo: ne le sistematično, ampak racionalno in naravno. Tukaj planeti niso obravnavani kot »znamenja«, ampak kot univerzalni in enosmerni vzroki, in samo naše pomankljivo znanje nam onemogoča razumevanje in napovedovanje fenomenov. Vsak posameznik je predeterminiran s specifičnim nizom atributov, ki jih pridobi v *momentu spočetja* (ptolemejeva metafora), in kar se posledično zgodi, je funkcija danega ambienta zemlje. Tukaj imamo kozmos kot »mašino usode« in astrologe kot tehnične duhovnike. Ptolemajska retorika kaže serijo obljub, da lahko določeno znanje, ki prihaja iz univerzuma, apliciramo na vsako partikularno minuto. Ptolemej potrdi moč planetov, vendar pa je previden pri preostalih neastroloških determinantah. Zadnja verzija Sv. Thomasa Akvinskega (1225–1274) v sredini 13. stoletja je dala bazično ogrodje astrologiji za naslednja štiri stoletja. Sinteza aritotelsko-ptolemejske astrologije in krščanske teologije, tomizem, je predstavljal prizadevanje angelologije na vseh stopnjah sistema. Ostro je razlikoval med naravno in kritično astrologijo ter zaupnim astrološkim vplivom na materialni svet, tako človeški kot naravni (vreme, pridelki, epidemije ...) – torej legitimnim astrološkim znanjem – in trdil, da nič ne more ustaviti človeka, da se upira strastem s svojo voljo. Specifične prognoze kritične astrologije so tako užalile človeško svobodno voljo kot tudi božjo omnikompetenco. Prizadevanje Akvinskega je utemeljeno na predpostavki, da kritična astrologija nujno vključuje predikcijo predeterminirane usode in ne vpogleda ali nasveta, ki zadeva sedanjost, tako da v tem zadnjem primeru problem svobodne volje ni relevanten. Po eni strani pa je tomističen dogovor dal astrologiji nov pogled na življenje, brez katerega bi ostala še ena popularna mantična praksa.

Znanstvena astrologija. Ta veja se je začela v poznem 17. stoletju z željo določenih praktikantov, da reformirajo astrologijo v smislu nove naravne filozofije, predvsem Baconovega empiričnega in eksperimentalnega programa. Ampak to jim ni uspelo in naravni filozofi so inkorporirali nekaj delov, ki naj bi bili naravna astrologija, kot na primer lunarno plimovanje, a zavrgli preostalo kritično astrologijo. Posledični impakt znanosti je bil naslednji. Divinacijski pristop je bil preklet kot vulgarna supersticija in postal priznana horarna praksa

astrologov za navadne ljudi. Drugič, neoplatonska astrologija je, preden se je ponovno pojavila, večinoma podlegla okultu in magičnemu prerojenju v 19. stoletju, a še vedno z znanstvenim priokusom. Končno je prva ptolemejska astrologija postopno skoraj izginila, medtem ko je aristotelska naravna filozofija, od katere je bila odvisna, postala neverjetna, saj jo je nadomestil sistem, ki je bil še globlje materialno vzročen in je kot tak redefiniral »racionalno« v smislu tega, čemur danes rečemo »znanstveno«. V poznem 20. stoletju se je znanstvena astrologija ponovno pojavila, za kar se lahko zahvalimo raziskavam Michela Gauquelina, ampak čez petdeset let so njegove ugotovitve postale kontroverzne. Njegovi rezultati se osredotočajo na zelo šibke – čeprav statistično močne – korelacije s profesionalno eminenco z določenimi stopinjami lune, venere, marsa, jupitra in saturna v dnevnem ciklu. Preostalih planetov ni obdržal, ne znamenj, ne hiš, niti aspektov. Tudi naslednje delo Deana ni prineslo pozitivnih rezultatov, nasprotno, tudi poskusi razlage Gauquelinovih rezultatov kot dejstvenih so bili neprepričljivi. Gauquelinov efekt ostaja provokativen za astrologe in znanstvenike: rezultati, ki so prešibki, da bi bili uporabni in preveč signifikantni, da bi jih ignorirali.

Psihološka astrologija. Šola je zrasla iz teozofske astrologije Alana Nea na začetku 20. stoletja in so jo najbolj vplivno razvili Dane Rhudhyar, Liz Greene in Stephen Arroyo (in v zadnjem času Hillman 1997). Ni psihološka v smislu akademske socialne znanosti, ampak v smislu popularnega razumevanja tega termina, bliže je terminu *psyche* kot duša: individualnosti kot mostu med duhom in materijo. Vzpon psihološke astrologije je bil del padca posesivnega individualizma modernega kapitalizma. Najbolj populistična verzija so seveda kolumne v revijah, ki so se pojavile leta 1930. So lažja oblika, namenjena nepismenemu ruralnemu prebivalstvu, niso več odvisne od fenomenov vsakodnevnega življenja (lunine faze, eklipse ...), ampak od masovne produkcije literarnih artefaktov, kar je dnevna značilnost modernega urbanega življenja. In paradoksalno, kot masovno potrošnjo spremlja atomizirani individualizem, se to reflektira tudi v astrologiji: sonce, ki je bilo prej le eden od planetov, se je povzpел na najpomembnejše mesto in simbolizira *self*. Tako astrologi kot stranke mu posvečajo več pozornosti pred 150 leti, ko sta imela Luna in ascendent večjo pomembnost. Danes je psihološka astrologija najbolj dominantna med prakticerji in pomeni razvoj in prenovo neoplatonske/hermetične astrologije s svojim poudarkom na *self* znanju in samotransformaciji, le da je sekularizirana. Tenzije in kontradikcije so torej zelo podobne tistim, ki so jih imeli astrologi neoplatonske astrologije. Na njen razvoj je najbolj vplival C. G. Jung, ki je bil ujet med željo po mainstreamskem prepoznanju, ki zahteva trezno znanstveno raziskavo, in njegovo divjo zadevo subjekta, ki zahteva druge vrline. Jung nikoli ni razrešil svoje

ambivalence, ne osebno in ne teoretsko, ne glede na to, ali je bil njegov predmet obravnave spiritalen ali psihološki, objektivni ali subjektivni, ali kombinacija vseh štirih, na primer nezaveden ali psihotičen. Mogoče je tako, kot trdi Liz Greene (1984:278), da so arhetipi »združevanje in transcendiranje opozicije psihičnega in fizičnega, notranjega in zunanega, osebnega in kolektivnega, individualnega in svetovnega« (Curry 2004:73). Kakor koli, Jungova dvoumnost je bila signifikanten premor v spiritalnosti med zahodnimi ljudmi v času, ko je bil znanstveni sekularizem dominantna ideologija. Paralelo lahko tako potegnemo s ptolemejsko in akvinsko dvoumno akomodacijo, ki sta povzročili novo življenje za astrologijo v fundamentalno aristotelskem kozmosu. Obe sprejmeta predpostavko, da kozmos deluje po naravnih, materialnih in mehanističnih principih brez neposrednega spiritalnega vložka ali dimenzije. Arhetipski/humanistični/transpersonalni astrologi se v obrambi pred kritikami pogosto naslanjajo na nepojasnljiv supernaturalizem, ki je novodobniški. In nočejo prepoznati, da pravzaprav prakticirajo konkretno magijo. Natalna karto tako vidijo kot zemljevid psihe, ki ni več razumljena kot duša, ampak kot *self*; planeti niso več božanstva, ampak psihološke funkcije (kognicija, volja, hotenje, naklonjenost...), in simbolični elementi so na čuden način povezani z Jungovo štiridelno tipologijo (intuicijo, občutkom, mišljenjem, senzacijo). Tako sprejema kartezijanski razkorak, a še vedno je na delu enosmerni determinizem: subjektivno spiritalni. Potreba po participaciji je še vedno priznana (ne kot v znanstveni astrologiji), ampak na omejen način, ki ne temelji na pogajanju: nekogaršnja usoda je transformirana s prepoznanjem in sprejetjem že prej obstoječih nezavednih sil, ki jih razkriva natalna karta. Tako je usoda determinirana z zvezdami in posameznik jo mora sprejeti in prepričati samega sebe, da to tudi zares želi. Alan Leo je zamenjal neizbežno usodo z branjem karakterja in vplivi s tendenco. Njegov moto je bil, *karakter je usoda* (glej: Curry 1992 v Curry 2004:75). To pa še ne reši problema *mašine usode*. Leov korak je bil le izboljšanje. Še na en način lahko razumemo moderno psihološko astrologijo, s pluralizmom. Politeistični pluralizem zahteva, da sonce ni dominantno, po drugi strani pa je ravno to zahteva Junga in njegovih naslednikov v njihovem poudarku na arhetipu *self*, in kar sledi, je: vrednotenje monoteizma pred politeizmom in integracija/združenje pred difuzijo/multiplikacijo. In prve vrednote so odčaranje. James Hillmann ponuja nov razvoj znotraj psihološke astrologije. Označuje premik k pristnemu pluralizmu, ki ga zaobjemajo Weber, James in Berlin. V taki astrologiji vsako planetno božanstvo dobi svojo nalogo brez poskusa, da bi prišel do nekega metaprincipa, ki bi magično akomodiral vse razlike in pomiril konflikte.¹⁷ Obstaja neka splošna tendenca k zgodovini

¹⁷ Prometejstvo najbolj pomembnega renesančnega neoplatonista Pica della Mirandole, ki je razvil magijo kot

astrologije. Retrogresija neoplatonske/hermetične in zadnjih modernih globokih psiholoških šol, ki so se vzpele kot del romantičnega upora proti bolj racionalnim in materialističnim pristopom (aristotelsko-ptolemejska in znanstvena), in še bolj, ko vzamemo v zakup, koliko kompromisov je sklenila slednja.

Max Weber meni, da je usoda danes karakterizirana z racionalizmom in intelektualizacijo, predvsem pa nečarobnostjo sveta. Webrovo delo je bilo zelo vplivno in ga je prevzela in nadaljevala frankfurtska šola znotraj antropologije religije. Michel Foucault se ni ukvarjal le s podobnimi temami, ampak prišel tudi do zelo kompatibilnih odgovorov. Njegove sodobne manifestacije je v zadnjem času prevzel tudi James C. Scott (1998), ki je sledil logiki visokega modernizma v arhitekturi, politiki in ekologiji. Webrova teza je naslednja: racionalizacijo je opredelil kot smiselno ali instrumentalno in bolj obremenjeno s sredstvi kot učinki. Njena glavna predpostavka je, da ni skrivnostnih neizračunljivih sil, ampak da lahko posameznik premaga vse stvari s kalkulacijo. To pomeni, da je svet odčaran. Ni se nam treba zanašati na magična sredstva, da bi lahko raziskovali duhove, kot so to počeli divjaki, kjer so te skrivnostne sile obstajale. Tehnična sredstva in kalkulacije lahko služijo storitvam. Pomembno je verovanje, še posebno če je institucionalizirano in kolektivno. Odčaranost lahko medsebojno uporabljamo z desakralizacijo in demitologizacijo. Odčaranost poudarja fenomenološko dimenzijo izkušnje sveta. Naslednja Webrova podteza je, da vse vsaj v principu deluje v združitvi, kjer ni nič eksterno. Tako vrednote kot abstraktne ideje imajo en glavni princip, to jih dela premagljive zaradi kalkulacije. Tako pravo nasprotje monizma ni dualizem, temveč pluralizem. Dualizem je samo to, kar je monistična racionalizacija vzgojila. Ali je ta monizem religiozen ali sekularen, je ultimativno sekundarnega pomena. Odčarajoč potencial enega boga, ki vse razloži, je omejen z njegovo lastno nesposobnostjo razumevanja skrivnosti boga. In nasprotno, tudi politeizem, ki je vsebovan v redukciji nezvezanega preobilja zgodnjih animističnih božanstev. Ampak Weber je pravilno opazil glavno moč odčaranosti v monoteizmu. Posledično, znanstvena prekinitev z religijo ni bila, v tem kontekstu, radikalna in ni iniciirala procesa odčaranja. Temveč je zdaj najpomembnejša frakcija, ki ji ne moremo odreči impakta, ki ga ima v zadnjih dveh stoletjih. Skupaj z močjo korporativnega kapitalizma in moderne države, s katero zdaj tvori nerazdružljivo celoto, je tehnološka znanost integralna procesu modernosti. Weber je poudaril, da kot živeče in izkušensko dejstvo najdemo same

nedvoumno transcendentalno, vseeno vključuje premoč materialnega sveta. Picova magična filozofija-maskulinistična, usmerjena v voljo, antropocentrična in taka, ki slavi svobodo, je bila potemtakem zadovoljena s temo, ženskim, z dušnim, z zemljo in vsemi mejami. Ta set vrednot je bil glavni vpliv na moderno znanost, še posebno na Francisca Bacona, ki je naredil idejo, primerno za svojo novo, heroično in definitivno moško, naturalno filozofijo.

sebe, kako participiramo v različnih življenjskih sferah. Pomemben prispevek k tej temi v zadnjem času je delo Jamesa C. Scotta *Seeing Like a State* (1998). Njegova analiza modernistične logike odkriva proceduro v samem jedru: obračanje živeče izkušnje v znanje, ki ga lahko procesiramo in uporabimo, zahteva kreiranje standardnih enot merjenja, v katerih se lahko vsaka oseba, kraj, aktivnost ali situacija pojavi kot čista instanca razreda; tako lahko pridemo do sinoptičnih dejstev. In raziskava astrologije je bolj ali manj ena instanca veliko večjega programa preobračanja osebnih izkustev v instrumentalno vredna dejstva: od odprto metaforičnih do predlagano reprezentativnih, od divjih do domačih, od živečih do mrtvih. Po mnenju Scotta je državotvorje proces notranje kolonizacije, »civilizacijska misija«, graditelji modernih držav želijo oblikovati ljudi in okolico, ki bo ustrezala njihovim tehnikam opazovanja. Ta točka ponuja zelo pomembno povezavo med modernim mainstreamom in astrologijo, saj predstavniki prvega še naprej poskušajo "obglaviti" prakticerje astrologije. Evropska astrologija je bila reformirana pred napadom brezverstva. Ta proces še poteka. Astrologi na zahodu niso kaznovani in zaprti, čeprav je bil zadnji odmeven primer leta 1914 v ZDA in 1917 v Angliji. Sodoben svet pa je označen z dvojno in rivalsko kolonizacijo: ekonomskim neoliberalizmom in Islamom na eni ter krščanstvom na drugi strani. Ena je teistična in druga sekularna, obe pa sta monistični in aktivno netolerantni na način, ki ne ustreza religioznemu pluralizmu (glej: Soyinka 2002 v Curry 2004:80). In obe ideologiji sta odčarani. Tako Webrova analiza prispeva kontekst za vsako primerno celotno razumevanje astrologije. Spet se znajdemo v paradoksu domestifikacije, ki koeksistira z obstoječim divjaštvom v srcu. Ne glede na vse je astrologija unikaten del odpora in trdoživosti človeške kulturne raznolikosti, kar je ključno za vsakršen odpor in obetajoče alternativni termin, ki mu Lewis Mumford pravi *megamašina*. Astrologija tudi ohranja pluralizem interno; z drugimi besedami, je inherentno pluralistična in kot taka problematična za celoten etos – racionalni, ki ga je identificiral Weber. Kot drugi podobni diskurzi je astrologija zdaj umeščena v kategorijo supernaturalnega, kar je del kreacije same znanosti, kot nadaljevanje monoteistične religije in nima nobene povezave s samim fenomenom. Tak pogled je sprejela večina astrologov. Webrov epistemski in aksiološki pluralizem ima močne implikacije na moderno znanost, ki predpostavlja, da je to, kar znanost preučuje, pomembno v smislu, da je vredno poznavanja. Ampak te predpostavke ne moremo dokazati z znanstvenimi sredstvi. Lahko jo le interpretiramo z referenco na svoj ultimativni pomen, ki ga lahko sprejmemo ali zavržemo, glede na našo ultimativno pozicijo v življenju. Ta točka je bila kamen spotike v poznem delu Paula K. Feyerabenda, ki je trdil, da »nasprotovanje realnosti in prilagajanje scenariju ne glede na vse nima teže, saj ni edino: je veliko načinov razmišljanja in življenja« (Feyerabend

1995:164, v: Curry 2004:80). Zgodovina astrologije kaže na odčarujoč racionalizem, ki ga identificiramo z Webrom, ki stoji v jasni opoziciji z divinacijsko dimenzijo. Njen poskus je bil zamenjati naključje z gotovostjo tako, da identificira in okrepi edini univerzalni sistem znanja in vredno tako, da osebna izkušnja postane izrazito racionalizirana, vodena, naturalizirana in komodificirana. Ker je cilj zamenjati osebno, pluralno, konkretno, lokalno in kontekstualno znanje in vrednote, ki vključujejo tudi participacijo in interpretacijo človeških bitij, se ta poskus identificira kot objektivno in sovražnika kot subjektivno. Perfekten in kompleten sistem obstaja le kot fantazija, zahteva okrepitev/silo. En razlog je, da je tak sistem obsojen na propad, saj ga še vedno vodijo ljudje; njihove interpretacije, zaključki in odločitve so neizbežno del njihovih perspektiv in se nujno razlikujejo, kar vpelje imperfekcijo v sistem. Poskus uvajanja univerzalne resnice v znanosti je vodila v katastrofo v družbeni domeni. Torej zagovorniki sistema napačno razumejo, kaj zagovarjajo in čemu se upirajo. Ni objektivnosti brez subjektivnega in obrnjeno: »izkušnja je neizbežno ponotranjena, vpeta, perspektivna in živeča s strani več kot enega, pluralnega.« (Curry 2004:85). Edina možna alternativa so različne oblike osebnih izkušenj; njihova transcendenca ali zamenjava z edinstvenim univerzalnim »pogledom od nikoder« enostavno ni opcija.¹⁸ Termin uspešne znanstvene in torej odčarane družbe se je razvil z Adornom in Horkheimerjem. Kot pravita, program odčaranja, demitologizacije in demistifikacije zahteva iztrebljenje animizma in torej destrukcijo bogov in podobnih kvalit. Medtem ko je njihov ideal ustvariti sistem, ki mu vse sledi, to ustvari neprimerljivo, primerljivo z redukcijo na abstraktne kvantitete. In ironično, prakticerji scientizma s svojim vseobsegajočim in znanstveno nepodprtim iskanjem odčaranja sveta postanejo ultimativni črni magi *de nos jours*. Weber pa meni, da sta karakteristiki antropološko zgodovinsko specifične ideje začaranega sveta skrivnost in pluralnost duhov. Moramo pa paziti pri terminologiji. J. R. Tolkiena, ki je naredil pomembno distinkcijo med magijo in začaranjem:¹⁹ Ker astrologija sodeluje v začaranju, torej ne spada k moderni znanosti, ampak bolj k religiozni izkušnji,

¹⁸Tako Scarborough (1994: 109–110) pravi, da »teorije in kriteriji resnice so že in nujno odvisne od mita, zato so tudi neprimerne kot kriterij za slavljenje mita. Raje kot teorije ali kriteriji sojenja mitov miti pomagajo generirati in dati kredibilnost teorijam in kriterijem.« Posledično: »končna naloga mita mora nekako ustrezati naravi mita, ki daje izraznost življenjskega sveta in funkcionalnega, da ponuj orientacijo za življenje v svetu. Znotraj te strukture mit ni niti pravilen niti napačen v teoretičnem smislu, ampak sposoben za življenje, ne za naloge, s katerimi se konfrontiramo. Ta sposobnost za življenje ni določena v intelektualnih terminih, ampak v samem procesu življenja ...« (1994: 109–110 v Curry 2004:86.)

¹⁹ »Začaranje producira sekundarni svet, v katerega lahko vstopita tako oblikovalec in gledalec, za satisfakcijo svojih čutov; a v svoji čistosti je umetnost v želji in smislu. Magija producira, ali se dela, da producira alteracijo v primarnem svetu ... ni umetnost, ampak tehnika; njena želja je moč v tem svetu, dominacija stvari in volj ... Ključno pri začaranju pa je nasprotno 'realizacija, neodvisna od izmišljujočega uma, imaginarnega čudenja« (Tolkien 1988 1964: 49-50 v Curry 2004:87).

estetski izkušnji (umetnost, glasba, ples ...), poeziji in prozi ter humorju in tistim družbenim smerem, ki so najbolj vplivne od družboslovnih, kot recimo antropologija in zgodovina. Določene izkušnje so principalno evokacije in odgovor na čudenje. Popularna astrologija tako danes raste kot odgovor na zelo razširjeno javno željo po ponovnem začaranju: krut poskus začarati svet: postaviti osebo v svet, kjer skrivnost spet ali še vedno ima svoje mesto; kjer sta usoda ali upanje realnost; kjer so subtilne povezave med višjim in nižjim; svet, ki je še vedno živ. Seveda je astrologija, ki jo vodi sončevo znamenje, zelo komercialna in tako konstruira domestikacijo polne divinacijske divjaškosti (glej: Curry 2004). Večina astrologov verjame v astrologijo kot vseobsegajoč in potencialno vsemočen sistem znanja, za katerega si želijo prepoznanje v družbi/družbeno rekognicijo.²⁰ Že Weber je trdil, da je vseobsegajoč sistem kakršne koli oblike odčarujoč. Astrologija ima signifikantno sposobnost začarati iz same marginalizacije in njena vrlina je, da se upira odčaranosti in pomaga razviti alternativne oblike življenja. Če bi astrologiji uspelo postati del mainstreama, bi to bilo na račun izgube njene duše.²¹ Astrologija ne potrebuje testov in raziskav, preprosto je neprimerna za take procese in ne rabi dvomljive validacije, saj bi njen uspeh povzročil konec njene glavne vrednosti. Zato Cornelius pravi: »na vprašanja, ki zadevajo tehnike – če gre za vprašanje astrološke integritete – moramo odgovoriti ritualno, ne tehnično« (Curry 2004:90). Feyerabend je odlično napadel *Statement of 186 Leading Scientist*, ki so obsodili astrologijo, v *The humanist september/oktober 1975*. Ne strinja se z načinom prakticanja astrologije danes, obe, tako znanost in astrologija, po njegovem mnenju delujeta v želji po prevladi nad človeškim umom. Očitno je mogoče uporabiti idejo astrologije tako; da njeno znanje lahko zlorabiš za osebno moč in samopovečanje na tiranski način; in da si nevrotično odvisen od nje: recimo da nisi sposoben narediti nobene večje akcije, ne da bi preveril planetno stanje na obsesivno precizen način. Takšnemu načinu obnašanja lahko rečemo supersticija. Med astrologi ni univerzalno sprejeto, da obstaja moralnost divinacije za tako evidentno (in ne nepomembno) obligacijo. Bilo bi tudi neprimerno, da bi, medtem ko izkušamo astrologijo notranje, to doživetje označili kot nevredno v primerjavi z zunanjimi analizami; prvo ni nujno boljše od drugega. Na religiozni strani sovražnost do astrologije ni značilna le za angleško cerkev. Ima dolgo

²⁰ »Vsi stremimo k znanju Boga, ki je perfekcija življenja in cilj modrih ... Celoten sistem, ki stremi k usposobljanju astrologa kot modrega na vseh področjih mišljenja in pri vseh temah vseh časov. Astrologija je iz te perspektive združen kozmološki sistem, v katerem sta znanost in mistična religija združeni« (Zoller 1982:28 v Curry 2004:89).

²¹ »Enako velja za znanstveno raziskavo astrologije. Odpor astrologov takim raziskavam je zatorej dokaz njihove perceptivnosti. Kar se imenuje antiznanost, ni nujno oporekanje odkritju dejstev sveta, temveč bolj protest proti imperializmu – upor proti uporabi neosebnega, reduktivnega, atomističnega pristopa, ki je primeren za fizične znanosti, a na področju socialnih in psiholoških odkrivanj deluje slabo« (Midgley 2001:1 v Curry 2004:90).

zgodovino, med zadnjimi pa je *Katekizem katoliške cerkve* iz 1993 (paragraf 2116), ki zavrača vse oblike divinacije, tudi gledanje horoskopa. Od 19. stoletja naprej pa je astrologija postala glavni oponent, ki skoraj nadomešča krščanstvo in obvešča napade kritičnih novinarjev. Leta 1975 186 vodilnih znanstvenikov podpiše izjavo, ki jo organizira American Humanist Society, ki obsoja naraščujočo sprejetje astrologije. A ko so želeli intervjujati 18 Nobelovih nagrajencev med njimi, so ponudbo zavrnil, češ da nikoli niso študirali astrologije, kar pa jih ni oviralo pri javnem sramotanju. To lahko primerjamo z obsodbo čarovništva s strani katoliške cerkve leta 1484 v *Malleus Malleficarum*. Dawkins kot lastnik *Charles Simonyi Chair of Public Understanding of Science at Oxford University* je najbrž najbolj viden javni glasnik znanosti danes. Pisal je tudi o astrologiji, najbolj vidno v *Independent on Sunday* (31 December 1995), kar je dobilo prostor tudi v *Unweaving the Rainbow: Science, Delusion and the Appetite for Wonder* (1998). Dawkins astrologe imenuje *con artiste/prevarante*, *Royal society* pa je bila že v 17. stoletju proti. Po njegovem mnenju je znanost morala najprej uničiti astrologijo. Tako da danes za večino znanstvenikov astrologija pomeni opombo, opozorilo – iritacijo v najboljšem primeru in grožnjo v najslabšem – pred padcem kolektivne misije univerzalnega razsvetljenja – odčaranjem. Astrologija je torej znanstvena herezija. Bilo bi jo treba izkoreniniti in te pogane, ki jo prakticirajo, izgnati. Tako mišljenje znanstvenika, ki se ne zaveda, da je več načinov razmišljanja in življenja, je eden od najbolj jasnih znakov scientizma in nevarne arogance. In percepcije takih znanstvenikov so seveda v strašnem razkoraku z mitopoetsko naracijo.²² Nadalje Dawkins meni, da je astrologija razvrat znanosti za profit kriminala, ne da bi omenil, kako industrija izkorišča znanost za vojno industrijo, industrijsko agrikulturo, farmacevtsko industrijo ... In zaključí z oznako astrologije kot sovražnice resnice. In njene prakticerje bi morali zapreti in jih skriti pred očmi javnosti. Članki s podobno vsebino, ki jo ima Dawkins, ves čas preplavljajo britanski časopisni trg. Obstaja tudi velika organizacija, ki želi zatreti iracionalno. CSICOP (*The Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal*), ki je delala raziskavo o astrologiji leta 1980 s sramotnim porazom. Garry Phillipson pa je v 25 letih raziskav ustvaril zelo uporabno obnovo in diksusijo. Njegovi intervjuji se koncentrirajo na tri vprašanja: Je astrologija resnična? Je objektivna ali subjektivna? In ali deluje? Na vprašanje resničnosti je skoraj nemogoče odgovoriti. Tukaj moramo postaviti bolj sistemska, abstraktna in nomotetična vprašanja. Ko postavijo retorično vprašanje, na primer: Ali imajo faktorji natalne karte resničen intrinzičen pomen? Intrinzično

²² »Modrost o naravi, modrost, ki jo slišimo in govorimo v navdušenem vzorcu, ta vzorec predstavljen na način, da ohrani kraj svet in celoten, varen pred človeškim vmešavanjem; to so koncepti, s katerimi lahko začnemo raziskovanje mita. Koncept svetosti kraja je ključen in podpira vse druge koncepte. Če tega ni, znanje procesov zemlje postane drugačno: manipulirano in aplicirano/dano s strani človeka« (Kane 1994: 50 v, Curry 2004:95)..

tu pomeni faktorje, ki niso odvisni od, ampak so konstituirani v kontekstu. Še en znanstveni kriticizem se nanaša na že dolgotrajno dramatično nestrinjanje astrologov med sabo o osnovah/fundamentih, kar je ključni problem, ki zavira napredek. Ampak kaj, če je astrologija kot umetnost, kjer je napredek drugače razumljen? Ali pa, če so osnove odvisne od konteksta? Objektivist bi takoj skritiziral njegovo dojetje fundamentalnega, saj sta življenje in astrologija v aktualni situaciji podvržena stalnim spremembam fundamentalnega. Kontekst v našem primeru je način priprave rituala za interpretacijo astrološkega zemljevida/konzultacija. Astrolog namreč v seanso prinese set vrednot, predpostavk, problemov in strategij takšnih situacij. Objektivistično-realistični predsodek postane še bolj očiten, ko citirajo, da predmet ali astrološki ritual deluje bolje kot kontrolni ritual, saj ponuja nove informacije ali pa izboljša samozavest. »Ritual ni samo število bolj ali manj ekvivalentnih načinov, v katerih je material lahko: izražen, prezentiran, obstojen in uveljavljen. Način govorjenja in delanja sta intrinzična glede na izrečeno in storjeno« (Curry 2004:97). Znanstveni pogledi na svet niso torej nič manj poskusni/neodločni kot preostali, če vemo, da je kriterij take znanstvene raziskave odvisen od njenega nanašanja na predpostavljane resnice in pomembnosti idej in vrednot, za katere ni nobene znanstvene podpore, ki bi bila navedena brez prošnje vprašanja (in tako naprej v potencialno neskončni regresiji). »V subjektivni astrologiji so pomembne le subjektivne vrednote. Pravilnost partikularne izjave, ali branja karte, ali same karte, nima nobenega pomena« (Phillipson 2000 v Curry 2004:98). V subjektivni astrologiji bi raziskava odkrivala njene učinke na ljudi, ne pa njeno vsebino. V objektivni astrologiji pa niso pomembne naše subjektivne vrednote, ampak vprašanja kot: Ali so astrološke izjave resnične? Tudi tukaj najdemo naivni realizem: kot da je pojem resnice tako neposreden in neproblematičen, kot da so znanost, človeška praksa in tradicija, ali objektivnost, človeška naravnost in ideal, ali resnica, človeška sodba, mogoče brez subjektivnosti (predanosti, pogledov, predpostavk, vrednot in idej). Da ne govorimo o tem, da mnogi dvomijo o radikalni distinkciji subjektivnega in objektivnega kot nečem uporabnem za razumevanje katere koli človeške aktivnosti. Fundamentalno dejstvo je: človeška bitja ne živijo v popolnoma objektivnem svetu, saj brez subjektivnega zavedanja interakcije s svetom, svet dejansko ne obstaja za njih. Niti ne more človeška subjektivnost obstajati v praznem, zahteva svet, da jo ohranja in da se je zaveda. Ker je vsaka dejavnost deležna obojega, je torej tako subjektivna kot objektivna. Kvalitativni testi astrologije so zavrnjeni kot nerigorozni (ali subjektivni), saj so bolj odprti za kreativno interpretacijo. Kontrast je tukaj med metaforično interpretacijo na eni strani in znanstveno rigoroznostjo na drugi. Logika bi torej bila odprtost za interpretacijo = zmanjšanje rigoroznosti, rigoroznost = zmanjšanje interpretacije, torej kompletna rigoroznost = nezmožnost

interpretacije sploh. Ampak dejstvo je, da brez metaforične misli abstraktno znanstveno teoretiziranje sploh ne bi bilo mogoče. Tako lahko zaključimo, da ni striktno opozicije med objektivno resnico in subjektivno izkušnjo, ampak so samo različne izkušnje in resnice. Enako velja za astrologijo. Razlika med astrologi in raziskovalci je v tem, da so prvi bolj previdni in rigorozni. Oboji pa iščejo resnico na svojih področjih in so lahko enako rigorozni in površni v razmerju do cilja. Raziskovalci tudi pravijo, da se astrologija ne »počuti« pravilno, če astrologi in stranke ne delijo mnenja o njeni objektivnosti. Enako velja za znanost, brez koncepta resničnosti bi bilo nemogoče delati in oboji pripisujejo vrednost in pomembnost točnosti podatkov, je pa to tudi ritualna zahteva. **Ali astrologija deluje?** Astrologija je le izkušnja njene resnice, njenega delovanja, v praksi. A znanosti še vedno pripada mesto ultimativne razglašalke resnice in tako je vse neznanstveno znanje inferiorno, če ne že nerealno, in ga zato ni vredno jemati resno. Tak ekstremen pogled je skrb zbujujoče posploševalen.

Metis. Paradigmo za znanje v zahodnem svetu je postavil Platon in jo je po Sokratu imenoval *episteme* – resnica, s katero je mislil določeno teoretsko znanje abstraktnih univerzalnosti v nasprotju z *dokso* – vulgarnim mnenjem: le *episteme* je imel status resničnega znanja. Aristotel, ki je opazil, da ta dihotomija ne zadostuje za človeško inteligenco, je dodal intermediarno idejo *phronesis*: praktične inteligence, ki se odraža v spretnosti in obrti, in to naj bi bilo drugo najboljšo znanje. To je ostalo od krščanske misli, Descartesa, Locka, Hobbesa in Kanta kot dominantna miselnost. V zadnjem času je bila predlagana nova vrsta inteligence: *metis* ali prebrisana modrost. Bolj način akcije ali naravnost uma kot pa koncept in zatorej redko artikulirana. Karakterizirajo jo prožnost mišljenja in akcije, zmožnost videnja skozi in neobremenjevanje s konvencionalnostmi, da objame paradoks, da se hitro in primerno odziva na spreminjajoče okoliščine in partikularnosti. Tudi če jo primerjamo s *phronesis*, je *metis* bolj intelektualno in moralno dvoumen. »Operira s premiso, da tako realnost kot jezik ne moreta biti razumljena v striktno racionalnih terminih, ampak moramo k njima pristopiti s subtilnostjo, indirektnostjo in prebrisanostjo« (Raphals 1992:5 v Curry 2004:105). Raphals pravi, da se te štiri kvalitete *metis* izmikajo/so nedoumljive. Če metična resnica ni unitarna, univerzalna in abstraktna, ampak številčna, perspektivna in partikularna, tudi ni pasivna, ampak je aktivna. *Metis* je v tem smislu pluralističen. Naša trditev je, da je metična inteligenca naravna oblika divinacije in zatorej primeren način pristopa k razumevanju divinacije. *Metis* je način bivanja, primeren za pogajanje začaranega sveta. Tako je tudi divinacija odprto metaforičen (in ne propozicijski) razvoj simboličnih podob, ki jih nadaljujemo posredno in intuitivno (in ne racionalno v smislu *episteme*), kot odgovor situacijskemu vpraševanju, in ni toliko vplivana in konstituirana s kontekstom, v katerem je strateški element konsteliran okoli vpraševanja želje

in koeksistira s konstantnimi in nepredvidljivimi partikularnostmi. Vsenavzočnost naključnosti v divinacijskem ritualu –divinacijski moment – ko metično prevzame tako obliko, je začaranje: to je odkritje/ugotovitev, da je svet začaran. Povedano drugače: divinacija je vedno ritualno dejanje samo zato, ker je možnost, nasprotna smislu in instrumentalnosti, in njen način bivanja vodi v odpiranje zdravega razuma, ozkega in omejenega na smiselno zavedanje, ki mu Bateson pravi »...celostna sistemska struktura, prepoznanje in vodenje znanja, ki je modrost« (Bateson 1972:434 v Curry 2004:106). In to sovпада s tem, kar so Morrison in preostali opazili pri divinaciji, zgodovinsko in antropološko: njeno osrednje zanimanje ni znanje (dejstveno, znanstveno), ampak modrost (etično, spiritualno in pragmatično). S tem ko je astrologija šla skozi proces racionalizacije, abstrakcije in naturalizacije, ki jo je uvedla platonska oziroma aristotelsko-ptolemajaska filozofija, v mašino usode do moderne megamašine, ki ostaja supernaturalna, je izgubila potencial za začaranje in osiromašila svojo simboliko. Ironija je, da so tudi astrologi prispevali k temu: ko so se pustili zapeljati univerzalni obljudi moči, so predstavili astrologijo kot nerazumljeno in nepravilno neprepoznano znanost, ki se ukvarja z znanjem astralno determinirane prihodnosti. To bi pričakovali od novodobnikov, a tudi tisti, ki so zvesti tradicionalni astrologiji, menijo, da ponuja perfekten sistem, ki ga lahko potencialno apliciramo kot uspeh. Vprašanje je: Zakaj prakticirati astrologijo? Bateson intuitivno meni, da je ples dežja napačno razumljen le kot želja po dežju, temveč da gre za bolj globoke religiozne potrebe: potrditi pripadnost ekološki tautologiji, neskončni hvalnici življenja in okolja. Tako lahko gledamo tudi na astrologijo. Njen primarni smisel ni le napovedovanje prihodnosti. Njena vloga je ista afirmacija državljanstva v živečem svetu – prepoznanje, ki je izkušnja začaranja – v procesu nanašanja na partikularno in osebno vprašanje. Materialisti nas tu lahko obtožijo, da smo nesprejemljivo metafizični, supernaturalisti, ki jih vodi Platonov duh, da smo njegovi množični nasledniki in da zelo osebne zadeve vmešavamo v področje spiritualne resnice. Tu se soočamo s specifično obliko religioznega življenja: divinacijo in njeno vodilno zahodno obliko, astrologijo. Zdi se, da njen resnični potencial preživi. Kot pravi Kane (1994:238): »Bogovi niso bili utišani, ampak vrženi v podzemlje« (Kane 1994:238, v: Curry 2004: 111). Veliko jih deli mnenje z divinacijsko astrologijo, da gre za celosten, vpet in ekološki pluralizem, ki vključuje postsekularno spiritualno dimenzijo. Iz tega sledi, da astrologija kot divinacija ne more biti niti popolnoma objektivna niti subjektivna. Astrologija zahteva vpraševalca z vprašanjem (subjektivno) in svet, katerega del je subjekt skupaj s kozmosom kot esencialni del astrologije (objekti). Zahteva subjektivno participacijo v objektivno celostnem in vpetem načinu. Velika razlika je med tematsko astrologijo, v kateri je subjekt obravnavan na splošen način, s psihološkimi in arhetipskimi temami, in na neki način

metično preciznostjo, ki je mogoča z resnično izkušenim astrologom. Medtem ko je ponovno začaranje odvisno, kot pravi Weber, od spiritualne pluralnosti, ki jo omogoča divinacija, astrologija izgubi možnost ponovnega začaranja. In to ji daje zelo veliko vrednost. Razdelitev objekt-subjekt, ki jo je vzpostavil Descartes in ki temelji na stoletjih krščanskega dualizma duh-materija, je fundamentalna za strategijo odčaranja. Astrologija ima potencial, da se temu upre in da nas opomni na "sektaški" in brezčuten način distinkcije, ki jo je znanost spreobrnila v žarek upanja in se je tako destruktivno odrazila na veliko področjih življenja. Začaranje je izkušnja sveta kot intrinzično pomenskega, signifikantnega in na nek način povsem misterioznega, kar vključuje njega samega. Tukaj moramo opozoriti na dve stvari. Prvič, dejstvo, da je tak način resnice zelo drugačen od izkušnje resnice v objektivističnem smislu, kar pa ga ne deskreditira, razen če je podvržen objektivističnim postavkam. Drugič, osrednjost duhovnega raziskovanja ne izključuje pragmatične uporabnosti odgovora. Kot je astrologija del divinacije, je začaranje sveta v njenem središču, in kot taka ne potrebuje popolne razlage na kakršen koli kalkulacijski, racionalen in torej zmagovalen način. Kot smo videli, sta pluralnost in skrivnost integralni del takih izkušenj in njihova integriteta je lahko ohranjena le s čudenjem. Lahko rečemo, da lahko astrologija, če jo pravilno razumemo in praticiramo, prispeva k zdravemu in ponovnem začaranju sveta. Četudi je astrologija divinacija, je ne moremo obravnavati kot domnevno, potencialno ali aktualno znanost. Kljub temu, da je participatorna izkušnja, je ne moremo obravnavati kot prispevek tega partikularnega astrologa k tej situaciji v relaciji s temi partikularnimi vprašanji. Ne glede na to, da je ritual, je ne moremo primerjati s kontrolnim ritualom. In če je metična, je ne obravnavamo kot *episteme*, kot algoritmično, univerzalno in striktno propozicijsko znanje. In če je začaranje, ne moremo pričakovati, da bo preživela totalno racionalno razlago. Pri ideologiji scientizma in njenem programu odčaranja je potrebna mistifikacija. Tak program je povsem neustrezen za astrologijo. Problem je, da ima scientizem poseben pogled na razlago in na to, kaj ta vsebuje. Lahko rečemo, da je za astrologijo ključno, da jo razumemo: boljše razumevanje in globlje sprejemanje fenomena, kot obstaja med tistimi, ki v njej participirajo. Levy Bruhlov koncept mistične participacije je zelo blizu divinaciji. Njegova štartna osnova je prepoznanje, da participacija ni reprezentacija ali kognitivno znanje. Participacije ne moremo razložiti, ne potrebuje legitimacije, a ima pomembno mesto v človeškem umu – in rezultat je njena vloga v religiji, metafiziki, umetnosti in tudi v konceptu celotne narave. Tak pristop pripomore k raziskovanju astrologije in sprejme raziskovanje astrologije v različnih kontekstih in z različnimi vprašanji, katerih rezultat so različna razumevanja. Sprejme, da so vsa razumevanja nujno omejena, necelostna in provizorična – a tudi potencialno vredna, zanimiva in v pomoč.

Zato vedno potrebuje obnavljanje, individualno in kolektivno. Ampak trenutna situacija divinacije in podobnih fenomenov v sodobnem zahodnem svetu se že spreminja na bolje. Zadnji napredki v relativistični misli in pluralizmu recimo. Omenili smo že Webra in njegove naslednike v sodobni kritični teoriji, potem pragmatizem in pluralizem Williama Jamesa ter trud Levy Bruhla. Nove možnosti odpirata tudi sistemska teorija Gregorya Batesona in nadaljni razvoj Maturane in Varele. Tudi antropologija, ki se prepleta z mnogimi od teh pristopov, je ena od družbenih znanosti, ki obljublja *vis a vis* astrologiji; tudi potencial zgodovine in literarne teorije ni zanemarljiv. Zanimiva je tudi teorija Bruna Latourja. Čemur on pravi relacianizem, zadeva relacije: prakse, instrumente, dokumente in prevode. Ta focus bazira na hipotezi, da kultura izhaja iz nature in obrnjeno. »Imamo le kulture-narave in te ponujajo edino možno bazo primerjave.« Narave-kulture, subjekti-objekti, lokalno-globalno, to so primerni fokusi analize. In ti konstituirajo mreže, ki »so simultano realne, kot narava: narativne, kot diskurz, in kolektivne, kot družba« (Latour 1993: 104,6 v Curry 2005: 118). Ni esence, ampak proces. Tako je tudi pri procesu divinacije, v katerem proces interpretacije ni ustvarjen od ljudi, ampak zaseda mesto na način, ki transcendirata ali subvertira moderno delitev na človeško-kulturno (astrolog) in na nečloveško-naravno (planeti). Na koncu zaključim, da nikoli nismo bili moderni tako, kot so si zamislili modernisti. In to kaže na to, zakaj je začaranje preživelo. Tudi analitična psihologija lahko kaj prispeva tukaj. Jung je ugotovil, da »astrologija predstavlja zbor celotnega psihološkega znanja antike« (Jung 1966: 55, 56 v Curry 2004: 118). Tudi šola globoke psihološke astrologije (ki jo je razvila Liz Greene) in arhetipska psihologija (katere glavni vodja je James Hillman) poudarjata metaforo in predvsem mit kot nezmožen reduciranja jezika psihične realnosti. Poudarek na duši kot prostoru našega življenja – utelešeni, vpeti, relacijski, naključni, kaotični in nekompletni – je zdravilen. Osvobajajoč potencial je odvisen od tega, koliko so prakticionerji pripravljeni odvreči svoje znanstvene, sekularne in antropocentrične predsodke. Malo predmetov je bilo tako dolgo konsistentno napačno predstavljenih kot astrologija in divinacija. Sprememba se ne bo zgodila čez noč in bo vključevala resen odpor ob svojem razvoju.

Efekt vibracije. Pat Blackett in Maggie Hyde (2001) govorita o efektu vibracije, ki ga izkusijo tisti, ki so doživeli astrologijo kot delujočo. Za zahodnjaka je taka situacija lahko moteča, dezorientacijska in strašljiva. Levy Bruhl meni:²³ Problem je, da se je tudi, če se

²³ »pred nejasnostjo mističnega sveta, kjer se pojavijo najbolj nerazložljive in nenavadne transformacije, kjer irregularnost fenomenov deluje naravno kot njihova regularnost, naš um izkusi neugodje, konfuznost in perpleksnost: kaj je svet, ki ni racionalen in razumljiv? To je svet, ki ni realen« (Curry 2004: 120).

upiramo takemu doživetju, že zgodilo in upor je lahko le v obliki zanikanja ali omejitve. Mogoče pa se je naučiti tolerirati in sprejemati to izkušnjo. Ne skušamo predlagati, da zvezdne zadeve, papir ali kovanci lahko razmišljajo (vsaj ne na tak način kot mi). Tako kot mi participirajo v »večjem interaktivnem sistemu«, kot pravi Bateson, ki je sam po sebi inteligenca in zaobjema vse. Cilj antične divinacije ni bilo napovedovanje, ampak odkrivanje resnice. Sposobnost biti v negotovosti, skrivnosti, dvomih, brez kakršnega koli iritacijskega poseganja po dejstvih in razumu, je osrednja prebrisanost modrosti *metis*. In nekatere profesije vključujejo tudi uporabo metične inteligence, da bi pomagale drugim: svetovalci, psihoterapevti, psihoanalitiki, duhovni svetovalci ... in astrologi.

Astrologija kot ekologija. Hegemonija scientizma je zadnja faza odčaranja, zato ni naključje, da sovpada z ekološko krizo. Željo po transcendenci ima tudi astrologija. Kot pot do kratkotrajne moči in statusa je transcendentalno-objektivistična strategija bila uspešna v smislu predstavljanja konstantne skušnjave. Na primer planeti in zvezde so naravni objekti. Pomen naravnega sam po sebi ni samo evidenten, ampak je zgodovinsko naključen in izhaja iz dolgega in kompleksnega procesa intelektualnega boja. V moderno znanstvenem pomenu naravnega so bila nebesna telesa do zdaj tako globoko naturalizirana kot popolnoma materialna in breživljenjska telesa, ki se gibljejo po vesolju, odčarana, da je težko ponovno ujeti občutek, kjer so bila naravna za vso zgodovino astrologije: občutek, ki ne vključuje duhovno. Zavedati pa se moramo, da brez zemlje ni astrologije. Spoznati moramo, da je to, kar astrologija ponuja, čudenje, ki je del intrinzično pomenskega prostora in momenta na zemlji, ki specifično vključuje kozmos, posebno fenomenološki kozmos, ampak tudi samega sebe, naravnost k preciznemu predmetu obravnave, ki ga iniciira vpraševanje. To je torej hkrati htonična, kozmična in intimno osebna izkušnja. V tem kontekstu je spodbudno, da je divinacijska astrologija ekološka v najširšem in resničnem smislu: kot del neizčrpne in ultimativno skrivnostne mreže relacij in soodvisnosti. Astrološki zemljevid je iz neba v določenem trenutku; a to je le pogoj za ritual: izkušnja prostora (ne vesolja) in momenta (ne časa), ki je navdušujoče svet, inteligenčen in celosten. Vsebuje subjekt, objekt, duhovno, materialno, osebo, zemljo, kozmos. Večina astroloških terminov nas spominja, da ima naš dom (eko)kozmično dimenzijo; in nasprotno, da je kozmos lahko naš dom. Teoretično jemljemo našo rdečo nit iz fenomenološke tradicije evropske filozofije, ki je v delih Edmunda Husserla v začetku 20. stoletja sledila pristopu k znanju diametralno nasprotno redukcionističnemu in objektivističnemu cilju mainstreamske zahodne znanosti. Namesto oddaljevanja od senzualnega, na telesu baziranega, in sledenja galilejski abstrakciji fenomenologija nasprotno išče primarno, telesno znanje, ki nujno vključuje vse konceptualne akreditacije vključno z

najbolj elaboriranimi in prestižnimi ideološkimi konstrukcijami postrazsvetljenske znanosti. Husserl in njegov ekspozitor Maurice Merleau-Ponty sta najbolje nadaljevala naše razmišljanje o naravi človeške zavesti, primarnosti telesne percepcije pri konstituiranju našega zvedanja sebstva kot bitij v svetu, katerega del smo. Ta zavest ima kolektivno naravo, ki izvira iz dejstva, da smo kot telesno bazirani subjekti že od začetka v relaciji s pluralnostjo drugih subjektov. To on imenuje intersubjektivnost. V tem multioblikovnem zavedanju je vedno relacija s sebstvom in drugostjo. Življenjskemu svetu, partikularni, kulturno vplivani obliki, ki jo ima vsaka utelešena intersubjektivnost, je dal ime *Lebenswelt*, medtem ko je insistiral na fundamentalnem izvoru vsega živega in neživega iz zemlje. To vztrajanje je bil povod, da je objavil razpad Kopernikove teorije. Mi torej črpamo iz zemlje. Ta naravna konverzacija med našimi telesi in zemljo-telesom planeta je podtalen proces, ki rojeva, hrani in inspirira vse, kar je mentalno, fizično, duhovno v naši človeški naravi. Naša percepcija sveta in univerzuma je že od samega začetka, kot pravi Merleau-Ponty, proizvod senzorične vpletenosti z naravo.

Ideološka revolucija. Da bi razumeli, kje je astrologija v tem vpraševanju človeškega potenciala, v naravi uma, se bomo naslonili na dokaze etnografov o predpismenih, plemenskih družbah. Tylor je za opis te interakcije ljudstev, za nečloveško inteligenco uporabil besedo animizem. Tu je dokaz, da obstaja mišljenje med temi ljudstvi, ki je drugačno od mišljenja urbanih industrijskih družb. Ta razlika je bila prej znak intelektualne inferiornosti. Še en vir informacij, ki se ga Merleau-Ponty in Abram ne zavedata, so zadnji komparativni podatki psihologov, ki so delali z novorojenci, ki niso bili vplivani s prekonceptijami industrializirane civilizacije. Kar so odkrili, je ideološka revolucija, ki je še vedno težko prepoznana zunaj te discipline – revolucija zato, ker ogroža najbolj globoko vcepljeno predpostavko o dualnosti telesa in uma, mesa in duha, individualnega in družbenega. Laboratorijski dokazi pokažejo, da intersubjektivnost, ki sta jo koncipirala Husserl in Merleau-Ponty, ni družbeno vključeno stanje uma v homo sapiensu, ampak je notranji, genetsko programiran atribut naše vrste, navzoč v otroškem zavedanju od začetka rojstva. Od paradigmatkega dela Edinburške univerze psihologov Cowlyn Trevarthen in T. G. R. Bower leta 1970 se je predpostavljalo, da je novorojeni človeški um *tabula rasa*, ki jo lahko napolnimo in oblikujemo z obkrožajočo družbo in kulturo. Enostavna slika človeške zavesti je bila zamajana z opazko, da se novorojenci regularno povežejo s tistimi, ki so okoli njih, imitirajo njihove obrazne izraze. Bower nadaljuje, da se novorojenci vključijo v »interakcijsko sinhronijo« in da naredijo telesni premik v eksaktni imitaciji fonemičnih enot govora katerega koli človeka blizu. To težko vidi normalen vid, postane pa opazno, ko analiziramo posnetke. To je torej dokaz Trevarthenove notranje intersubjektivnosti. Rojeni smo z zaletom, da se vključimo v dialog z vsem, kar nas

obdaja. Narejeni smo, da komuniciramo, da delimo z drugimi. Shaun Gallagher in Andrew Meltzoff (1996) sta delala raziskave na otroških percepcijah in samozavedanju in trdita, da je močno definiran občutek za sebe in druge ponotranjen v človeku, in ni, kot pravi Merleau-Ponty, proizvod razvojnega procesa. Menita tudi, da novorojčki pridejo že opremljeni z artikulirano telesno shemo, in zaključujeta, da človek pride na svet z že formuliranim občutkom sebe in relacije med sabo in drugim.

Participacija z divinacijo. Tej dialoški živali, ki pride na svet plešoč v odgovor na jezik, občutki govorijo, da je vse instinktivno z življenjem, duhom, inteligenco in je torej odprto za konverzacijo. Ta dialoška vrsta je opremljena z močjo, da samega sebe empatično postavi v vlogo drugega, da ga čuti, ne glede na to, ali je človeški, živalski ali divinacijski. Ta moč je naša pravica ob rojstvu, naša naravna dediščina, naša usoda in zahteva participacijo z divinacijskim v delu kreacije. Ta dediščina je bila najprej zatrta s strani krščanstva in nato s strani racionalizma, preživela je v ruralnem okolju. Kako so naši predniki govorili drug z drugim v tej neskončni konverzaciji z naravo? Izmišljevali so si zgodbe, v katerih so številne moči sveta, med njimi nebesna telesa, dobili vlogo igralcev. Te nebesne entitete, ki jim danes pravimo planeti, so imele vsaka s svojim karakterističnim vzorcem ritmičnega gibanja pomembno vlogo. Študije pripovedovanja zgodb v oralnih kulturah so v zadnjih stoletjih razvile napačno idejo, da so take zgodbe le primitivne verzije pisanih tekstov. Ne kot posamezno avtorizirani proizvodi pismene kulture so te oralno prenosljive zgodbe tako anonimne kot kolektivne. Te kreacije prednikov prihajajo v sedanost z aktivno participacijo pripovedovalca in njegovega občinstva. Imajo posebno takojšnost in spontanost. Ne moremo reči, da so te zgodbe, ki so se pripovedovale stoletja zunaj ob ognju, le človeški um. Pomenske oblike konstelacij so vedno spodbujale kreativnost teh bitij in ustvarjale moment dialoške skupnosti z nadnaravno človeško inteligenco, ki je esenca vse umetnosti in religije. In kaj je božansko? Je tisto skrajno drugo, najvišji objekt in inspiracija dialoga in dialoškega znanja. Ker naše človeške ideje hierarhije nimajo pomena na kozmični ravni in najverjetneje niso obstajale za homo sapiensa pred zgodovino, lahko zemeljska žival in nebesni bog enako služita kot emblemi za božanskost drugega. In seveda beseda zodiak, pas, po katerem astrološki znaki, skozi katere Sonce, Luna in preostali vdini planeti potujejo, dobesečno pomeni pot živali. Fundamentalna afiniteta človeštva in kozmosa je bila konceptualizirana na podoben način v številnih nepovezanih predznanstvenih kulturah in civilizacijah po svetu.²⁴ Ta podobnost

²⁴ Tako ljudstvo Hopi, domorodnih Američanov v Arizoni, verjame, da sta bila živeče telo človeka in živeče telo zemlje konstruirana na isti način. Čez oba gre os, človeška je hrbtna, vretenčna linija, ki je kontrolirala ravnovesje njegovih gibov in funkcij. Poleg te osi je nekaj vibracijskih centrov, ki odmevajo primordialni zvok življenja po

kozmozologij je evidentna, ker so to konceptualni konstrukti, primerni za fiziologijo in ontologijo človeka kot bipedalne vrste, ki poseduje telo, razmejeno z bilateralno simetrijo in seksualno dualnostjo. Ti modeli predzgodovinskega univerzuma imajo tridelno strukturo: zgornji, srednji in spodnji svet. Ti svetovi so med sabo povezani z osrednjim kanalom, svetovno osjo. V nekaterih kulturah ima ta os obliko lestve, vinske trte ali vrvi, verige puščic kot v Ameriki; svete gore kot v hindujski, iranski in babilonski kozmozologiji; multisemantične mavrične kače kot v Avstraliji. Pogosto se ta os, ki je analogna človeški vretenčni liniji, imenuje drevo življenja. Mircea Eliade je v delu *Le shamanisme: techniques archaïques de l'extase* (1951) osredotočen na ekspertne navigatorje tega nivojskega kozmosa, ki jih danes kličemo šamani. Šaman je oseba obeh spolov, ki ima sprejeto sposobnost vzpenjanja in spuščanja svetovne osi, potovanje v normalno neviden svet duhov in vrniti se z znanjem in močjo, ki je uporabna za njega in lokalno skupnost. Eliade pokaže, da so take edinstvene osebnosti v vsaki družbi obstajale v predzgodovini in v zgodovini. Ne tako dolgo nazaj je bilo to sprejeto znanje v antropologiji sprejeto, kot da so te osebe žrtve mentalne bolezni, najpogosteje shizofrenije. Nedavno pa je bilo sprejeto, da so ta nenavadna bitja obdarjena z mentalno močjo in prožnostjo. Tipično je šaman skozi psihotični red, ki vključuje virtualno disolucijo njegove konstruirane osebnosti in izkušnjo skorajšnje smrti. Tema šamanizma je glavna akademska preokupacija zadnjih tridesetih let. Pomembna ugotovitev je podobnost tega pojava med različnimi ljudstvi sveta. Šamanizem in delanje mita sta intimno povezana. Originalno sta bila šaman in poet kreatorja svetovne naracije in transcendentnega časa in prostora, izkustveni realnosti kozmične interpovezanosti.

3.KLASIFIKACIJA

Podrobne klasifikacije sem se lotila zato, da laže pokažem, kako je na različnih koncih sveta astrologija kot znanje prihajala do zelo podobnih zaključkov in imela podobne asociacije pri povezovanju pomenov nebesnih entitet z zemeljskimi zadevami. Najprej predstavljam klasifikacijo Catherine Aubier, nato sledi klasifikacija, povzeta po Wikipediji.

vesolju. Tudi ljudstvo Dogon govori o energijski sili, ki preplavlja vesolje z vibracijami. Ljudstvo Bambara pa vidi vretenčno linijo kot biološko in ontološko os človeka. Opozicijska, a komplementarna principa moškega in ženskega, ki sta difuzirana skozi telo vsakega človeka, da bi vzpostavila ravnotežje. Taka miselnost je visoko razvita v Indiji, kjer se ta energetski princip imenuje *prana*, v hrbtenici so vibracijske točke, čakre. V kitajski kozmozologiji je človeško telo videno kot podsistem, povezan z velikim sistemom vesolja, skozi participacijo toka energije, ki jo imenujejo chi. Ta sila ima pozitivne in negativne oblike, yin in yang. Podobno doktrino imajo tudi judi, kjer je korespondenca v Sefiroth, ki je povezana spinalno osjo in čakrami

ŠOLE ASTROLOGIJE

Šola kondicionalistične astrologije

Zavrača vsakršno jasnovidnost in magijo. Njen ustanovitelj je Jean Pierre Nicola, ki zagovarja teorijo, da je rojstna karta neke vrste platno, ki ga bo oseba izvezla glede na pogojenosti, ki označujejo njeno življenje (okolje) in položaje, v katerih se bo znašla (položaji, ki jih nikakor ne moremo napovedati). Ta šola ne temelji na simbolih, temveč na skladnosti med kozmičnim ritmom in človeškim obnašanjem; sončeva znamenja so povezana s tipi Pavlova, od tod tudi ime refleksološki zodiak. Planeti so razporejeni po sistemu, ki se mu pravi PŽT (pojavnost-življenje-transcendence). Gospostev sploh ne uporablja. Sistem PŽT: Planeti so tu razvrščeni glede na hitrost svojega gibanja in razdeljeni v tri skupine: pojavnost, življenje, transcendence. Pojavnost ustreza preprostim signalom: ključne besede, koncepti, podobe, videz, vzorci. Življenje ustreza sestavljenim pojavom: kar smo že doživeli, zunanji dogodki. Transcendence ustreza kompleksnim signalom: svet nepoznanih zakonov, nedoločljivega, abstraktnega, nevidnega.

Šola kozmobiologije, šola globalne astrologije

To šolo je uvedla astrologinja Clara Sangostini. V tem sistemu karto razložimo tako, da zberemo vse elemente, ki gredo v isto smer. Tako lahko dobimo lestvico pomembnih točk v karti in hitreje izpeljemo sintezo oziroma izdelamo globalno analizo. Veliko Francozov dela po tej metodi.

Šola astropsihologije, šola genetske astrologije

Ta metoda uporablja za izračun astralne karte čas spočetja in ne čas rojstev. Pri antičnih ljudstvih je bila zelo priljubljena in je predstavljala resno nasprotnico astrološki šoli, ki ji je pomembnejši čas rojstva. V matriarhalni perspektivi je najpomembnejši trenutek, ko mati otroka rodi. V patriarhalni perspektivi pa je otrok predvsem očetovo delo. Mati namreč samo sprejme očetovo seme. Torej je najpomembnejši trenutek oploditev. To tradicijo so razvijali številni rimski in za njimi srednjeveški teksti. V njih najdemo številne metode, kako določiti natančen čas spočetja. Nekateri priporočajo zapisovanje natančnega časa koitusa. Stoik Ptolemej je genetsko astrologijo zelo dobro poznal, vendar jo je imel za malo verjetno. V svojem *Tetrabiblosu* piše, da je odločilni trenutek rojstvo, saj postane oseba takrat neodvisna in začne svoje življenje kot individuum. Ptolemejev vpliv so sprejele vse civilizacije Sredozemlja kljub močno patriarhalni mentaliteti.

Šola humanistične astrologije

Dane Rudhyar je začetnik humanistične astrologije, ki povezuje astrologijo s sodobnimi psihološkimi tehnikami. Vzporedno z globoko in izvirno interpretacijo pomenov hiš humanistična astrologija pripisuje velik pomen štirim ravnam: biološki, afektivni, družbeno-kulturni in duhovni. Z osebnim iskanjem človek najde svoj bistveni jaz in ga razvije prek teh štirih ravni. Cilj: doseči duhovno ali nadosebno. To zadnja raven astrološko predstavljajo planeti, ki so za Saturnom (Uran, Neptun, Pluton). Videti je, da je bistvena razlika med klasično astrologijo, ki bi jo lahko poimenovali eksistencialno, in postavkami humanistične astrologije naslednja: medtem ko prva kaže človeka in njegove možnosti, kaže druga s pomočjo karte, kaj mora človek doseči. Gre torej za astrologijo, ki je usmerjena v duhovni razvoj.

Tradicionalna šola

Ta izraz označuje astrološke postopke, ki jih danes vse manj uporabljamo. Osnovana je na temeljih, ki jih je postavil že Ptolemej. Ta šola seveda ne pozna obstoja treh počasnih planetov (Urana, Neptuna, Plutona). Ne upošteva iskanja dominante, psihološka tipologija je zelo zelo omejena, pogosto je usmerjena v nekakšen okultizem. Zelo ozko se opira na hiše in sistem gospostev. Astrologi so se začeli usmerjati k drugačnim oblikam astrologije predvsem v času med obema vojnama, vendar danes še vedno obstaja precej šol, ki jih močno zaznamuje tradicionalna astrologija: Rudolf Steiner, Alice Bailey ali Germaine Holley.

Spiritualistična šola

Večina spiritualističnih tokov v našem času se zanima za astrologijo, saj v njej vidijo eksperimentalno potrditev svojih tez. Rozikrucijansko gibanje se je od vseh še najbolj ukvarjalo z astrologijo, pa tudi skupina Maxa Heindela, A.M.O.R.C., ki jo je v ZDA osnoval Spencer Lewis. Ta je še posebno močna v Evropi in je opravila pomembne raziskave. A.M.O.R.C. rozikrucijanstvo je izdelalo metode za razlago astrologije, ki se od preostalih bistveno razlikujejo. Zanje Sonce predstavlja duha, Luna dušo, ascendent pa fizično telo, kar spet vzpostavlja staro trojico duh-duša-telo. Ko se otrok rodi, nanj najprej močno vpliva ascendent. Z adolescenco se pojavijo lunine karakteristike. V zrelosti pa človeka vse bolj opredeljuje Sonce, ki simbolizira božjo iskro. Merkur predstavlja intelekt, ki uravnava različne dele: fizično, ezoterično, astralno telo. Centripetalna sila izhaja iz Venere, centrifugalna iz Marsa, obe pa se dopolnjujeta. Jupitrova ekspanzija nasprotuje Saturnovi koncentraciji. Uran prinaša bratstvo, altruizem, intuicijo. Neptun, planet mistične inspiracije, pa človeku omogoča

dostop do nevidnih svetov. Pluton je sinonim za iniciacijo in duhovno obnovo. V optiki rozikrucijanstva je astrologija tesno povezana z doktrino reinkarnacije. Obstajajo še drugi, manj pomembni, manj resni sistemi, ki se rojevajo in izginjajo, vsak pa zase trdi, da je edini verodostojen.

3.1 Aktualne tradicije

Tradicije, ki jih še vedno prakticirajo v modernih časih

3.1.1 Kitajska astrologija

Začetki kitajske astrologije segajo v obdobje več kot 2600 let pr. n. št. Do kitajske revolucije so imeli astrologi v kitajskem cesarstvu pomembno vlogo in so med drugim povzročili tudi padec dinastije *Hsia* (1994–1523 pr.nš.). V nasprotju z babilonskimi in grškimi astronomi se kitajski astronomi niso preveč ukvarjali z ekliptiko. Njihova opazovanja so bila osredotočena predvsem na zvezde, katerih konstelacije so bile razdeljene na 28 hiš ali *hsui*, ki pa nimajo nobene zveze z zodiakom, ki ga poznamo na zahodu. Poleg tega je bil kitajski koledar utemeljen na Luninem ciklu in ne na Sončevem letu. Poleg 60-letnega cikla se vsakih šestdeset let vmeša še ognjeni konj: otroci, rojeni v tem znamenju, naj bi svojim družinam prinašali nesrečo. Leto 1966, ki je bilo zadnje leto ognjenega konja, so se številne azijske ženske raje odločile za abortus, da bi obvarovale družino pred nesrečo. Ta podatek priča o pomembnosti, ki so jo Kitajci pripisovali astrologiji. Kitajska astrološka simbolika vsebuje pet elementov ali dejavnikov, od katerih je vsak povezan s po enim elementom in eno stranjo neba:²⁵ V Kitajskem horoskopu se praznovanje novega leta ne odvija vedno na isti datum. Odvisno je od Luninega cikla in ga praznujejo kadar koli v januarju ali februarju. Metode kitajske astrologije so povsem različne od zahodnih. Razen znamenja in elementa, povezanega z letom rojstva, je osebni horoskop osnovan še na višini Lune, njeni konjunkciji s planeti in zvezdami stalnicami ter na položaju in barvi Sonca. Po Marcu Polu, ki je obiskal Kitajsko cesarstvo v 13. stoletju, je v Pekingju živelo 500 astrologov pod cesarjevo zaščito. V prejšnjem stoletju so odigrali odločilno vlogo v uporabi *taiping*. Zadnja kitajska cesarica *Tseu Hsi* ni storila nobenega koraka, ne da bi se prej posvetovala s svojimi astrologi (glej: Aubier 1991). Kitajska astrologija je divinacija prihodnosti iz kitajskega koledarja, ki je osnovana na astronomiji in antični kitajski filozofiji. Bazira na ciklu 60 let, ki so bila dokumentirana od zadnje Shang dinastije. Ta bazični cikel je bil konstruiran iz dveh ciklov: iz 10 nebesnih izvorov (5 elementov v obliki yin yang) in 12 zemeljskih vej, ali iz 12-letnega cikla živali, ki mu pravimo kitajski zodiak. Kitajski živalski

²⁵ Voda, Merkur, sever; kovina, Venera, zahod; Zemlja, Saturn, sredina; ogenj, Mars, jug; les, Jupiter, vzhod.

zodiak operira tudi s cikli mesecev ali lun in urami v dnevu. V času imperijev so astrologi gledali nebo za nebesna božanstva, ki bi napovedovala prihodnost države, a to je bila drugačna praksa divinacije od današnjih popularnih metod. Antični kitajski astrologi so poimenovali 5 velikih planetov po imenih elementov, s katerimi so jih povezovali.²⁶ Po kitajski astrologiji je usoda posameznika določena s pozicijo glasnih planetov, skupaj s pozicijo Sonca, Lune in kometov in posameznikovega časa rojstva. Sistem 12-letnega cikla živalskih znamenj je bil zgrajen iz opazovanja orbite Jupitra. S sledenjem orbite Jupitra okoli Sonca so kitajski astronomi razdelili nebesni krog v 12 sekcij in ga zaokrožili na 12 let (od 11,86). Jupiter je povezan s konstelacijo *sheti*. Težaven sistem računanja usode bazira na rojstnem dnevu in uri, ki jo poznamo kot *Zi Wei Dou Shu* in se še vedno množično uporablja v moderni kitajski astrologiji za napovedovanje sreče. 28 kitajskih konstelacij, *Xiu*, je precej drugačnih od 88 zahodnih. Na primer Veliki medved (Ursa major) je znan kot Dou, pas Oriona je znan kot *Shen* itn. Sedem severnih konstelacij se nanaša na *Xuan Wu*, ki ja znan tudi kot duh severnega neba ali duh vode v taoizmu. Kot dodatek astrološkemu branju nebesnih teles zvezde na nebu oblikujejo set pravljič (glej: Internet 1). Lunisolarni koledar. 60-letni cikel sestoji iz dveh ločenih ciklov, ki se povezujeta. Prvi je cikel nebesnih stebel, imenovan pet elementov (v vrstnem redu les, ogenj, zemlja, kovina in voda), in njihova oblika *yin yang*. Drugi je cikel 12 zodiakalnih živalskih znamenj – *shēngxiāo* ali zemeljskih vej. Sledijo si: podgana, vol, tiger, zajec, kača, konj, ovca (oven ali koza), opica, petelin, pes in merjasec. Ta kombinacija petih elementov krat 12 živali ustvari 60-letni cikel, ki se vedno začne z leseno podgano in konča z vodnim merjascem. Ker je cikel živalskega zodiaka deljiv z dve, se vsako zodiakalno znamenje pojavi v yin ali yang: zmaj je vedno yang, kača vedno yin itn. Trenutni cikel se je začel leta 1984. Če poskušamo obrniti lunisolarni koledar, je preprosto pravilo, ki mu sledimo, da so leta, ki se končajo na parno število, yang, preostala pa so yin.²⁷ Kakor koli, ker tradicionalni kitajski zodiak sledi lunisolarnemu kitajskemu koledarju, je preklap med datumi kitajsko novo leto, in ne 1. januar kot v gregorijanskem koledarju. Oseba, ki se je rodila v januarju ali zgodnjem februarju, ima znak preteklega leta. Tudi začetek novega zodiaka se praznuje na kitajsko novo leto skupaj s preostalimi običaji. Kitajski poljedelski koledar. Nekateri novejši astrološki teksti sledijo kitajskemu poljedelskemu koledarju (*jie qi*) in tako postavijo spremembo zodiakalnih znamenj na solarni termin *li chun* (začetek pomladi), na solarno longitudo 315 stopinj. Kitajsko novo leto se določi z začetkom lunarnega koledarja. Letna delitev med znaki ni kitajsko novo

²⁶ venera-kovina (zlato), jupiter-les, merkur-voda, mars-oganj, saturn-zemlja.

²⁷ Če se leto konča z 0, je yang kovina. Če se leto konča z 1, je yin kovina. Če se leto konča z 2, je yang voda, če se konča s 3, je yin voda, s 4 je yang les, s 5 je yin les, s 6 je yang ogenj, s 7 je yin ogenj, z 8 je yang zemlja, z 9 je yin zemlja.

leto. Raje je začetek spomladi, kar je 4. ali 5. februar vsako leto. Na tem koledarju, je kombinacija elementov rezultat premikanja elementov. Yin in yang sta razdeljena na pet elementov (les, ogenj, zemlja, kovina in voda) na vrhu cikla živali. To so modifikatorji in vplivajo na karakteristike vsakega od 12 živalskih znakov. Tako vsak od 12 živali vodi element in smer *yin yang*. Čeprav je po navadi prevedena kot element, kitajska beseda *xing* dobesedno pomeni nekaj takega kot »spreminjajoča stanja bivanja«, »permutacije« ali »metamorfoze bitja«. Pravzaprav se sinologi ne strinjajo z enim samim prevodom. Kitajska koncepcija elementa je precej drugačna od zahodne. Zahodni elementi so vidni kot osnove gradnje. Kitajski elementi so nasprotno vidni kot vedno spreminjajoče in gibajoče sile energij – eden od prevodov *xinga* je preprosto pet sprememb. Ravnovesje yina in yanga ter petih elementov v osebni karti zelo vpliva na to, kar je donosno in učinkovito za posameznika v smislu *feng shuia*, kitajske oblike geomantike. To je zato, ker je vsak element povezan s posebno smerjo in obdobjem in njihovimi različnimi oblikami *qija* in življenjske sile.²⁸ Doktrina petih faz opisuje dva cikla ravnovesja, generativni ali oblikovni (*sheng*) cikel ter cikel premagovanja ali destrukcije (*ke*) interakcij med fazami.²⁹ 12 zodiakalnih živali. V kitajski astrologiji zodiak 12 živalski znamenj predstavlja 12 različnih tipov osebnosti. Zodiak se tradicionalno začne z znamenjem podgane in veliko je zgodb o izvorih kitajskega zodiaka, ki razlagajo, zakaj je tako. V kitajski astrologiji je živalsko znamenje določeno po letu in kaže, kako te drugi vidijo kot bitje oziroma kako ti prezentiraš sebe. Pravzaprav so tudi živalska znamenja določena po mesecu (kar se imenuje notranja žival) in urah dneva (imenovane skrivnostne živali). Da zaključimo, obnovimo: medtem ko je oseba lahko zmaj, ker je rojena v letu zmaja, je lahko tudi kača notranje ali vol »skrivnostno«/na skrivaj. Skupno je to 8640 možnih kombinacij (pet elementov krat 12 živali v 60-letni cikel, 12 mesecev, 12 krat na dan) določanja karakternih značilnosti. To so vsi ključni kritični elementi za pravilno uporabo kitajske astrologije. Meseči so notranje živali. 12 živali je tudi povezanih s tradicionalnim poljedelskim koledarjem, kar gre z roko v roki z boljše znanim lunarnim koledarjem. Namesto mesecev je ta koledar razdeljen v

²⁸ **Les** (vzhod, pomlad, azurni zmaj, planet Jupiter, zelena barva, jetra in žolčni kamni, velikodušen, topel, prepričevalen, kooperativen, želi si razširiti in rasti, idealističen, etičen, entuziastičen, želi si raziskovati). Les vodi tigra, zajca (najšibkejši les) in zmaja (najmočnejši les). **Ogenj** (jug, poletje, živordeča ptica, planet Mars, rdeča barva, cirkularni sistem, srce, dinamičen, humanitaren, podjeten, dogodivščine – pustolovski, neobremenjujoč, tekmovalen, vodstvene sposobnosti, močan, samsko usmerjen, ima rad dober smeh). Ogenj vodi kačo, konja (najmočnejši ogenj), ovco (najšibkejši ogenj) itn.

²⁹ Generativni cikel: les hrani ogenj, ogenj kreira zemljo (pepel), zemlja podpira kovino, kovina zbira vodo, voda hrani les. Premagovalni cikel: les deli zemljo, zemlja absorbira vodo, voda pogasi ogenj, ogenj topi kovino, kovina seka les.

24 dvotedenskih segmentov, znanih kot »solarno obdobje«. Vsaka žival je povezana z dvema solarnima obdobjema za obdobje, podobno zahodnem mesecu. Drugače kot 60-letni lunarni koledar, ki lahko variira več kot mesec v relaciji z zahodnim koledarjem, poljedelski koledar variira le po enem dnevu začevši z zahodnim februarjem, 3. in 4. vsako leto. Poljedelski koledar se začne s tigrom, saj je prva žival pomladi. Posameznikovo individualno mesečno živalsko znamenje se imenuje notranja žival in označuje kaj motivira osebo. Ker to znamenje diktira osebno ljubezensko življenje in notranjo persono, je kritično za pravilno razumevanje individualne kompatibilnosti z drugimi znamenji. Ker je vsako znamenje povezano z mesecem solarnega leta, je tako povezano tudi z letnim časom. Vsak element je tudi povezan z letnim časom (glej zgoraj). Za element, ki deli letni čas z znamenjem, se verjame, da določa nekatere karakteristike, ki zadevajo znak. Fiksen element vsakega znamenja se aplicira na leto in urna znamenja in ne samo mesečna znamenja.

Pomembno je označiti, da je fiksen element ločen od cikla elementov, ki so povezani z znamenji v 60-letnem ciklu³⁰ (glej: Internet 1).

3.1.2 Horoskopska astrologija

Horoskopska astrologija je sistem, ki so ga razvili v sredozemski regiji in specifično v helenističnem Egiptu okoli poznega drugega in prvega stoletja pred našim štetjem. Tradicija se ukvarja z dvodimenzionalnimi diagrami nebes ali horoskopi, ki so ustvarjeni za specifične trenutke v času. Diagram se uporablja za interpretacijo inherentnega pomena, ki je pod površjem s povezanostjo nebesnih teles v momentu, ki je osnovan na specifičnih pravilih in napotkih. Horoskop je bil izračunan normalno za moment individualnega rojstva ali na začetku poslovanja ali dogodka, ker so povezanosti nebes v tistem trenutku mišljene kot določujoče naravo zadeve in vprašanja. Ena definirajočih značilnosti te oblike astrologije, ki jo razlikuje od preostalih tradicij, je izračun stopinje vzhodnega horizonta, ki raste na zadnjem delu ekliptike v specifičnem trenutku, ki ga preučujemo, drugače znan kot ascendent. Horoskopska astrologija je bila najbolj vplivna in razširjena oblika astrologije po svetu, posebno v Afriki, Indiji, Evropi in na Srednjem vzhodu. Mnogo velikih tradicij horoskopske astrologije ima helenistični izvor, vključujoč indijskega, srednjeveškega in večino preostalih modernih zahodnih tradicij astrologije. Bistveno (centralno) pri horoskopski astrologiji in njenih vejah je

³⁰ Ure skrivnostne živali: 23.00–01.00: podgana, 01.00–03.00: ox, 03.00–05.00: tiger, 05.00–07.00: zajec, 07.00–09.00: zmaj, 09.00–11.00: kača, 11.00–13.00: konj, 13.00–15.00: ovca, 15.00–17.00: opica, 17.00–19.00: rooster, 19.00–21.00: pes, 21.00–23.00: boar.

kalkulacija horoskopa ali astrološke karte. Ta dvodimenzionalna diagramatična reprezentacija kaže pozicijo nebesnih teles na nebu iz ugodne lokacije na Zemlji v danem času in prostoru. Horoskop je tudi razdeljen na 12 nebesnih hiš, ki vodijo različna področja življenja. Kalkulacije, ki jih izvajajo v gledanju horoskopa, vključujejo aritmetično in enostavno geometrijo, ki služi lociranju vidnih pozicij nebesnih teles na želen datum in čas, baziran na astronomskih tabelah. V antični helenistični astrologiji je ascendent označeval prvo nebesno hišo horoskopa. Beseda za ascendent v Grčiji je bila *horoskopos*, iz česar izhaja horoskop. V modernih časih se beseda nanaša na astrološko karto kot celoto. **Veje horoskopske astrologije.** Tradicije horoskopske astrologije lahko razdelimo na štiri veje, ki so usmerjene proti specifični zadevi ali pomenu. Te veje pogosto uporabljajo unikatni set tehnik ali različne aplikacije ključnih principov sistema na različna področja.³¹

3.1.3 Indijska astrologija

Nehru, ki je z Gandhijem ustanovil neodvisno republiko Indijo, si je zadal cilj, da bo Indijo moderniziral in odpravil vse, kar se je štelo za supersticije in vraže. Leta 1944 pa je vendar pisal svoji sestri ob rojstvu vnuka: »V svojem pismu sem Indi prosil, naj ti sporoči, da naročiš izdelavo horoskopa pri kompetentni osebi. Ta vrsta dokumenta o datumu in uri rojstva je priporočljiva...« (Aubier 1991:36.) Indija res že več stoletij uporablja tehnike napovedovanja prihodnosti, osnovane na opazovanju nebesnih teles in preučevanju njihovih položajev. Vpliv, ki ga ima astrologija na indijsko družbo, je dosti večji od vpliva astrologije na zahodno družbo. Vpletena je v vsa področja vsakdanjega življenja, od rojstva do smrti. Astrologe obiskujejo bolj pogosto kot zdravnike. Preden se česar koli lotijo, se vedno posvetujejo z astrologom. Zanimivo je, da so indijski astrologi z veliko natančnostjo napovedali izbruh druge svetovne

³¹ **Natalna astrologija**, znana tudi kot »*Genethliacal astrology*«, je sistem astrologije, ki bazira na konceptu, da je osebnost vsakega posameznika ali pot v življenju določena s konstrukcijo natalne karte za določen datum, čas in lokacijo rojstva. Najdemo jo v vzhodnih in zahodnih tradicijah. **Mundana astrologija** (znana tudi kot politična astrologija) je aplikacija astrologije na svetovne zadeve in dogodke, in jemlje ime iz rimske besede *Mundus*, ki pomeni »svet«. Mundana astrologija je veja pravne-kritične astrologije in v njo je verjela velika večina astroloških zgodovinarjev, saj naj bi bila najstarejša veja astrologije. Večina modernih in antičnih mundanih astrologov, ki verjamejo da obstaja korelacija med geološkimi fenomeni (kot so vulkani in potresi itd.) in astronomski fenomen (gibanje nebesnih teles v relaciji z zemljo). **Izbirna astrologija** se ukvarja z določanjem najbolj ugodnega trenutka za začetek ustanavljanja podjetja, posla ali organizacije. Vključuje individualno osebnost ali osebe, ki so vpletene, ter kraj, kjer naj bi se zgodila akcija, da bi predlagala najboljši čas za izvedbo. **Horarna astrologija** je metoda s katero astrolog poskuša odgovoriti na specifično vprašanje s konstrukcijo horoskopa za točen čas in kraj, ko je bilo vprašanje postavljeno. Odgovor je lahko enostaven ja ali ne, a je navadno bolj kompleksen z vpogledom v motive vpraševalca, motivov ostalih vpletenih v zadevo in možnosti, ki so mu na voljo.

vojne, pa tudi Hitlerjev poraz in razpad tretjega rajha. Izvori hindujske astrologije ostajajo zaviti v temo. Rigveda, ki je eden najstarejših tekstov Indije, je nebo razdelila v 27 zvezdnih razdelkov ali *nakshatre*, ki so jim jih kasneje dodali še 28. Aleksandrov pohod in vdor grške kulture je prinesel 12 zodiakalnih znamenj, iz česar se je razvila precej bolj natančna in izpopolnjena astrološka tehnika. Simboli 12 znamenj se rahlo razlikujejo od zahodnih: oven ali koza, bik, par, jastog, lev, devica, tehnica, škorpion ali čebela, lok, morska pošast ali antilopa, kotel, ribi. Predvsem od 4. st. n št. naprej se je pod vladarsko dinastijo Gupta astrologija razvila v vseh družbenih plasteh in postala izjemno pomembna, kar se je ohranilo vse do današnjih dni. V indijski civilizaciji znanost, religija in filozofija niso bile nikoli ločene tako kot na Zahodu. Zato je astrologija bistveno povezana z mističnimi osnovami hinduizma, še posebno s pojmom karma in reinkarnacija. V pojmovanju hindujcev obstajata hkrati osebna in kolektivna karma: astrologija se torej ukvarja tako z usodami posameznikov kot s političnimi dogodki in zgodovino narodov. Pri načrtovanju porok ima astrološka karta bistveno vlogo. Preden se družini sploh začneta pogovarjati, si ogledata horoskope bodočih zakoncev. Če ugotovijo, da gre v njunih horoskopih za večje neskladje, poroko opustijo. Tudi v časnikih, ki objavljajo ženitne ponudbe, poleg ostalega vedno podajajo še glavne poteze rojstne karte kandidatov. Po poroki pokličejo astrologa, da bi določili ugoden trenutek za spočetje: polna in mlada Luna sta naprimer strogo odsvetovani (glej Aubier 1991). Djotiš (»lahko, nebesno telo«: izgovorjeno tudi **jyotish** in **jyotisha** v angleščini) je antični indijski sistem astronomije in astrologije (znan tudi kot indijska, hindujska astrologija in kasneje vedška astrologija). Ima tri veje: **siddhanta**: indijska astronomija; **samhita**: mundana astrologija: napoveduje pomembne dogodke, utemeljene na analizah astroloških dinamikv horoskopih držav ali splošnih dogodkih tranzitov, kot so vojne, potresi, politični dogodki, finančne pozicije, izbirna astrologija, hiše in zadeve, povezane s konstrukcijo (Vastu Shastra), živali, božanstva, slutnje...; **hora**: predikcijska astrologija, ki bazira na analizah natalnega horoskopa in momenta spočetja. Izvor djotiša je koncept *Bandhu Ved* ali skriptur, ki govorijo o povezavi med mikrokozmosom in makrokozmosom. Prakticiranje djotiša se primarno naslanja na sideralni zodiak. Vključuje nekaj niansiranih podsistemov interpretacije in predikcije z elementi, ki jih ni najti v helenistični astrologiji, kot je na primer njen sistem lunarnih hiš (*nakshatras*). Astrologija ostaja pomembno področje v življenju večine hindujcev. V hindujski kulturi so novorojenci tradicionalno poimenovani po njihovih djotiš kartah in koncepti djotiša so ključni v organizaciji koledarja in počitnic kot tudi na veliko področjih življenja, kot je odločanje o poroki, odpiranje novega podjetja ali selitev v nov dom. Tej astrologiji do določene mere celo uspeva ohraniti pozicijo med znanostmi v moderni Indiji. Če sledimo

kontroverznim sodbam *Andhra Pradesh High Court* v letu 2001, nekatere indijske univerze ponujajo celo nadaljevalne stopnje v astrologiji.

Zgodovina: Termin *dyotiṣa* kot del ene od Vedang, šestih ključnih disciplin vedske religije, je uporabljena v *Mundaka Upanishadah* in kot taka datira v čase Mavrov. Dokumentirana zgodovina dyotiṣa se začne z interakcijo indijske in helenistične kulture v indo-grški dobi. Najstarejše še dostopne razprave, kot so *Yavanajataka* ali *Brihat-Samhita*, datirajo v zgodnje stoletje našega štetja. Najstarejša razprava v Sanskrtu je *Yavanajataka (Sayings of the Greeks)*, verzifikacija s strani *Sphujidhvaja* leta 269/270 n. št., danes izgubljenega prevoda grškega sporazuma Yavanesvarae v 2. st. n.št., pod nadzorom zahodnega Satrap Saka kralja Rudradaman I. Prvi imenovani avtorji, ki so pisali razprave o astronomiji, so iz 5. st. n. št, datum, ko se je začelo klasično obdobje indijske astronomije. Poleg teorij *Aryabhata* in the *Aryabhatiya* in izgubljene *Arya-siddhānta* je tudi *Pancha-Siddhāntika* iz *Varahamihie*. Glavni teksti, na katerih bazira klasična indijska astrologija, so zgodnje srednjeveške sestavljanke, ***Brhat Parāśara Horāśāstra*** in ***Sārāvalī*** po Kalyāṇavarman. *Horashastra* je združeno delo 71 poglavij, od katerih prvi del (poglavje 1–51) datira v 7. in zgodnje 8. stoletje in drugi del (poglavja 52–71) v pozno 8. stoletje. *Sārāvalī* pa datira v leto 800 n. š. Angleški prevodi teh tekstov so bili izdani leta 1963 in 1961 s strani N. N. Krishna Rau in V. B. Choudhari. Zgodovinsko je študij astrologije v Indiji pomemben dejavnik v razvoju astronomije v zgodnjem srednjem veku.

Elementi. Zodiak deli 360 stopinj ekliptike na 12 enakih delov. Vsak del se imenuje znak – znamenje ali *rashi*. Zahodna astrologija uporablja tropični zodiak (znamenja se merijo od točke pomladnega ekvinokcija na ekliptiki), dyotiṣ pa favorizira sideralni zodiak (kjer so znamenja povezana z njihovimi eponimičnimi konstelacijami). Razliko opazimo s časom kot rezultat predčasnosti ekvinokcijev. Po dveh tisočletjih je izvor ekliptične longitude preskočil za 22 stopinj. Rezultat postavljanja planetov na njihove pozicije znamenj v sistemu dyotiṣa, ki je konsistenten z aktualnim zodiakom, medtem ko v zahodni astrologiji planeti padejo v naslednje znamenje, v primerjavi z njihovo pozicijo v sideralnem zodiaku, je približno trajanje dve tretjini časa. Sanskrska imena so neposredni prevodi grških imen. **Hiša** v zodiakalni delitvi glede na lokalni čas in lokacijo (efektivno gibajoča delitev neba iz perspektive fiksiranega opazovalca, bolj kot fiksirana pozicija glede na zvezde). Hiše so oštevilčene nasprotno gibanju urinega kazalca. V dyotiṣu je več sistemov povezovanja hiš z znamenji.

Pomeni hiš.³² **Grahe-planeti.** Graha dobesedno pomeni vsako nebesno telo ali točko, ki lahko vzdrži vpliv, impakt na človeške zadeve. Prevedemo ga lahko kot planet za lahkotnost. Graha vključuje tudi lunarne vozle (Rahu in Ketu) in podplanete (*upgrahas*), ki niso planeti, zato pa niso nič manj učinkoviti od njih. Poznamo devet grah: dva imenitna, pet vidnih planetov in dva lunarna vozla. Ekstra saturnianski planeti (Uran in Neptun) niso vključeni v kategorije grah. **Naksahatra-lunarne hiše.** *Nakshatra* (devanagari ali lunarna hiša je ena od 27 ali 28 divizij neba, ki je identificiran z glavno zvezdo v njih, Luna preide mimo v svojem mesečnem ciklu). Vsaka *nakshatra* predstavlja delitev ekliptike (13 stopinj in 20 minut), podobno zodiaku. Tradicionalno je *nakshatra* pozicija Lune, izračunana za novorojen mentalni »*make up*« in kalkulacije planetnih obdobij (*dasha*). Vsaka *nakshatra* je še naprej razdeljena v štiri enake segmente, znane kot *charan* ali *pada*. *Nakshatra* je pomembna v astrološkem *match makingu* – astrologiji partnerstev. V antični Indiji je bila *nakshatra* bolj pomembna kot *rashi*. **Lagna-ascendent.** Osebni ascendent, ali *lagna*, *rashi*, ki vzhaja na vzhodnem horizontu v času rojstva, je najbolj vpliven in pomemben. Manj pomemben, a še vedno z impaktom, je *Janma Rashi*, *rashi* v katerem leži Luna ob času rojstva.³³ **Drishti-aspekt.** Aspekt je eden najpomembnejših fenomenov, ki ne samo povezuje planete med sabo, ampak igra vlogo mosta med znamenji. V djotišu je beseda *drishti* sinonim za aspekt, kar pomeni pogled. To je transfer vplivov za drugo graho ali *rashi* kot rezultat njihove situacije v relaciji med sabo. **Joga-planetarne kombinacije.** V djotišu joga pomeni yoka ali kombinacija. Joge so določene planetarne kombinacije. Djotiš klasično razlaga sto tisoč yog. Chandra (lunarne kombinacije za splošno srečo), dhana (s tem povezano bogastvo) in raja (s tem povezana moč in uspeh) joge so pogosto študirane. Skoraj osemsto astroloških jog je omenjenih v antičnih in zgodnje srednjeveških indijskih tekstih. **Shadbala-šestkratna moč.** Shadbala pomeni šestkratno moč. Čeprav se te moči kombinirano uporabljajo za iskanje učinkov planetov na življenje nativcev, je več uporabe moči in ključ teh uporab dobimo iz njihovih imen. Teh moči ni treba uporabiti za napovedovanje rezultatov *dase*, ampak jih lahko uporabimo za normalno horoskopsko

³² 1.) **Lagna** – narava nativnosti, videz, zdravje, karakter, smisel življenja. 2.) **Dhana** – premoženje, družina, domače udobje, zgodnja izobrazba, dedovanje. 3.) **Parākrama** – mlajši bratje in sestre, komunikacija (govor, pisanje, poslovni dokumenti), inteligenca, pozna izobrazba, kratke poti. 4.) **Suhṛda** – mati, izobrazba, dom, posestvo in zemlja, okolica v poznih/starih letih itn.

³³ Nekatero pomembne lagne so: Chandra Lagna (ascendent seštet iz natalne lune – zelo pomembna lagna), Surya Lagna (ascendent seštet iz natalnega sončnega znaka), Karak Lagna (signifikator, ki je kot ascendent vseh grah), Varnada Lagna (za družbeno podjetje), Shri Lagna (za prosperiteto in zakon), Indu Lagna (za bogastvo), Hora Lagna (za finančno prosperiteto), Gati Lagna (za ime in slavo).

interpretacijo.³⁴ V moderni Indiji je David Pingree zapisal, da sta astrologija in tradicionalna medicina dve tradicionalni znanosti, ki sta preživeli najboljše v moderni Indiji, ne glede na to, da so ju transformirali njihovi zahodni nasprotniki. Tam je veliko število sodobnih publikacij, ki reflektirajo obstoječo pomembnost astrologije v hindujski kulturi in korespondenčno ekonomsko atraktivnost trga v Indiji. Moderni avtorji so Sri Yukteswar Giri (1855–1936), Bangalore Venkata Raman (1912–1988), Bejan Daruwalla (b. 1931), V. K. Choudry (b. 1951) ali Sanjay Rath (b.1963).

Kontroverzija. V zgodnjih 2000, pod vlado Bharatiyo Janata Party, je astrologija postala predmet političnih razprav med religiozno desnico in akademskim establišmentom, ki jih lahko primerjamo s »kreativno znanostjo«, debato o ameriški izobrazbi. University Grants Commission in Ministry of Human Resource Development vlade se je odločil predstaviti »Jyotir Vigyan« (tj. jyotir vijñāna) ali vedsko astrologijo kot disciplino študija na indijskih univerzah, kar je uradno podprl Andhra Pradesh High Court kljub široko razširjenim protestom znanstvene skupnosti v Indiji in indijskih znanstvenikov, ki so delali v tujini. Septembra istega leta je Supreme Court of India izdal obvestilo Ministry of Human Resource Development z reakcijo na peticijo, v kateri je zapisano, da je predstavitev astrologije na univerzitetnih kurikulumih velikanski korak nazaj, ki podcenjuje kakršno koli znanstveno kredibilnost, ki jo je dosegla država do zdaj. Leta 2004 je vrhovno sodišče razvrednotilo nadaljno peticijo in obsodilo učenje astrologije kot nekvalificirano promocijo religije.

3.1.4 Zahodna astrologija

Poleg dvanajstih predelov neba, ki jih dobimo z razdelitvijo ekliptike na 12 enakih delov (zodiakalna znamenja), poznamo še drugo, 12-delno razdelitev nebesnega kroga, ki pa ne temelji na gibanju Sonca, temveč na gibanju Zemlje. Kot vemo, se Zemlja zavrti okoli lastne osi v 24 urah. Točki, kjer se v katerem koli trenutku in na katerem koli kraju navidezno stikata nebo in zemlja, pravimo horizont ali obzorje. Opazovalec lahko kjer koli na Zemlji in ob katerem koli času vidi določeno stopinjo zodiaka na vzhodu in nasprotno stopinjo na zahodu. Vzhodna točka se imenuje ascendent, zahodna pa descendent. **Ascendent** je sečišče ekliptike in vzhodnega horizonta. **Descendent** je sečišče ekliptike in zahodnega horizonta. Linija, ki povezuje obe točki (torej ascendent in descendent), se imenuje horizontalna os in deli karto na dve polovici: južno in severno. Ljudje, rojeni podnevi (od sončnega vzhoda do sončnega

³⁴ Shad Bal sestoji iz naslednjih moči: 1. Sthan Bal pozicijska moč, 2. Dig Bal – moč smeri, 3. Kāl Bal – časna moč, vključuje Ayan Bal – ekvinokcijsko moč, 4. Chesht Bal – gibajoča moč, 5. Naisargika Bal – naravna moč, 6. Drik Bal – aspektualna moč (glej Internet 1).

zahoda), imajo Sonce v svoji rojstni karti v južni polovici (torej nad horizontalno osjo), rojeni ponoči (od sončnega zahoda do sončnega vzhoda) pa v severni polovici (torej pod horizontalno osjo). ASC in DESC sta prvi dve *kardinalni točki* horoskopa, drugi dve pa sta medium coeli (MC) ter imum coeli (IC). **Medium coeli** (»sredina neba«) je točka, kjer ekliptika (oziroma Sonce) na svojem vzponu nad horizontom doseže najvišjo točko na meridianu (poldnevniku) danega kraja. Rečemo ji tudi »točka kulminacije« ali »južna točka«. MC je torej sečišče ekliptike in zgornjega meridiana. **Imum coeli** (»dno neba«) je nasprotna točka, kjer ekliptika doseže najnižjo točko na meridianu danega kraja. Imenujemo jo tudi »severna točka«. IC je torej sečišče ekliptike in spodnjega meridiana. Opoldne (kjerkoli na Zemlji) je Sonce točno na MC, opolnoči pa točno na IC. Linija, ki povezuje obe točki, se imenuje poldnevniška os in deli karto na dve polovici: vzhodno in zahodno. Vzhodna polovica je ves predel levo od poldnevniške osi (predel okoli ascendentata), zahodna pa desno od poldnevniške osi (predel okoli descendentata). »Vzhodna« in »zahodna« jima pač pravimo zato, ker ASC označuje vzhod, DESC pa zahod.³⁵ **Štiri kardinalne točke – ASC, DESC, MC in IC** – delijo karto na štiri četrtine. Četrtnina od MC do ASC je jugovzhodna, četrtnina od ASC do IC je severovzhodna, četrtnina od IC do DESC je severozahodna, četrtnina od DESC do MC pa je jugozahodna. Spomnimo se, da smo znamenja dobili tako, da smo letno pot Sonca razdelili najprej na štiri enake dele (vsak od njih se začne z enim od Sončevih obratov), nato pa vsako četrtnino še na tri enake dele. Horoskopske hiše dobimo na podoben način: vsako izmed štirih četrtin, dobljenih z razdelitvijo zodiaka na južno in severno ter vzhodno in zahodno polovico, razdelimo na tri dele in tako dobimo 12 predelov, ki jim rečemo 12 astroloških hiš (v uporabi so tudi imena: polja, sektorji, predeli ...). Hiše pa – v nasprotju z znamenji – niso vse enako velike, saj obe glavni osi, ki zodiak delita na štiri dele, nista pod pravim kotom; hiše so različno velike že zato, ker so vmesne četrtine, dobljene z delitvijo zodiakalnega kroga s horizontalno in vertikalno osjo, pač različnih velikosti. Velikost posameznih hiš je odvisna tudi od sistema, ki ga uporabljamo za njihovo določanje. Danes poznamo že približno 25 sistemov hiš, v uporabi so predvsem Placidov, Regiomontanov in Kochov. Ascendent, descendent, MC in IC so pri vseh sistemih hiš seveda na istem mestu, velikost hiš znotraj danih četrtin pa se od sistema do sistema tudi ne razlikuje bistveno (razen pri rojstvih na daljnem severu ali jugu, kjer so pri določenih sistemih nekatere hiše zelo velike, druge zelo majhne). Posamezne hiše

³⁵ MC ja in IC ja ne smemo zamenjevati z zenitom in nadirrom. Kot že rečeno, je zenit točka točno nad glavo opazovalca (torej v smeri gravitacije), nadir pa je nasprotna točka, torej točno pod opazovalcem. MC in IC pa nista nikoli (razen na ekvatorju, kjer je Sonce opoldne v zenitu) točno nad nami. Vemo, da se Sonce poleti dvigne višje nad obzorje in je zato bližje zenitu, pozimi pa je precej nižje nad obzorjem in zato od zenita bolj oddaljeno.

označujemo s številkami. Začetku hiše pravimo »vrh« hiše; ascendent je tako vrh 1. hiše, IC je vrh 4. hiše, descendent je vrh 7. hiše, MC pa je vrh 10. hiše. Predel od ascendent do vrha 2. hiše je prva hiša, od vrha 2. hiše do vrha 3. hiše je 2. hiša, od vrha 3. hiše do IC je 3. hiša. To so štiri glavne smeri (področja) človekovega delovanja, štiri bistvena izkustva v njegovem življenju. Preostale »posvetne« stvari oziroma področja življenja spadajo v domeno drugih hiš.³⁶

PLANETI. V astrološkem sistemu je 8 planetov + planetoid Kiron + dve Lunini sečišči. Glede na njihov položaj v sončnem sistemu delimo planete na zunanje (superiorne) in notranje (inferiorne). Zunanji planeti so tisti, katerih orbita je večja od Zemljine in bolj oddaljena od Sonca, to so Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Pluton, notranja planeta pa sta Merkur in Venera, katerih orbita leži znotraj Zemljine. *Vrstni red planetov, gledano z Zemlje:* Luna, Merkur, Venera, Sonce, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun, Pluton. V tem vrstnem redu si sledijo tudi njihove povprečne hitrosti: Luna je najhitrejši, Pluton najpočasnejši planet. Vsi trije »transsaturnovci« (Uran, Neptun in Pluton) se zaradi svojega izjemno počasnega gibanja imenujejo tudi »generacijski planeti«, saj so v istem znamenju pri celih generacijah ljudi.

Gibanje in hitrost planetov. Način gibanja: direkten oziroma retrograden. Gledano z Zemlje, planeti običajno potujejo »direktno«, torej naprej po zodiaku, vsake toliko pa se zdi, da se ustavijo (»prva postaja«) in se nato nekaj časa pomikajo nazaj. Takšnemu navideznemu zamikanju planeta pravimo retrogradno gibanje in je posledica dejstva, da se Zemlja vrti v isti smeri kot planeti (od zahoda proti vzhodu), kar povzroči optično prevaro. Po določenem obdobju retrogradnega gibanja se planet spet ustavi (»druga postaja«) in se začne nato počasi pomikati direktno, torej naprej. Tako se gibljejo vsi planeti razen Sonca in Lune, ki sta vedno direktna. Začetek retrogradnega gibanja planetov je v efemeridah označen z R, začetek direktnega pa z D. Merkur je *retrograden* približno vsake 4 mesece po 3 tedne, Venera vsakih 18 mesecev po 6 tednov, Mars vsaki dve leti po 10 tednov, Jupiter vsakih 13 mesecev po 4 mesece, Saturn vsako leto po 5 mesecev, medtem ko so Uran, Neptun in Pluton retrogradni približno polovico leta vsako leto. Zunanji planeti (vključno z Marsom) so retrogradni v času svoje opozicije s Soncem (točno nasproti Sonca so prav na sredini svoje retrogradne poti), Merkur in Venera pa navidezno zamenjata smer takrat, kadar sta od Sonca najbolj oddaljena. Retrogradni planeti se izražajo drugače kot direktni. Direktno gibanje planeta lahko

³⁶ Medtem ko se po planetih vprašamo s KAJ (življenjska energija oziroma princip), po znamenjih s KAKO (na kakšen način se določena energija izrazi), se po hišah vprašamo s KJE (na katerem področju življenja se določen princip najmočneje izraža). Da bi rojstno karto lahko interpretirali, moramo te vplive večje kombinirati

primerjamo s človekom, ki pogumno stopa po poti naprej in se mu nenehno odkrivajo novi razgledi, retrogradno pa s človekom, ki se vrača po že prehojeni poti in si ponovno ogleduje tisto, kar je že videl.³⁷

Hitrost gibanja. Planet je *hiter*, če je njegova dnevna hitrost večja od povprečne, *počasen* pa, če je manjša. Planeti so hitri takrat, kadar so bliže Zemlji, počasni obrnjeno. Povprečne dnevne poti planetov so: Luna 13° 10' 35", Merkur, Venera in Sonce 59'08", Mars 31'00", Jupiter 4'S9", Saturn 2'01", Uran 0'42", Neptun 0'24", Pluton 0' 14". V Rafaelovih efemeridah so podana dnevna gibanja vseh planetov. Hitri planeti kažejo hitre in učinkovite reakcije in dogajanja na področjih, ki jih predstavljajo, počasni obrnjeno. Ljudje z večino hitrih planetov v rojstni karti so običajno bolj »hitri«, nestrpni, odločni in prodorni ter na splošno hitreje in lažje napredujejo, tisti s počasnimi planeti pa seveda obrnjeno. Povprečen čas, ki ga planet porabi za en zodiakalni obhod oziroma za prehod skozi eno zodiakalno znamenje; planet obkroži zodiak: Pluton v 240 letih, Neptun v 164 letih, Uran v 84 letih, Saturn v 28 letih, Jupiter v 12 letih, Mars v 2 letih; Sonce, Venera in Merkur v enem letu in Luna v 28 dneh. Znamenja pa prehajajo: Pluton 20 let, Neptun 13,5 leta, Uran 7 let, Saturn 2,3 leta, Jupiter eno leto, Mars 2 meseca; Sonce, Venera in Merkur en mesec in Luna 2,3 dneva. Ko so planeti retrogradni in počasni, se zadržujejo v enem znamenju daljši čas od povprečnega, ko so direktni in hitri, pa krajši čas. **Pomen 12 astroloških hiš.**³⁸ **Pomen planetov.**³⁹

³⁷Kdor ima v rojstni karti veliko retrogradnih planetov, veliko raziskuje in opazuje, je bolj vase zaprt, »globok«, sramežljiv in ponotranjen. Življenje se mu odvija počasi, pogosto se vrača v preteklost in rad brska po sebi, ko dozori, je zaradi izkušenosti v sebi močnejši in modrejši. Retrogradni planeti nosijo v sebi duhovni potencial

³⁸ **1. hiša:** Videz, telo, temperament, vitalnost, zdravje; življenjsko okolje. (ASCENDENT)**2. hiša:** Denar, imetje, zaslužek, premičnine, sredstva za preživljanje; odnos do denarja in motnih dobrin, občutek lastne vrednosti, vrednote.**3. hiša:** Komunikacija, transport; prevozna sredstva; zgodnja izobrazba, pridobivanje znanja; bratje, sestre, bratranci, sestrične; bližnja okolica, sosedje; kratke poti, pisma, dokumenti.**4. hiša (IC):** Dom, družina, domovina; predniki; oče; stanovanje, hiša; starševska dediščina. Itd.

³⁹ **MARS. Mitologija:** Rimski bog vojne, ki so ga Grki enačili z Aresom, prav tako bogom vojne. Povezovali so ga tudi s poljedelstvom, posebno pa z lovorjem. Mars je bil skupaj z Jupitrom najbolj priljubljen bog pri Rimljanih. Njegov mesec, marec, je bil nadvse pomemben, saj je naznanjal prerod rastlinstva, pa tudi sezono vojn in bojnih pohodov. Prvotno so ga istovetili s pastirskim božanstvom Silvanom. Marsa je spočela Junona, in sicer kar brez partnerja. Bila je slabe volje, ker je njen mož Jupiter brez njenega sodelovanja iz svoje glave rodil Minervo, zato se je po pomoč zatekla k boginji cvetja Flori. Ta se je Junone dotaknila s čudežno zeljo in tako zaplodila Marsa. Največji dar, s katerim je Mars obdaril Rimljane, je bil najbrž Romul. Mars si je baje s silo vzel Reo Silvijo, deviško vestalko, medtem ko je v njegovem svetem gaju zajemala vodo iz studenca. Posledica tega je bila, da je Rea Silvija rodila sinova dvojčka, Romula in Rema. Ko se je razvedelo o njunem rojstvu, so jo obtožili, češ da se je prekršila zoper duhovniško postavo, in jo zaprli. Čez lepo število let sta jo sinova osvobodila. Kmalu zatem je Romul ustanovil mesto Rim. Rimljani so verovali, da Mars v časih stiske prihaja Romulovim potomcem na pomoč. Ob neki priložnosti je tako z neba padel sveti ščit in rešil vojsko. Ta ščit so potlej hranili v forumu in je menda jamčil življenje Rimskemu cesarstvu. Marsovo ime so vselej klicali na bojiščih in tako krepili odločnost rimskih vojakov. Konjske dirke, ki so jih prirejali v Rimu na čast temu bogu, so bile najbrž ostanek konjeniških vaj. Mars se je oženil z manj pomembno boginjo Nerio (moč). Tibetanci pravijo, da kadar je močan Mars na nebu, tedaj je pravi čas za nabiranje soli – Mars je planet soli in sol je ogenj. Tako je postal Mars zaščitnik karavan s

Lunine faze⁴⁰

Planeti v hišah-pravila. Povezati moramo pomen hiše in planeta, pri tem pa ne smemo pozabiti narave znamenja, v katerem je planet! Planeti so po hišah običajno razvrščeni neenakomerno – v nekaterih hišah imamo lahko celo več planetov, v nekaterih pa nobenega. Če so v eni hiši trije planeti ali več, pravimo temu »*stelij*«, če pa v hiši ni nobenega planeta, pravimo, da je hiša »*prazna*«. (Isto velja tudi za zodiakalna znamenja – tudi tu imamo stelije in

soljo. S kitajskim vpadom je Mars dobil tudi drugačen pomen. Zanimivo je, da sveto jezero vsako četrto leto ustvari do osemkrat več soli, vsako četrto leto je Mars najmočnejši. Pri nas imamo vsaka štiri leta olimpijske igre (Mars je tudi simbol športa in tekmovanj).

Ime izvira iz sanskrskega *mr*, ideje smrti (latinsko *mors*), kot tudi iz razbijanja, trganja, uničenja. Ali iz hebrejskega *mahra*, boga podzemlja, aktivnega principa hudiča. Indijsko je Mara, ki ima ob sebi dve lepotici, prva je nečimernost, druga ošabnost. Mara jih je ugrabil in jih naredil za svoji ženi. – To ustreza astronomskim dejstvom, Mars ima dve luni, Phobos in Dheimos – strah in grozo.

Organi: z Marsovimi ciklusi je povezan tudi hemoglobin v krvi, uravnava nadledvične žleze, mišice, moški spolni organi (testosteron, adrenalin), levo uho; povišana telesna temperatura, vnetja, telesne poškodbe. Tudi predmenstrualni sindrom je povezan z izgubo železa v krvi, takrat se »Marsovi ženski prestrašita...«.

Psihološko: Mars v horoskopu daje informacije o pogumu, pripravljenosti tveganja. Potrebo po fizičnem obvladovanju zunanjega; iniciativnost, podjetnost, delavnost, tekmovalnost; potreba po agresivni dejavnosti, po reševanju in obvladovanju problemov ter odpravljanju ovir; dokazovanje lastne moči; seksualna energija, impulz moškosti v obeh spolih; v horoskopu ženske tip idealnega ljubimca kot drugega pola moškega (prvi je izražen s Soncem). V horoskopu moškega način, kako izraža svojo moškost, kako osvaja in se dokazuje. **Družbeno:** označuje športnike, vojake, lovce, poveljnike, mehanike, kirurge, Mars se vsaki dve leti obrne retrogradno in potuje 10 tednov v retrogradnem gibanju. Retrogradno gibanje Marsa pomeni pomanjkanje tekmovalnosti in motivacije. Moški se mora naučiti svoj agresivni nagonski potencial drugače izživljati kot doslej, to lahko vodi v agresivnost, ki je usmerjena navznoter in jo spremljajo nekontrolirani izbruhi. Pri otroku se izraža kot pomanjkanje motivacije, pri moškem kot težave s potenco. Kadar je Mars v vzponu, se rodi več vojskovodij, športnih prvakov in medicinskih akademikov. Posebno znamenje, da je Mars močan, je tista agresivnost, ki nastane v koleričnem psihizmu otroka v času, ko dobiva zobe in začne uriti mišice in motoriko. To je prvo stanje bitke za preživetje, za katero so značilne dretje, grizenje, praskanje, padci, buške, pozneje se nadaljuje s tekmovanji, rivalstvom, ko je treba zaslužiti za življenje in se pri tem marsikdaj spraviti v nevarnost.

Princip: Oven/Mars simbolizirata začetek, prvo. Mars premakne in pospeši stvari (jih spravi v gibanje). Dati iniciativo ali impulz, hoteti začeti nekaj novega, pionirski duh, osvajalne težnje. Želja po vodenju, hoče biti prvi. Iskanje konfrontacij, soočenj, tekmovanja. Hoče se pomeriti in uveljaviti. Borbenost. Energijski potencial človeka. Udarina in uveljavitvena moč, dejavnost, pogum, pripravljenost tvegati, želja po udeleževanju, veselje do dogodivščin. Pobuda nasploh. Mehanizmi napada in obrambe. Agresivni princip in kako z njim ravnati. Sposobnost izraziti agresivnost oziroma jo aktivno izživeti. Strastnost, impulzivnost, zaupanje vase. Mars simbolizira tudi poškodbo, vznemirjenje, ogenj, vročino, rdečino, rdeče, železo, kovine, ostro, bodeče, začinjeno, pekoče, kislino itn. Moč gristi, ugrizniti (slabi zobje vedno kažejo Marsove probleme). Vsa področja, ki imajo opraviti s tehniko in stroji. Postavitev Marsa v horoskopskem znamenju kaže, kako človek izraža svojo energijo in agresivnost. Postavitev v hiši kaže, kje mora človek svojo energijo aktivno izživeti, kje se mora uveljaviti oziroma kje se mora tudi naučiti konflikte razreševati. **Vitaminski in mineralni:** vitamin B-12, folna kislina (vit. M), nenasičene maščobne kisline (vit. F); železo, natrij, fosfor, klor, kobalt, molibden, selen. **Kamni:** jaspis, hematit – zadeva alkemijo. **Kovina:** železo. **Rastline:** rastline rdečih barv, trnove in pekoče rastline, ki rastejo na vročih in suhih območjih. Kopriva, robida, šipek ...

⁴⁰ **Mlaj:** (Sonce konjunkcija Luna.) Srečanje Sonca in Lune, harmonija duha in duše, skupnost moškega in ženske. Začutimo notranji mir in ubranost, rodi se nova ideja, v skladu z znamenjem, v katerem se mlaj dogodi. **Prvi krajec:** (luna kvadrat sonce) je samokritična konstelacija, energična in dinamična na poti doseganja izbranega cilja. Postanemo zavestni samega sebe, kaj smo storili in kaj še moramo storiti. **Ščip:** (luna opozicija sonce) je samorefleksija – vidiš samega sebe. Telesne tekočine se dvignejo, postanemo živahnejši, manj potrpežljivi, če je tvoje hotenje duhovno, ti polna luna pomaga, da se razvijaš. Moški in ženski princip sta v opoziciji, lahko izbruhnejo prepiri, v tem času operativni posegi niso priporočljivi. **Zadnji krajec:** (luna kvadrat sonce), umirjamo se in delamo s počasnejšim ritmom, naloge zaključujemo. Energija se preveša v naslednjo luno. Mi pa smo bogatejši za rezultate svojega dela in utrujeni (glej Astrogaia 2004).

prazna znamenja.) Stelij ponavadi predstavlja povečano aktivnost na tistem področju, ki ga hiša predstavlja, prazna hiša pa lahko pomeni, da nam tisto področje življenja ni tako pomembno. »Prazna« hiša ne pomeni vedno nezainteresiranosti oziroma nedejavnosti, kajti pomen hiše kot take ne preučujemo zgolj po planetih, ki so v njej, ampak tudi po naravi znamenj, kjer imajo te hiše vrh, ter po »vladarjih« hiš. Vladar hiše je tisti planet, ki vlada znamenju na vrhu hiše. (Če je vrh hiše recimo v Biku, je vladar hiše Venera.) Položaj vladarja hiše vedno preučimo, in sicer tako, da pogledamo, v kateri hiši in znamenju se nahaja, zelo pomembni so tudi aspekti. Če je recimo 3. hiša prazna, njen vladar Jupiter (recimo, da je vrh hiše v Strelcu) pa je v tesnem aspektu z Luno, Soncem ali ascendentom, ali je v I. ali 10. hiši (najmočnejša predela karte), potem bo človek na področju 3. hiše najbrž zelo dejaven!

Aspekti. Astrološki aspekt je določena kotna razdalja med dvema točkama na nebu, merjena vzdolž ekliptike v stopinjah in minutah nebesne dolžine. »Točka« je lahko planet, kardinalna točka (ASC, DESC, MC, IC) ali Lunino sečišče. Upoštevajo se samo tisti koti, ki so rezultat razdelitve kroga s celimi števili. Najpogosteje se uporabljajo aspekti, ki so rezultat delitve kroga z 1 (360° oziroma 0° , konjunkcija), 2 (180° , opozicija), 3 (120° , trigon), 4 (90° , kvadrat) in 6 (60° , sekstil). Krog lahko označimo kot cikel oziroma razvoj od začetne točke prek vmesnih faz nazaj do začetne točke. Takšen cikel lahko v naravi opazujemo kot menjavo dneva in noči, štirih letnih časov ipd. Rečemo lahko, da prehod skozi polni krog oziroma cikel od 0° do 360° simbolizira popoln razvoj določene ideje, stvari ali dogodka. Različne stopnje razvoja v tem ciklusu 360 stopinj predstavljajo različne razvojne faze, ki so nujno potrebne za razvoj celote. Takšni ciklusi oziroma krogi so osnova za tvorbo aspektov. Ker imajo planeti različne hitrosti, so njihovi ciklusi seveda različno dolgi. Na svojih orbitalnih poteh se nenehno združujejo in razdružujejo ter tako oblikujejo različne kotne povezave. Tistim kotnim povezavam, ki so rezultat delitve kroga s celimi števili, pravimo »aspekti«. Vzemimo za primer nenehno spreminjajoča se razmerja med Soncem in Luno. Luna v ciklusu osemindvajsetih dni enkrat obkroži Zemljo. V tem času jo vidimo, kako raste od mlaja do prvega krajca, pa naprej do polne Lune in prek zadnjega krajca nazaj do mlaja. Zaradi različnih kotnih položajev v odnosu do Sonca Luna nenehno »raste« in »upada«. (Navidezno seveda, saj govorimo z geocentričnega vidika, torej tako, kot jo vidimo z Zemlje.) Najpomembnejši aspekti so: kot 0° je konjunkcija, 180° opozicija, 120° je trigon, 90° je kvadrat, 60° je sekstil (glej: Astrogia 2004).

Tropična astrologija je tip astrologije, ki bazira na zodiaku, ki se nanaša na povratnik. Beseda povratnik prihaja iz grške »kritične točke« in v originalu pomeni točko, kjer se Sonce ob vzhodu in zahodu obrne in začne potovati severno ob horizontu po zimskem solsticiju ali

južno po poletnem solsticiju. Tropična astrologija bazira na ideji, da zgodnji astrologi (od srede do poznega prvega tisočletja pr. n. št.) definirajo zvezdno znamenje glede na letne čase, v katerih Sonce vzhaja in želi ohraniti asociacije, povezane s temi letnimi časi, z načrtovanjem novih horoskopov k dejanskemu stanju na nebu prvega tisočletja. Za tropične astrologe je tako nerelevantno, da solsticijske točke (povratniki) drsijo iz ene konstelacije v drugo skozi tisočletje, zaradi predčasnosti ekvinokcijev. Filozofija ostaja nespremenjena ne glede na predčasnost, ker je osnovana na Zemljinem (in tako rekoč našem) odnosu do Sonca in ne do zvezd. Imena zodiakalnih konstelacij, ki so postala zvezdna znamenja, naj bi predpostavljala značilnosti (Sonca) za vsak segment leta.⁴¹ V svojem poudarku na simbolčnem ali metaforičnem pomenu zvezdnih znamenj tropične astrologije se ta razlikuje od sideralne astrologije, ki trdi, da imajo zvezdna znamenja intrinzičen pomen, in želi ohraniti te pomene z načrtovanjem horoskopa proti dejanskemu stanju na nebu. V tropičnem zodiaku je Sonce ob vernalnem ekvinokciju v prvi stopinji zvezdnega znamenja oven. To je zato, ker je bilo, ko so Babilonci in helenistični Grki razvili astrologijo, Sonce zares v konstelaciji ovna v vernalnem ekvinokciju (zdaj pa je v ribah). Tudi do časa, ko so bili napisani najzgodnejši horoskopi, v 5. stoletju pr. n. št., je ekvinokcijska točka zdrsula na 28° ovna. Zadnjič, ko je bil vernalni ekvinokcij v prvi stopinji ovna, je bilo okoli 1900 pr. n. št., temu dodamo ali vzamemo 100 let, odvisno, kako beremo ekliptiko. Tropični zodiak je večinoma ekskluziven ameriškim in zahodno evropskim astrologom. Nekateri zahodni astrologi prakticirajo sideralno astrologijo in kritizirajo tropični pristop kot zmoten, ker se ne povezuje z dejansko pozicijo zvezd. Sideralni astrologi tudi poudarjajo absurdnost aplikacije letnih časov severne hemisfere na celoten planet, saj zdaj večina populacije ljudi živi znotraj južne hemisfere in doživlja letne čase šest mesecev narazen od teh v severni. Tropični astrologi pa odgovarjajo, da je veliko načinov interpretacije odnosov trenutnega stanja na nebu glede vzorca zvezdnih znamenj. To je že dolgo trajen razkol znotraj zahodne astrologije.

Sideralna astrologija je sistem astrologije, ki ga uporabljajo nekateri zahodni in vsi astrologi djotiša, ki imajo svojo interpretacijo osnovano na uporabi sideralnega zodiaka. Primarna značilnost je, da se znamenja zodiaka povezujejo z nebesnimi konstelacijami istega imena. Znamenja tako potujejo med datumi, ki so drugačni od tropičnega zodiaka. Na primer znamenje oven traja od 21. marca do 20. aprila v tropičnem zodiaku, a se razširi na 14. april do 14. maja v sideralnem (čeprav natančni datumi variirajo glede na uporabljen sideralni sistem).

⁴¹ Tako oven (v prvi hiši), predstavlja sonce, ki se vrača v severno hemisfero vernalnega ekvinokcija, in simbolizira neukrotljive začetke; lev (v peti hiši) predstavlja močno sonce sredi poletja in simbolizira fertilitnost in samo razkazovanje; strelec (v 9 hiši) pa predstavlja padanje sonca ali meditativno sonce blizu zimskega solsticija, ki simbolizira iskanje razumevanja

Pravzaprav povezava med znamenjem in nebesno konstelacijo v zahodni astrologiji popolnoma izgine, medtem ko v sideralni astrologiji ostaja ključnega pomena. Sideralni sistem je na zahodu predstavil irski astrolog Cyrila Fagana leta 1944 in ga prakticira manjšina zahodnih astrologov (glej Internet 1).

Ozadje. Klasični zodiak grške astronomije, kot ga definira Ptolemej, je tropičen po naravi in definira znamenja, ki so relativna za *vernalni ekvinokcij*, ne glede na pozicijo konstelacij. Zahodna astrologija tradicionalno uporablja ta sistem. Sideralna astrologija veže ta znamenja zodiaka na dejanske konstelacije.

Menjajoča pozicija vernalnega ekvinokcija. Točka križanja poti, ki jo naredi Sonce čez Zemljino leto in ekvator, je pomladni ekvinokcij. Leta 1500 pr. n. št. je bil blizu konca ovnove konstelacije, leta 500 pr. n. št. je bil blizu začetka ovnove konstelacije in leta 150 n. št. (v času Ptolemeja) je bil v središču ribine konstelacije. Predčasnosti ekvinokcijev, fenomen, ki ga je leta 130 pr. n. št. odkril Hiparh in je bil znan Ptolemeju, rezultira v premiku med obema sistemoma za eno stopinjo vsakih 70 let. Vernalni ekvinokcij leži blizu začetka ovnove konstelacije okoli 500 pr. n. št., kar je konsistentno z babilonskim izvorom sistema. Medtem ko klasična tropična astrologija bazira na orientaciji Zemlje relativno glede na Sonce in planete solarnega sistema, se sideralna astrologija ukvarja s pozicijo Zemlje relativno na obe te in še na zvezde nebesne sfere. Dejanske pozicije nekaterih fiksnih zvezd kot tudi njihova konstelacija so dodaten predmet zanimanja v horoskopu. (Čez dolg astronomski čas te fiksne zvezde seveda niso več statične.) Nekateri sideralni astrologi razglašajo, da tropičnim astrologom ni uspelo povezati »dejanskih nebes« in vidijo v tem fundamentalno degeneracijo samega predmeta, (*Kenneth Bowser, The Traditional Astrologer magazine, (Ascella), Issue 14, May 1997, pp.23-27*). **Cyril Fagan** predpostavlja, da izvor zodiaka datira v 786 pr. n. št., ko je *vernal equinox* ležal nekje v sredini ovna in baziral na veliki konjukciji, ki se je pojavila tega leta in korespondira razliki kakih 39 stopinj ali dni.

Znamenja vs. astronomske konstelacije zodiaka. Skoraj vsi astrologi, tropični in sideralni, se strinjajo, da se ekliptiko deli na 12 enakih segmentov, da oblikuje zodiak, razlikujejo se pa po tem, kje se zodiak začne. Tako večina sideralnih astrologov deli ekliptiko preprosto na 12 enakih znamenj po 30 stopinj, a približno povezanih z 12 zodiakalnimi konstelacijami. Predpostavljamo izvor sistema 786 pr. n. št., kar rezultira v identičnem sistemu kot klasični tropični zodiak, premaknjen za 39,5 dneva.

13 astronomskih konstelacij ekliptike. Majhno število sideralnih astrologov si želi vključiti preostale konstelacije, kot so Ophiuchus, v njihov zodiak in uporabljajo 13 znamenj namesto 12. To rezultira v sistemu, ki je popolnoma nepovezan z zodiakom, kot ga opisuje

Ptolemej. Medtem ko je Ptolemej zapisal, da je Ophiuchus v kontaktu z ekliptiko, se je zavedal, da je 12 znamenj le konvencionalno ime za segmente 30 stopinj (še posebno ker je znamenje ovna v kontaktu z ovno konstelacijo že v njegovem času). Z namenom določanja konstelacij v kontaktu z ekliptiko se uporablja meja konstelacij, definirane s strani International Astronomical Union leta 1930. Na primer, Sonce vstopi v mejo IAU ovna 19. aprila na spodnjem desnem robu, pozicija, ki je še vedno relativno bliže telesu ribe in ne ovna. Nepotrebno je omenjati, da je IAU definirala konstelacijske meje ne glede na astrološke namene. Datumi, ko Sonce prehaja 13 astronomskih konstelacij ekliptike, so naštetih spodaj, natančni glede na leto 2002. Datumi se dodajajo za en dan vsakih 70 let in pol in že nekaj se jih je spremenilo. Dani so tudi tropični in sideralni datumi, ki korespondirajo ⁴² z 21 zodiakalnimi konstelacijami planetov. Zaradi njihove inklinacije od ekliptike planeti niso omejeni na 13 konstelacij ekliptike. 8 planetov prehaja skozi 21 konstelacij. Torej je 21 astronomskih konstelacij zodiaka. Te so, poleg 13 zgoraj naštetih: Cetus, Corvus, Crater, Hydra, Orion, Pegasus, Scutum in Sextans.

3.1.5 Astrološke dobe

Astrološka doba je časovno obdobje v astrologiji, za katerega se verjame, da je paralelno nekaterim velikim spremembam v Zemljinem razvoju prebivalcev, posebno v povezavi s kulturo, družbo in politiko. Poznamo 12 astroloških dob, ki korespondirajo z 12 zodiakalnimi znamenji v astrologiji. Ob zaključku enega cikla 12 astroloških dob se cikel ponovi. Astrološke dobe se pojavljajo zaradi fenomena predčasnosti ekvinokcijev. Eno zaključeno obdobje 25.920 let te predčasnosti se imenuje Veliko leto ali Platonsko leto. Poznamo dva širša pristopa glede posledic za svet, ki jih imajo astrološke dobe. Nekateri astrologi verjamejo, da so spremembe na Zemlji posledica vplivov danih astroloških znamenj, ki jih asociiramo z dobami, drugi ne sledijo temu vzročnemu modelu in verjamejo v model sinhronosti. Veliko ekspertov verjame, da vodnarjeva doba prihaja, na drugi strani nekateri menijo, da se je vodnarjeva doba pojavila pred petimi stoletji ali da se ne bo začela še šest stoletij. Poznamo štiri širše perspektive glede astroloških dob: 1. Arheoastronomi se zanimajo za dobe, ker nekateri raziskovalci verjamejo, da so antične civilizacije pogosto izbrale kulturne reference glede na dobe. V splošnem arheoastronomi ne verjamejo v astrologijo, a študirajo kulturne tradicije družb, ki so se intenzivno nanašale na astrologijo. 2. Astrologi so na splošno familizirani z astrološkimi dobami, saj preučujejo zodiakalna

⁴² Na primer, konstelacija ovna se začne v tropičnem obdobju med 21. marcem in 20. aprilom, sideralno obdobje je med 15. aprilom in 15. majem, Sonce pa je v konstelaciji ovna med 19. aprilom in 13. majem.

znamenja in horoskopsko astrologijo. 3. Splošna populacija/javnost se je začela zavedati dob, ali vsaj vodnarjeve dobe, saj je bila popularizirana v muziklu Hair. Številni neupravičeni urbani miti o vodnarjevi dobi krožijo po različnih medijih. 4. Raziskovalni astrolog, ki preučuje in izdaja članke in knjige na temo astroloških dob, ima tendenco k sprožanju veliko več tem in kontroverznih pristopov k dobam v primerjavi s povprečnim astrologom.

3.2. Zgodovinske tradicije

Skozi zgodovino je astrologija dobila priznanje v veliko regijah in šla čez številne razvojne spremembe. Veliko je zgodovinskih astroloških tradicij, ki so pomembne, a se danes ne uporabljajo več. Astrologi se še ukvarjajo z njimi in jih obravnavajo kot pomemben vir znanja. Zgodovinsko pomembne tradicije so:

3.2.1 Poljedelska astrologija

3.2.2 Arabska, perzijska in islamska astrologija

Veliko ostankov klasične znanosti, kot so astronomija, matematika, geografija in filozofija, imamo v zahodnem svetu zahvaljujoč muslimanskemu svetu iz 8. stoletja, kjer so se ohranili in uporabljali, medtem ko je šla Evropa skozi temačna leta. Astrologija, ki je bila v tej fazi povezana z astronomijo, je bila tudi ena od ohranjenih disciplin. Zgodnjo semantično delitev astronomije in astrologije je naredil perzijski astronom in astrolog Abu Rayhan Al-Biruni okoli leta 1000.

Arabska astronomija. Centri znanja medicine in astronomije/astrologije so se vzpostavili v Bagdadu in Damasku. Kalif Al-Mansur iz Bagdada je razvil velik observatorij in knjižnico v mestu in ju spremenil v svetovni astronomski center. Medtem se je znanje astronomije povečalo in Al Fazari je ustanovil astrolaboratorij. Arabci so razvili toliko znanj, da se še danes veliko zvezd imenuje z arabskimi besedami. Na primer, ime zvezde: Aldebaran, pomen: zasledovalec; ime zvezde: Vega, pomen: padec. Pomena imen zvezd ne moremo zares razumeti, ne da se obrnemo na konstelacijo, del katere so. Nekateri astrologi še vedno vključujejo nekaj zvezd v njihove karte danes skupaj z navadnimi planeti.⁴³ Arabski astrologi definirajo novo obliko astrologije in jo imenujejo izbirna astrologija, ki bi jo lahko uporabljali za vse oblike divinacije v vsakodnevem življenju, kot je odkrivanje pravih momentov za

⁴³ Na primer, Aldabaran naj bi izžarevala samozavest, energijo in voditeljske sposobnosti, medtem ko Vega indicira srečo in svetovne ambicije.

potovanje ali začetek poslovanja. Bili so tudi prvi, ki so govorili o ugodnih in neugodnih indikatorjih, raje kot o kategoričnih dogodkih. Albumasur ali Abu Mashar (805–885) je bil največji arabski astrolog. Njegovo delo *Introductarium in Astronomium* je bila ena prvih knjig, ki je v srednjem veku v prevodu našla pot skozi Španijo v Evropo in je zelo vplivala na obnovitev astrologije in astronomije na tem območju.

Arabska astrologija in zelišča. Arabci so tudi kombinirali disciplini medicine in astrologije s povezovanjem kurativnih lastnosti zelišč s specifičnim zodiakalnim znamenjem in planeti. Mars je na primer imel lastnost vročine in vlažnosti in je vladal rastlinam s pekočim ali jedkim okusom, kot so teloh, tobak, gorčica. Ta verovanja so prevzeli evropski herbalisti, kot so Culpeper in drugi, do razvoja moderne medicine. Arabci so tudi razvili sistem, ki ga imenujejo arabske točke, po katerem je razlika med ascendentom in vsakim planetom zodiaka izračunana. Ta nova pozicija je nato postala del nečesa⁴⁴ (glej Internet 1). Arabci so prevzeli astrologijo neposredno iz rimsko-grške civilizacije in jo razvijali naprej. Sredi 9. stoletja je Al Kindi v arabščino prevedel več kot 200 razprav, med katerimi je bilo tudi precej spekulativnih tekstov, ki so obravnavali vpliv zvezd. Al Kindi je bil prvi, ki je izoblikoval teorijo konjunkcij, sistematiziral pa jo je njegov učenec Albumasar. Thabit iz Harrana je bil eden najslavnejših astrologov muslimanskega srednjega veka. Bil je v službi bagdadskega kalifa. Zagovarjal je misel, da na planetih živijo duhovi in demoni, katerih naklonjenost si je treba pridobiti z molitvami in žrtvami. Arabska astrologija je imela velik odmev v Evropi, kamor je prodrla prek Španije in prek nekaterih srednjeveških filozofov. Eden najslavnejših je Gerbert iz Lyona, ki je leta 999 postal papež pod imenom Silvester II. Veliko antičnih tekstov, predvsem Platonovih ali Aristotelovih, pa tudi Ptolemejeva teorija sfer, je bilo najprej prevedenih v arabščino, šele potem v latinščino. Zahod je pogosto odkrival zaklade antične Grčije s posredovanjem arabskih filozofov. Po Al Farabiju astrologija temelji na osmih razdelkih.⁴⁵ Še drug značilen primer je Albert Veliki, dominikanec in učitelj Svetega Tomaža Akvinskega. Pod vplivom arabske filozofije je ta veliki okultist posvetil številne raziskave astrologiji in šel celo tako daleč, da je nebesnim telesom pripisal zavestno voljo in razum. Največji sofisti, med drugimi tudi Ibn Arabi, so vključili astrološka soglasja v svoje mistične vizije kozmosa. Arabski astrologi se niso ukvarjali samo s sestavljanjem horoskopov, ki so osredotočeni na

⁴⁴ Na primer, del sreče najdemo ,če vzamemo razliko med Soncem in ascendentom in dodamo Luno. Če je »del« tako izračunan v 10. hiši tehtnice, na primer predlagajo, da bi denar moral zrasti iz partnerske zveze.

⁴⁵ 1) izvedba horoskopov, 2.) zdravilska astrologija, 3.) preučevanje fizikalnih zakonov, 4.) poljedelska astrologija, 5.) pomorska astrologija, 6.) astrološka alkimija, 7.) znanost o dragih kamnih in talismanih, 8.) teorija ogledal in otičnih pripomočkov.

položaje planetov. Upoštevali so tudi posebno obliko numerologije in vsakemu individuumu pripisali določeno število simbolnih znamenj. Tako so poznali znamenje instinkta, znamenje rojstva (povezanega z letnico rojstva), znamenja usode (ki so bila dobrodejna), znamenja predestinacije, znamenja sreče (ki so bila odvisna od števila prebivalcev v rojstnem kraju), znamenja nagnenj (povezana s socialnim položajem družine), znamenja položaja itn. Potem je bilo treba ugotoviti, iz kakšnih snovi so znamenja, kar nakaže glavne poteze obnašanja. Na koncu je bilo treba določiti še zaščitnika rojstnega dne, ki je vplival na sposobnosti akcije in iniciative. Ta metoda med drugim vsebuje tudi 12 hiš, razdeljenih v 36 sektorjev. Če vse te postavke združimo še s klasičnim horoskopom, dobimo neskončno število kombinacij, ki jih lahko uporabimo v psihološke in jasnovidne namene (glej: Aubier 1991).

Islamska astrologija ali v arabščini *ilm al-nujum* ali *ilm al-falak* je študij nebes zgodnjih muslimanov. V zgodnjih arabskih virih je bil *ilm al-nujum* uporabljen za nanašanje na astronomijo in astrologijo. V srednjeveških virih je jasna distinkcija med *ilm al-nujum* (znanost zvezd) in *ilm al-falak* (znanost nebesnih orbit), ki se nanaša na astrologijo in *ilm al-hay'ah* (znanost figur nebes), ki se nanaša na astronomijo. Obe področji imata korenine v grških, perzijskih in indijskih tradicijah.

Mnenja sodobnih učenjakov. Študentje prava so študij astronomije (*ilm al-hay'ah*) označili kot pravnega/uzakonjenega, saj je uporaben za predikcijo mesecev in letnih časov, ker določa smer *salata* (molitve) in navigacijo. Strinjajo se, da je ta veja znanosti uporabljena za določanje začetka in konca meseca Ramadana. Tako kot za astrologijo, je to za mnoge islamske učenjake *haram* (nezakonito), ker je znanje »Nevidnega« dano samo Alahu. Nekateri učenjaki verjamejo, da je astrologija prepovedano področje preučevanja, saj jo tudi Koran prepoveduje.

Zavračanje astrologije. Prvo semantično distinkcijo med astronomijo in astrologijo je postavil perzijski astronom Abu Rayhan al-Biruni v 11. stoletju. Študij astrologije so zavrnil tudi drugi muslimanski astronomi tistega časa, vključno z al-Farabijem, Ibn al-Haythamom, Avicennom in Averroesem. Astrologijo so zavračali zaradi metod, ki jih uporabljajo astrologi in niso empirične, ampak domnevne, in tudi zato, ker so pogledi astrologov v konfliktu z ortodoksnim Islamom.

Koranski verzi in Ahadith, ki so povezani z astrologijo. Pred adventom Islama so ljudje verjeli, da se Sonce in Luna lahko zasenčita, ko bo umrla velika figura. Med življenjem Muhammada (SAW) se je zgodilo, da je Sonce zasenčilo Luno na isti dan, ko je umrl njegov

sin Ibrahim. Ljudje so takrat mislili, da je to posledica sinove smrti. Ker je Muhammad (SAW) to vedel, je vodil svojo Molutev zatemnitve in potem imel govor. »Sonce in Luna sta znamenje Allaha; ni zatemnitve, ker je nekdo umrl« Ta *hadith* kaže, da je Muhammad (SAW) zanikal vse povezave med gibanji nebesnih teles in dogodkov na zemlji. Jemenski učenjak Muhammad ash-Shawkani je komentiral ta hadith in rekel, da je islamski glasnik Muhammad (SAW) primerjal astrologijo z zdravilstvom, saj je bilo zdravilstvo prepovedano; torej dela ta, ki poseduje znanje astrologije, nekaj prepovedanega in je grešen. Med preudarjanjem zadnjih dveh *ahadith* je Abu Hurayrah poročal, da so napovedovalci prihodnosti grešniki proti muslimanom in tistim, ki zagrešijo napovedovanje, molitve ne bodo uslišane 40 dni. Verjetje v to, kar povejo napovedovalci prihodnosti, pomeni izdajo vere (glej Internet 1).

3.2.3 Keltska astrologija

Keltska lunarna astrologija je pravzaprav druidski zodiak. Druidi so bili sekta keltskih duhovnikov, ki je poseljevala britanske otoke okoli 1000 pr. n. št. Druidi so uporabljali lunarni koledar, ki je bil sestavljen iz 13 mesecev, vsak po 28 dni in en vmesni dan. Druidska religija je bila osnovana na zavedanju naravnih in nadnaravnih energij. Te energije so identificirali z duhovi, ki so prebivali okoli antičnih dreves. Druidi so verjeli, da imajo drevesa duha in attribute Sonca, ki so ga gledali kot simbol nadnaravnega bitja. Tako so bila drevesa živeče entitete, ki so imele neskončno znanje in modrost, simbolično reprezentativen v ciklu življenja, smrti in ponovnega rojstva. Kelti so vizualizirali celotno vesolje v obliki drevesa, katerega korenine so rasle globoko v zemljo in katerega veje so segale do nebes. Keltsko ljudstvo je sčasoma tudi ponazorilo drevo za vsako lunino fazo v njihovem koledarju v skladu z magičnimi lastnostmi. Tako keltski zodiak bazira na ciklu Lune, z letom, ki je razdeljeno na 13 lunarnih mesecev, ki jih je oblikovala druidska religija. Druidi so verjeli, da je človeška rasa originalno izšla iz dreves, zato je vsako drevo obkroženo s posebno mistično kvaliteto. So tudi zakodirali te misterije v skrivnostno šamansko abecedo, ki je znana kot *ogham* in katere izvor pripisujejo Ogmii, keltskemu bogu poezije in govorništva. Pravijo, da je Ogmia (sin Dagde) ustvaril *ogham* za učenje in modro uporabo inskripcije. Originalno naj bi se bral od spodaj navzgor (ali včasih vrezljan iz desne proti levi). Ogham je služil kot abeceda enemu keltskih jezikov in naj bi bil adaptiran iz oblike jezika znamenj. Trenutno razumevanje je, da so imena 20 velikih črk tudi imena 20 dreves, ki so jih častili druidi. Ogham še lahko vidimo vrezljanega v kamnite spomenike druidske dobe in naj bi bil sredstvo druidov za puščanje skrivnostnih sporočil drug drugemu. Oghamu včasih rečejo tudi »znanje žerjava«, saj žerjavi med letenjem s svojimi nogami oblikujejo črke (glej Internet 8).

3.2.4 Azteška astrologija

Azteška civilizacija, ki jo je v začetku 16. stoletja uničila peščica barbarskih zavojevalcev, se je ukvarjala s tehnikami napovedovanja prihodnosti, podedovanimi po starodavnih ljudstvih Srednje Amerike. Merjenje časa je bilo za Azteke neke vrste obsedenost, zato so tudi izdelovali koledarje, osnovane na določenem številu zvezd stalnic, ki so omogočale beleženje prehodov Sonca, Lune in planetov. Azteki so verjeli, da rojstno znamenje vsakega individuuma določa njegovo usodo, pa tudi njegovo popotovanje v onostranstvo. Jasnovidci (imenovani *tonalpouhque*) so imeli ogromen vpliv, saj so se posamezniki in tudi skupnost z njimi posvetovali, preden so se česar koli lotili. Ti specialisti so bili hkrati učenjaki, psihologi in duhovniki. Španci, ki so zaničevali vsa druga ljudstva in njihova verovanja, so uničili vse preroške tekste, ki so jim prišli v roke. Nekateri pa so na srečo temu vandalizmu ušli – predvsem koledar.⁴⁶ Vsako preroško obdobje je imelo 260 dni (13 krat 20). Začelo se je s krokodilom in končalo s cvetom. Poleg znamenj so Azteki upoštevali tudi štiri strani neba, ki so jim pripisovali poseben pomen. Dvajset znamenj je bilo torej razdeljenih v štiri skupine po pet znamenj, vsaka skupina je pripadala določeni strani neba-severu, jugu, vzhodu ali zahodu.⁴⁷ Azteki so uporabljali tudi sončni koledar (*xibuitl*), ki je vseboval 365 dni, razdeljenih na 18 mesecev, katerih vsak je imel po 20 dni, skupaj torej 360. Tem so pridali 5 prestopnih dni, ki so veljali za zelo zlovešča. Vsaka štiri leta so dodali prestopnemu letu dodatni dan. Leto so poimenovali po prvem dnevu. V praksi so se leta vedno začinjala v enem od štirih znamenj: v trstiki, kremenu, hiši ali zajcu. Trstikino leto je vedno veljalo za zelo zlovešče. Tudi leto 1519, leto španske invazije, je bilo v znamenju trstike. Kombinacija teh štirih znakov in 13 števil je tvorila cikel 52 let. Azteki so še posebno slavili boginjo Venero, veliko boginjo Pernato kačo, imenovano Quetzalcoatl. Zvezda jutranjica in večernica sta bili simbol življenja in smrti. Astrologi so ugotovili, da 5 Venerinih let ustreza 8 Sončevim in da je treba čakati 65 sončnih let (104 venerina leta), da se oba cikla srečata – od tod tudi izjemna pomembnost 65+letnega cikla (glej Aubier 1991, str.34 in 35),

⁴⁶ Slednji je imel za osnovo obdobje dvajsetih dni in je vseboval naslednje simbole: krokodila, veter, hišo, kuščarja, kačo, smrt, kozliča, zajca, vodo, psa, opico, osla, trstiko, jaguarja, orla, jastreba, potres, kremen, dež, cvet.

⁴⁷ Vzhod je bil sinonim za rodovitnost, sever za sterilnost, zahod je ustrezal propadu in smrti, jug pa ni imel nobene posebne značilnosti.

3.2.5 Babilonska astrologija

V Babiloniji kot tudi v Asiriji kot direkten *offshoot* babilonske kulture (ali kot lahko imenujemo tudi evfratsko kulturo) astrologija zavzame mesto v neformalnem kultu kot eno ključnih sredstev za odtujitev duhovnikov (ki so jih imenovali inšpektorji) za naraščajočo željo in namere bogov z izročanjem jeter žrtvovanjskih živali.

Zgodovina. Babilonska astrologija je bila prvi organiziran sistem astrologije in se je začela v drugem tisočletju pr. n. št. Do 16. stoletja pr. n. št. so njeni začetki – začela se je kot enostavna astrologija, osredotočena na božanstva – postopoma dobivali obliko v astroloških zapisih tega časa. Najpomembnejši med njimi je Enuma Anu Enlil, katerega vsebine so sestavljene iz 70 tabel od 7000 posnetih svetovnih (zmag v vojni, na primer) fenomenov in katerih koli nebesnih pojavov, ki so bili prisotni v času dogodka. V tem času je bila babilonska astrologija samo mundana, in pred 7. stoletjem pr. n. št. je bilo razumevanje astronomije zelo rudimentarno. Zaradi njihove nesposobnosti, da bi veliko vnaprej natančno napovedali prihodnje nebesne fenomene in planetno gibanje, so bile interpretacije narejene, ko se je fenomen pojavil ali malo pred tem. Do 4. stoletja so se njihove matematične metode dovolj razvile, da so računalni prihodnje planetne pozicije z razumsko natančnostjo in takrat so se pojavile tudi ekstenzivne eferemide.

Teorija divinacijske vlade. Metoda žrtvovanja v divinaciji je včasih temeljila na dobro definirani teoriji, da so jetra sedež duše živali in da je božanstvo v sprejemanju žrtvovanja identificiralo samo sebe z živaljo, čigar duša je bila postavljena v kompletno povezavo z božjo in je tako reflektirala um in voljo boga – torej je astrologija včasih dajala videz, da bazira na teoriji božje vladavine. Začenši z neoporečnim dejstvom, da sta človeško življenje in sreča odvisna od nebeških pojavov, da je rodnost zemlje odvisna od Sonca, ki sije z neba, in tudi od dežja, in da sta po drugi strani nesreča in škoda odvisni od neviht in poplav (zaradi katerih je evfratska dolina bila predmet tega), bi se morala zgledovati po nebesih – zaključek je bil, da so vsi veliki bogovi imeli sedež v nebesih. V teh zgodnjih letih kulture, ki je znana kot nomadska faza, ki ji v normalnih pogojih sledi poljedelstvena faza, je kult Lune še vedno pomembnejši od čaščenja Sonca, in z Luninimi in Sončevimi kulti, ki cvetijo v popularnem verovanju, je bil naraven korak za duhovnike, ki so korespondirali z znanstveniki poznih dni, perfektna teorija zaključene povezanosti med opazovanimi fenomeni v nebesih in pojavi na zemlji.

Planeti in bogovi. Od planetov so jih prepoznali pet: Jupitra, Venero, Saturna, Merkurja in Marsa, v vrstnem redu pojavljanja v stari literaturi; v poznejših tekstih Merkur in Saturn zamenjata mesto. Teh pet planetov se identificira z bogovi babilonskega panteona: Jupiter je Marduk, Venera je boginja Ishtar, Saturn je Ninurta (Ninib), Merkur je Nabu (Nebo), Mars je Nergal. Gibanje Sonca, Lune in petih planetov se tretira kot reprezentacija aktivnosti petih bogov, skupaj z luninim bogom Sin in sončnim bogom Shamash, ki pripravljata dogodke na zemlji. Če želimo pravilno brati in interpretirati aktivnosti teh moči, vemo, kaj nam bogovi pripravljajo. Babilonski zapiski opazovanja so usposobili babilonske šolnike, da so konstruirali planetne teorije, s katerimi so napovedovali planetne fenomene. Babilonci so prvi poimenovali dneve v tednu po Soncu, Luni in planetih. Njihova shema imenovanja se še danes široko uporablja v večini jezikov, tudi v angleščini.⁴⁸

Nebesne hiše. Babilonci so bili tudi prvi, ki so ustvarili 12 hiš horoskopa.⁴⁹ Astrologija v zgodnji fazi je označena s tremi karakterističnimi omejitvami: 1.) **Splošna narava.** Na prvem mestu gibanje in pozicija nebesnih teles kažeta na take dogodke, ki so javnega značaja in vplivajo na splošno dobro. Individualni interesi niso vključeni in spustiti moramo veliko stoletij ter prečkati omejitve Babilona in Asirije, preden dosežemo to fazo, ki je v srednjeveški in moderni astrologiji skoraj izključno vezana na individualni horoskop. V Babiloniji in Asiriji se kult osredotoča večinoma, skoraj izključno, na javno dobro in osebe kralja. Zaradi njegovega dobrega je po božji volji sreča države odvisna od in se ujema z antično koncepcijo kraljevanja. 2.) **Astronomski strokovnjaki.** Na drugem mestu je bilo astronomsko znanje, ki je predpostavljalo in se pridruževalo zgodnji babilonski astrologiji, čeprav esencialnega in empiričnega značaja, omejeno in pomanjkljivo. Teorija ekliptike, kot jo predstavlja pot Sonca skozi leto, razdeljeno na 12 konstelacij z merjenjem 30° vsaka, je babilonskega izvora, kar je dokazano; a se je izkazalo kot nepopolno, do padca babilonskega imperija leta 539 pr. n. št. Podobno kot so preostali dosežki babilonskih astrologov, kot sta njihov sistem luninega izračunavanja in risanje planetnih tabel, pripadali temu poznemu obdobju, tako zlata doba babilonske astronomije ne pripada oddaljeni preteklosti, kot so do nedavnega mislili, ampak obdobju Seleucid; po adventu Grkov v dolini Evfrata. Iz določenih fraz, uporabljenih v astroloških tekstih, ki so zgodnejšega izvora, kot je 7. stoletje pr. n. št., se je pokazalo, da so

⁴⁸ Nedelja-dan sonca, Ponedeljek-dan lune, Torek-dan marsa (Norse *Tiw*, anglosaksonski mars), Sreda-dan merkurja (Norse *Wodin*, anglosaksonski merkur), Četrtek –dan jupitra (Norse *Thor*, anglosaksonski jupiter), Petek-dan venere (Norse *Frig*, anglosaksonska venera), Sobota-dan saturna

⁴⁹ Hiše so bile oštevilčene od vzhoda navzdol pod horizontom in so predstavljale področja življenja: 1.življenje 2.revščina-bogastvo, 3.bratje, 4.starši, 5.otroci 6. zdravje-bolezen, 7.žena-mož, 8.smrt, 9. religija, 19.čast, 11.prijateljstvo, 12. sovražniki.

začetki izračunavanja sončnih in luninih eklips pripadali zgodnjem obdobju, a tudi tukaj je bilo glavno delo doseženo po letu 400 pr. n. št., in nepopolnost zgodnje babilonske astrologije se lahko razbere iz dejstva, da se je še po 6. stoletju pr. n. št. pojavila napaka skoraj za celoten mesec, ki so jo zagrešili babilonski astronomi s poskušanjem določanja prek izračunavanja začetka določenega leta. V splošnem je bila vladavina zakona in reda v gibanju nebesnih teles sprejeta in se mora izvajati vpliv na zgodnje obdobje v vodenju vzpona metodološke divinacije, ki je bila veliko višja kot raziskovanje živalskih jeter. Pomembnost, na katero so se zanašali, nedokončane variacije v obliki fenomenov in enako številne vidne deviacije, iz katerih so bile vzete kot normalni pogoji, so dolgo časa preprečevale vzpon vsakršne resne študije astronomije, za tem, kar so potrebovali za čisto praktične namene, ki so jih duhovniki kot inšpektorji nebes imeli v mislih. 3.) **Konstelacije.** Najverjetneje so od časa Hammurabija, 200 pr. n. št., babilonski astrologi razvili idejo konstelacije, z izbiro pomembne skupine zvezd, z izrisom podob, izhajajočih iz njihove mitologije in religije. Malo je dokazov, da so konstelacije, ki so postale del zodiaka, kot ga poznamo danes, uporabljene v babilonski astronomiji pred letom 700 n. št. Assurbanipal je bil asirski kralj, ki je vladal v 7. stoletju pr. n. št., od 668 do 625. Bil je znan po sestavljanju velike knjižnice tabel v Nineveh o astrologiji, zgodovini, mitologiji in znanosti. Nekateri astrologi Assurbanipala, kot so Rammanu-sumausar in Nabu-musisi, so postali usposobljeni za deduciranje božanstev iz dnevnega gibanja planetov, tako je sistem periodičnega poročanja kralju postal del vsakdanjika. Assurbanipal je prejel hitre poslanike, ki so obrazložili vse pojave na nebu in zemlji v njegovem kraljestvu in rezultate njegovih astroloških raziskav. Potem je te informacije uporabil kot politično orožje za praktično vsakodnevno vodenje kraljestva. Po njegovi smrti je Nineveh padel v roke medicejcev in kaldejskim babiloncem in Assurbanipalova knjižnica je bila uničena (glej Internet 1).

3.2.6 Egipčanska astrologija

Egipt je bil eno najpomembnejših mest v razvoju astrologije. V njem so našli zvezdne karte, ki datirajo v leto 4200 pr. n. št.. V egipčanski astrologiji je dominirala kombinacija Sonca in pasje zvezde Sirius, ki sta napovedovala, kdaj v letu bo velika reka Nil poplavila. Verjeli so, da je koncentrirana akcija Sonca in Siriusa skupaj prinesla poplave, od katerih je bila odvisna celotna egiptovska civilizacija, in da nosi plodnost in življenje, ker bi drugače Egipt ostal

zapuščena puščava. Menijo, da nekatera astrološka znamenja zodiaka izvirajo iz Egipta, čeprav večina izvira iz Babilona.⁵⁰

Aleksandrinski Egipt. Po okupaciji Aleksandra Velikega leta 332 pr. n. št., je Egipt padel pod grško vladavino in vpliv. V aleksandrinskem Egiptu, kot so ga imenovali, je bila babilonska astrologija pomešana z egipčansko tradicijo dekanske astrologije, da bi ustvarila horoskopsko astrologijo. Ta nov sistem je bil označen kot horoskopska astrologija, ker je uporabljal ascendent, ki ga poznamo tudi kot *horoskopos* v grščini, in 12 nebesnih hiš, ki izhajajo iz njega. Njihovo prizadevanje, da sledijo horoskop individualno, iz pozicije planetov in zvezd, ob času rojstva, predstavlja najbolj signifikanten prispevek Grkov k astrologiji. Ta nova oblika astrologije se je hitro razširila po antičnem svetu v Evropo, na Srednji vzhod in v Indijo. Še posebno pomemben v razvoju horoskopske astrologije je bil astrolog in astronom Ptolemej, ki je živel v Aleksandriji v Egiptu. Ptolemajevo delo *Tetrabiblos* ja dalo osnove zahodni astrološki tradiciji. Pod Grki in Ptolemejem še posebno, so planeti, hiše in znaki zodiaka racionalizirani in njihova funkcija določena na način, ki se je do danes malo spremenil. Ptolemajevo delo o astronomiji je bilo tudi osnova za zahodno učenje o predmetu za naslednjih 1300 let. Po Firmicusu Maternususu je bil sistem horoskopske astrologije najprej izročen egipčanskemu faraonu Nechepso in njegovemu duhovniku Petosirisu. Onadva naj bi napisala veliko knjigo, ki razlaga sistem in iz te knjige izhaja helenistična astrologija. Ta sistem je oblikoval osnove za vse oblike horoskopske astrologije.

3.2.7 Helenistična astrologija

To je tradicija horoskopske astrologije, ki so jo razvili in prakticirali v helenističnem Egiptu in v Sredozemlju in katere teksti so bili napisani v grščini (ali latinščini) okoli 2. in 1. stoletja pr. n. št.. Ker se je helenistično obdobje končalo v zgodnji dobi Skupne dobe, se ta tip astrologije, ki je bila razvita med zgodnjim helenističnim obdobjem in prakticirana v esencialno originalni obliki do 6. in 7. stoletja n. št., imenuje helenistična astrologija.

⁵⁰ Oven se pojavlja prvič v egipčanskem zodiaku, čeprav je bila tudi glava gosi uporabljena kot egipčanski simbol. Možno je tudi, da se je znamenje dvojčkov prvič pojavilo v Egiptu, imenovano po dveh svetlih zvezdah Castor in Pollux, ki so jih imenovali »Dve zvezdi«. Imamo tudi dokaz babilonskega izvora za dvojčke, saj se simbol dvojčkov pojavlja tudi tam. Lev je skoraj gotovo egipčanskega izvora, saj je bilo babilonsko ime za isto konstelacijo veliki pes. Devica je skoraj gotovo izvirala iz egipčanske boginje Nidaba, v Egiptu se čas žetve začne, ko je polna luna v devici, nekateri pa pravijo, da je Nidaba sumerska. V Babilonu se ista konstelacija imenuje Velika mati.

Zgodovina. Izvori astrologije, ki se je kasneje razvijala v Aziji, Evropi in na Srednjem vzhodu, so v antični Babiloniji in njihov sistem nebesnih božanstev, ki se je začel oblikovati okoli sredine 2. tisočletja pr. n. št., se je kasneje razširil direktno ali indirektno prek Babiloncev na druga območja, kot so Indija, Kitajska in Grčija, kjer se je pomešal s prej obstoječimi avtentičnimi oblikami astrologije. Najprej je prišel v Grčijo v sredini 4. stoletja pr. n. št. in potem se je v poznem 2. in zgodnjem 1. stoletju pr. n. št., po aleksandrinski prevladi, babilonska astrologija pomešala z egipčansko tradicijo dekanske astrologije, da bi ustvarila horoskopsko astrologijo. Ta sistem je označen kot horoskopska astrologija, saj v nasprotju z prejšnjimi tradicijami uporablja ascendent, v grščini znan kot *horoskopos* (označevalec ure), in 12 nebesnih hiš, ki izhajajo iz njega. Fokus na natalno karto posameznika, ki izhaja iz pozicije planetov in zvezd v času rojstva, je najbolj pomemben prispevek in premik poudarka, ki je bil narejen med helenistično tradicijo astrologije.

Mitološki izvori. Nekaj helenističnih astrologov pripisuje njen nastanek mitski sagi Hermes Trismegistus. Hermes naj bi napisal nekaj velikih tekstov, ki so oblikovali osnove umetnosti ali njene evolucije od sistema astrologije, ki je bila podedovana od Babiloncev in Egipčanov. Nekaj avtorjev je citiralo Hermesa kot prvega, ki je poudaril hiše in njihov pomen, in tako menijo, da hiše datirajo nazaj v začetek helenistične tradicije in so eden velikih definicijskih faktorjev, ki ločujejo helenistično astrologijo od drugih oblik horoskopske astrologije, od babilonske astrologije in preostalih tradicij po svetu. Ta sistem horoskopske astrologije je bil nato predan drugi mitični figuri, Asclepiusu, na katero se nanašajo hermetični zapisi.

Astrologija v Rimu. Astrologija je prišla v Rim pod grškim vplivom. Grki in Rimljani so Babilonijo in Kaldejo identificirali z astrologijo in kaldejska modrost je postala sinonim za divinacijo med planeti in zvezdami. Astrologi so postali moderni v imperialnem Rimu. Cesar Tiberius si je dal napovedati usodo ob rojstvu in se je obdal z astrologi, kot so Thrasyllus iz Mendesa. Claudius je slavil vedeževanje in izključil astrologe iz Rima. Najbrž ni presenetljivo, da je v skladu s časom, ki je znan kot kaldejski, krožila sumničavost šarlatanstva in deceptije, prevare.

Transmisija. Ta sistem helenistične astrologije so predali Indijcem okoli 1. stoletja n. št., pri katerih se je pomešal s prej obstoječimi tradicijami babilonske astrologije in avtohtone lunarne astrologije Nakshatras, in to je prvotna tradicija indijske astrologije. Helenistična astrologija je bila prakticirana od 2. stoletja pr. n. št. do okoli 7. stoletja n. št., ko je Evropa vstopila v srednji

vek. Astrologijo so nato predali in naprej razvili individualci, ki so delali znotraj islamističnega imperija od 7. do 13. stoletja.

3.2.8 Kritična astrologija

Kritična astrologija je umetnost napovedovanja bodočih dogodkov s kalkulacijo planetarnih in zvezdnih teles in njihovih odnosov z zemljo. Termin »kritična astrologija« je bil široko v uporabi v srednjem veku in zgodnji renesansi, da bi razločeval med tipom astrologije, ki jo je katoliška cerkev označil kot heretično, in naturalno astrologijo, kot je medicinska astrologija in meteorološka astrologija, ki so jo sprejeli kot del naravne znanosti tistega časa. Danes je ta distinkcija v večini zastarela, ker so v obdobju od srednjega veka do modernih časov vzniknile preostale znanosti in je astrologija ostala eno primarnih diagnostičnih orodij v medicini in meteoroloških študijah. V srednjem veku se je naturalna astrologija večinoma osredotočala na diganosticiranje in zdravljenje pacientov. Dodatno so jo uporabljali kot aplikacijo za določanje bodočih vremenskih vzorcev, ki so bili osnovani na aristotelsko-ptolemajski racionalni, da planeti povzročajo spremembe v sublunarnem svetu s proizvajanjem toka elementov in kvalitet. Vsaka druga veja astrologije je bila strpana pod oznako »kritične astrologije«: natalna, mundana, horarna, izbirna ... V modernem svetu so vse oblike astrologije padle pod širok naslov kritične astrologije, ker ni več del naravnih znanosti in ni znanega kavzalnega mehanizma, da bi se lahko zanesli nanj za kakršno koli obliko astrološkega vpliva, ki bi ga potrebovali za ponovno pridobitev takšnega statusa. Skeptiki astrologije trdijo, da če so interpretacije nebesnih vplivov resnične, jih lahko dokažemo z znanstveno metodo. Veje kritične astrologije so: izbirna astrologija, natalna astrologija, mundana astrologija in horarna astrologija. Pomembni kritični astrologi so bili: Nostradamus, Tycho Brahe, Claudius Ptolemy, Jean-Baptiste Morin, Porphyry, Regiomontanus, Johannes Campanus, Nicolaus Copernicus, Francis Bacon, John Dee, William Lilly, Johann Kepler, Galileo Galilei, Nicholas Culpeper, Vivian Robson, Dane Rudhyar, Marc Edmund Jones. (glej Internet 1).

3.2.9 Astrologija Majeve

Je podset tradicionalnih verovanj, ritualov in divinacijskih praks, ki jih izvajajo med različnimi majeveskimi skupnostmi v Gvatemali in južnem Mexicu. Treba je spoštovati način, kako je astrologija postala del misli in vsakodnevnih aktivnosti na vrhuncu majevske civilizacije. Religija majeve, filozofija, pravo, medicina, poljedelstvo, lov, intimni odnosi ... vse se vrti okoli 260-dnevnega almanaha, ki ga poznamo pod imenom *Chol Qij (ali Tzolkin)* ali »štetje

dni«. Chol Qij sestoji iz 20 *naguals*, ki se jih lahko nauči kot arhetip, ki je grobo analogen v signifikantnosti naših 12 zodiakalnih znamenj; le da jih obravnavamo kot žive. *Nagual* je predhoden s številčnim koeficientom, ki se rangira od 1 do 13, ki modificira pomen pod površjem. Torej, $naguali \times 13$ numeričnih koeficientov = 260 dni. Izvor tega numeričnega sistema je neznan, a nekateri Maji verjamejo, da število izhaja iz dejstva, da se 260 dni šteje kot normalno nosečniško obdobje. Kot v generični, zahodni astrologiji ima Chil Qij veliko uporab; na primer, služi namenom, ki so analogni natalni astrologiji, horarni astrologiji in izbirni astrologiji. Kot v natalni astrologiji sta karakter osebe in usoda določena po tem, kateri od 20 *nagualov*, ki so modificirani s številčnim koeficientom, vladajo dnevu, na katerega je rojena ta oseba. *Nagual* osebe je tretiran kot njegov neločljiv sopotnik za življenje, in napoveduje osebnost osebe, njen odnos s skupnostjo ter dobro ali slabo življenje. *Nagual*, na katerega je oseba vezana (če štejemo 12 *nagualov* naprej od rojstnega *naguaal*), se obravnava kot drugotnega pomena. Vse, kar oseba naredi v življenju, je posledica *naguala*, in vsi imajo mesto in smisel, ki ga določa *nagual*. Maji so tradicionalno izvajali pomiritvene rituale na dan svojega *naguala* (vsakih 20 dni; in posebno vsakih 260 dni od rojstva *naguala* in povratka koeficienta). *Chol Qij* se uporablja tudi kot horarna astrologija, za divinacijo odgovorov na specifična vprašanja. Divinacija se izvaja z razvrščanjem: majski duhovnik razvršča semena, da bi dosegel *nagual* in koeficient, ki daje odgovor na vprašanje, ki ga sprašujemo. In kot v izbirni astrologiji imamo ugodne in neugodne dneve za izvajanje človeških aktivnosti, ki si jih zamislimo: saditev, lov, potovanje, poroka, zdravljenje. Poleg tega *Chol Qij* služi tudi četrtemu namenu, ki nima sledi v zahodni astrologiji, evokacijski magiji. Majske ceremonije se navadno izvajajo za določen namen: da prinese bogastvo, uspeh v poslu, da blagoslovi novoporočence, da oplodi sterilne ženske ... Majski duhovnik bo priporočil, kateri dan je primeren za izvajanje ceremonije za določen namen. Potem red majske ceremonij sledi redu 20 *nagualov*, začeni z *nagualom* dneva ceremonije. Vsak od 20 *nagualov* se invocira nazaj in je določen za svojo partikularno vrlino (glej Internet1). Civilizacijo Majev pogosto primerjajo z grško, kot pravi Susan Milbrath: »Imeli so sposobnost vizualizacije v zemljo usmerjenega univerzuma z nebesnimi heroji, ki potujejo od neba do podzemlja« (Hammond 2001:549). Popol Vuh je astronomska legenda, kot klasični grški mit, ki šteje za lociranje konstelacij in se povezuje z avanturami astronomskih bogov, ki predstavljajo Sonce, Luno in planete. A miti nastanka niso edine paralele: kot Grki in Mezopotamci pred njimi so Maji opazovali sedem zvezd: Sonce, Luno in pet vidnih planetov: Merkurja, Venero, Marsa, Jupitra in Saturna, tako da so uporabili pozicijsko astronomijo in astronomijo horizonta, da bi razvili njeno periodičnost. Neodvisno so tudi odkrili *oktaeteris*, spajanje 8 solarnih let s 5 Venerinimi cikli, 584 dni in 99 lunarnih

mesecev, znanih kot *stari svet*. S skoraj moderno natančnostjo so razvili solarno leto, lunarni mesec, lunisolarne eklipse in sinodični cikel Venere. V primeru Venere so bili kanonični intervali uporabljeni za obdobja superiorne in inferiorne konjunkcije, bolj kot posneto opazovanje pravih intervalov. To naj bi bilo zato, da Venero in lunarne cikle tesno poveže z namenom astrološkega napovedovanja. Znano je tudi, da so se pomembni dogodki dogajali na »dober dan«. Te človeško določene ceremonije naj bi bile na dan, ki je naklonjen planetnim gibanjem. Tudi vojskovanja so bila planirana tako, da so dosegla maksimalno astrološko korist, imela pa so tudi pragmatično noto: takrat ko je dež, ko reke podpirajo kanujski promet, ko poljedelski cikel ni moten s trenutnim pomanjkanjem mož. Susan Milbrath trdi da, »Moderni Maji imajo še vedno ključ za naše razumevanje antičnega sveta astroloških podob« (Hammond 2001:549). Razlaga tudi terminologijo lunarnih vozlov, heliatičnega vzpona, superiorne in inferiorne konjunkcije, sinodične periode in retrogradno gibanje. Raziskuje tudi dokaze za to in interpretacije, povezane z opazovanjem Sonca, Lune in inferiornih planetov, Venere in Merkurja, ki ležita med Zemljo in Soncem, ter superiorne planete, Mars, Jupiter in Saturn. Zaključuje s telesi zunaj solarnega sistema, vključno z zodiakom, ki ga hrani pariški kodeks, Mlečno cesto, efemeralnimi fenomeni, kometi in meteorji. V vsakem primeru se giblje iz dokaza aktualnega opazovanja na izračunavanje periodičnosti k ikonski reprezentaciji nebesnih teles v vprašanju in nadaljuje z astrološko interpretacijo in mestom v mitologiji Majev (glej Hammond 2001).

3.2.10 Hebrejska astrologija

V Stari zavezi astroloških referenc tako rekoč ni, razen v odstavkih, ki obsojajo delovanje jasnovidcev sosednjih narodov. Tako lahko v devteronomu beremo: »Naj pri tebi ne najdem nikogar, ki opravlja poklic jasnovidca, vrača, čarovnika ... Kajti kdor koli počne te stvari, je obsojen na večno prekletstvo« (Aubier 1991: 35). V obdobju pregnanstva in suženjstva v Babilonu pod vladavino Nebukadnezarja so se nekateri Hebrejci vendarle seznanili z astronomsko in astrološko vedo. Če verjamemo teoriji Wernerja Kellerja v knjigi *Iz peska iztrgana biblija* (to hipotezo sprejemajo številni astronomi), je bila zvezda iz Betlehema, ki je vodila tri kralje, čisto običajna konjunkcija Jupiter-Saturn v ribah, kar postavlja Kristusovo rojstvo v 7. leto pr. n. št. Vendar pa so se judovski intelektualci zares začeli navduševati nad astrologijo šele po veliki diaspori, v letu 135 n. št. Večina ubežnikov, ki so se naselili v južni Španiji, je imela zelo dobre odnose z arabskimi in krščanskimi učenjaki. Medicina, matematika in astrologija so bile tedaj tesno povezane, vsak organ in vsaka rastlina sta bila povezana z določenim znamenjem in odvisna od določenega planeta. Leta 1252 je po ukazu Alfonza X.,

kastiljskega kralja, Isaac Ibn Sid, veliki rabin Toleda, nadzoroval izvedbe astronomskih tabel, imenovanih alfonsinske tabele. Ta dokument so uporabljali ves srednji vek, vse dokler ni bil zgrajen observatorij v Greenwichu. Po judovskih učenjakih, kot sta Abraham Ben David ali Nahmandi (13.stol), je bila človeška usoda povsem odvisna od gibanja zvezd. Najbolj tipične judovske poglede na astrologijo najdemo v Kabali. Glavna teksta tega ezoteričnega dokumenta sta *Knjiga izoblikovanja* (Sepher Yetsira), ki je bila napisana med 2. in 6. stoletjem n. št. ,in *Knjiga sijaja* (Zohar), napisana proti koncu 13. stoletja. Kabalisti, ki so črpali iz platonskega pojmovanja planetov, povezujejo 12 od 22 poti skrivne slave s temeljnimi pogledi na astrologijo. Iste sorodnosti najdemo v 22 glavnih kartah tarota. Astrološke reference so pri hebrejskih mistikih pogoste. Citirali bomo tekst Mojzesa iz Leona (13.stol).⁵¹

3.2.11 Medicinska astrologija

Medicinska astrologija (tradicionalno znana kot Iatromatematika – *Iatromathematics*) je antični medicinski sistem, ki povezuje različne dele telesa, bolezni in zdravila pod vplivom Sonca, Lune in planetov skupaj z 12 astrološkimi znamenji. Vsako astrološko znamenje skupaj s Soncem, Luno in planeti je asociirano z različnimi deli človeškega telesa. Tudi veliko rastlin se v starih sporazumih nanaša na vpliv posameznega planeta. To je bilo uporabljeno kot kodifikacija asociacij znamenj z deli telesa.⁵² Zapisano je, da 12 znamenj pokriva telo od glave (oven) do stopal (ribi), ker je oven prvo znamenje zodiaka in sta ribi zadnje. Ko Sonce prehaja iz ribe v ovna, okoli 21. marca, se pojavi vernalni ekvinokcij in takrat se začne novo tropično leto. Veliko astrologov praznuje svoje novo leto, ko Sonce prehaja čez to točko, ki se imenuje tudi Prva točka ovna. Planeti so asociirani tudi z določenimi deli in funkcijami znotraj telesa.⁵³ Po interpretaciji individualne natalne karte medicinski astrolog svetuje stranki o predelih telesa,

⁵¹ »Obstaja 7 planetov, ki ustrezajo sedmim nebesom, in oni so tisti, ki upravljajo svet. Naj bo luč, se nanaša na Luno in Naj bodo svetila se nanaša na Sonce. Obstajajo letni časi, kajti letni časi, dnevi, posvečeni novi Luni, in dnevi Sabata so določeni s planeti. Nadnaravni svetovi so nad njimi. Obstajajta dva svetova, svet zgoraj in svet spodaj, nižji je po modelu višjega.«(Aubier 1991: 35)

⁵² **Oven** –glava, obraz, možgani, oči ;**bik** – grlo, vrat, ščitnica; **dvojček**- roke, pljuča, rame, dlani, živčni sistem, možgani; **rak**:- prsni koš, prsa,želodec, prebavni trakt; **lev**- srce, prsni koš, hrbtenica, , zgornji del hrbta; **devica** – prebavni sistem,jajčniki, vranica, živčni sistem; **tehtnica**-ledvica, koža, dihalni predel, zadnjica; **škorpijon**-reproduktivni sistem, seksualni organi, črevesje, sistem izločanja; **strelec**-boki, jetra, stegno, bedrni živec; **kozorog**-kolena, sklepi, skeletni sistem; **vodnar**-gležnji, meča, cirkularni sistem; **ribi**-stopala, prsti, limfni sistem.

⁵³ Sonce – srce, hrbtenica in splošna vitalnost;Luna- želodec, prebavni sistem,ženski organi, limfni sistem; Merkur – možgani, centralni živčni sistem, ščitnica, pet čutov, roke; Venera-grlo, ledvica, občutek dotika, ovariji;Mars – mišice, glava, občutek za vonj in okus; Jupiter-jetra, vezi, stopala, rast, hipofiza; Saturn-koža, lasje, zobje, kosti, obrambni mehanizmi, vranica; Uran- nevrnska aktivnost, aura; Neptun- psihično zdravljenje; Pluton-pankreas, metabolizem, eliminacija.

kjer je najverjetneje, da bo imela težave – na primer posameznik s Soncem, Luno, ascendentom ali večino planetov v znamenju ovna ima lahko več glavobolov kot drugi ljudje zaradi asociacije ovna z glavo. Oseba z močnim bikom v natalni karti ima lahko pogosto suho grlo in težave z glasom zaradi bikovske asociacije s tem partikularnim delom telesa.

3.2.12 Srednjeveška astrologija

3.2.13 Meteorološka astrologija

Meteorološka astrologija ali astrometeorologija je praksa aplikacije astrološko-astronomskih postavitev Sonca, Lune in planetov za napovedovanje vremena. Stara je tisoče let in bazira na astronomskih pozicijah, ki neposredno vplivajo na vreme na zemlji. Antični klasični astrologi so ustvarili vremensko napovedovanje, znano kot meteorologija, z notacijo pozicij zvezd, planetov, Sonca in Lune. Glede na njihove zapise, ko planeti okupirajo konstelacije, kar lahko vidimo iz zemlje, in ti so med sabo v harmonični povezavi oziroma so ugodni, Zemlja na splošno izkusi pozitivne vremenske razmere. A ko planeti zavzamejo matematične aspekte, ki so neugodni za regijo na Zemlji, se atmosfera odzove z nesezonskim vremenom. Stoletja je napovedovanje prehitevalo vreme, posebno srednje in dolgoročno. Vendar so ga uporabljali, ker je bilo to edini način, da izvejo, kdaj posaditi pridelke, pripomoček za navigacijo na morju, skušali pa so tudi napovedati klimatske razmere mesece vnaprej, da so se lahko pripravili na težke zimske čase. Meteorološki fenomen korelira s planetnimi konfiguracijami, ki so jih zapisali antični Babilonci v drugem stoletju pr. n. št. Klasični astrolog Claudius Ptolemej je ustvaril sporazum za napovedovanje vremena z astrološkimi sredstvi, a pred letom 1686 je bil velik del v angleščini napisanega teksta posvečen astrometeorologiji v delu Dr. J. Goada *Astro-Meteorologica*, ki je bilo izdano v Londonu. Goadsov tekst je bil sestavljen iz astroloških principov in pravil napovedovanja vremena. Eden najbolj znanih astrometeorologov je bil klasični astrolog Johannes Kepler, ki je napovedoval vreme v Evropi z aplikacijo astroloških principov. Takšne prakse imajo lahko element resnice, saj je Luna znana po tem, da vpliva na atmosfersko plimovanje. Sončni žarki lahko vplivajo na Zemljo v klimatološkem smislu (nekaj let), s spremembami v solarni konstanti.

3.2.14 Astrologija Nadi

Nadi astrologija (*naadi jothidam*) je oblika astrologije, ki jo prakticirajo v Tamil Nadu, v Indiji. Bazira na prepričanju, da so preteklost, sedanost in prihodnost življenj vseh ljudi, napovedane v hindujskih sagah antičnih časov in napisane na palmovih listih. Glede na

hindujsko vero, so tisoč let nazaj sage imele moč gledanja v preteklost in prihodnost celotnega univerzuma in so zapisovale prihodnost ljudi, ki so živeli in ki bodo živeli, v obliki tamilskih verzov, zapisanih na palmovih listih. Tekst je napisan v *Vatteluttu*, kar je antični tamilski zapis. Obstajajo različne šole misli, ki se nanašajo na avtorja teh zapisov. Naj bi jih zapisali različni hindujski pisci sag, ki so imeli divinijska razodetja. Nekatere sage vključujejo Agasthiya, Brighu, Kaushika, Vyasa, Kagabujandar, Valmiki in Vasishtha. Ta doktrina astrologije je postala znana astrologom okoli templja Vaitheeswaran, v državi Tamil Nadu in jih še vedno prakticirajo njihovi nasledniki okoli templja. Izvorna točka astrologije Nadi sega v približno 2000 let nazaj. Ti palmovi listi z Nadi teksti so bili prvotno shranjeni v knjižnici Tanjore Saraswati Mahal, v Tamilnadu. Britanska vladavina je kasneje pokazala interes za Nadi liste, ker so se osredotočali na zelišča in medicino, prihodnje napovedi itn., a ironično so večino listov zapustili svojemu lojalnemu ljudstvu. Nekateri listi so se uničili in tisti, ki so ostali, so bili prodani na avkciji med britansko vladavino. Ti Nadi listi so postali last družin astrologov v templju Vaitheeswaran. To je umetnost, ki se prenaša iz ene generacije na drugo. Predpostavka astrologov, ki trdijo, da so bile te napovedi narejene za vse ljudi, ki so in bodo kdaj živeli, niso popolnoma resnične. Nadi astrologi pravijo, da je le določeno število bodočih napovedi za duše shranjenih na listih. Poročali so o primerih natančnih paralel v preteklih detajlih in bodočih predikcijah. Ker je napoved napisana v obliki tamilskih verzov, je njihova interpretacija predmet načina razumevanja in interpretiranja nadi astrologov. A tisti, ki poznajo tamilsko poetiko (profesorji itn.), razumejo verze brez pomoči astrologov. Ena perspektiva trdi, da je osebna preteklost posameznikov opisana kar točno, medtem ko predikcije o prihodnosti niso tako natančne. Nekateri so opisali prisotnost najljubšega božanstva (ali celo nevidnega duha), ki šepeta o preteklosti posameznika v ušesa nadi astrologa, medtem ko berejo palmove liste, a ta notacija ni široko sprejeta. **Znanstveni dokazi Nadi napovedi.** Nemški avtor Thomas Ritter je nedavno izdal knjigo *'The Secret of Indian Palm Leaf Libraries'*. V tej knjigi na strani 81 do 85 Ritter opisuje svoje izkušnje obiskov nadi centrov v Indiji in rezultat je test Carbon 14, ki ga je vodil v znanem *"Institute for Ion Radiation of Physics Department"*, ki se nahaja v *Nuclear Research Centre*, v Rossendorphu, Saxen, v Nemčiji. Ta inštitut je odgovoren za odločanje o starosti antičnih slik in preostalih dokumentov, ki so nacionalnega pomena za Nemčijo. Thomas Ritter je kontaktiral eksperta C 14, znanstvenika prof. Fradrika in Dr. Hansa iz inštituta. S pomočjo ekspertov za tamilski jezik v Nemčiji je potrdil da je zadeva pravzaprav tamilski jezikovni zapis. Gre se za napovedovanje in ne za religiozne zadeve. V prvotnem preverjanju so znanstveniki trdili, da so bile zadeve na listih izbrisane in da je bil uporabljen grafit kot substanca, da bi lažje razbrali napisano. Da so izbrisali črno substanco iz listov, je

trajalo nekaj mesecev. Leta 1995 je dobil rezultat, ki je pokazal, da je ta dotičen list star 350 let. Z vključevanjem deviacijskega faktorja, ki ga dovoljuje ta tip testiranja, je poročilo določilo starost teksta nekje med 350 in 400 leti. Kar pomeni, da je lahko bil prekopiran iz zgodnejših zapisov.

Kriticizem. V zadnjih letih je bilo veliko kriticizma namenjenega nadi astrologiji, ki so jo oznanjali kot psevdoznanost ali potegavščino. Napovedovalci prihodnosti so bili obsojeni, da so zahtevali enormne vsote od svojih strank. Ni bilo nobene znanstvene študije, ki bi raziskovala to obliko astrologije. Prvo poglavje (*kaandam*) na listu ima splošen pregled iskalčevega življenja. Nato so kandami, ki sledijo, bolj specifični: poroka, profesija itn. Seznam poglavij je naslednji.⁵⁴

3.2.15 Tibetanska astrologija

Severno in južno lunino sečišče (Rahu in Ketu) Temeljna principa, ki ločita tibetansko astrologijo od preostalih, predvsem od indijske in zahodne, sta principa severnega in južnega luninega sečišča. Rahu in ketu sta dve točki, ki krožita okoli Zemlje, to je severno in južno sečišče ekliptike z nebesnim ekvatorjem. Ti dve točki se ves čas, zaradi vrtenja zemlje okoli Sonca in hkratne nagnjenosti njene osi, venomer spreminjata in s časom potujeta. Postajata pa zelo pomembni, kadar ju osvetli mrk. Sončev ali lunin mrk se dogodi vselej na tem sečišču. Kadar mrk osvetli sečišči v osebнем natalnem horoskopu, to pomeni odprtje kozmičnih vrat. To je egipčanski prehod 11 – 11 ali 12 – 12, to je direkten prehod v svet sanj. Ti sečišči, severno in južno, sta najpomembnejši od vseh točk osebnega horoskopa. Če je zemlja bitje, ki te podpira s svojo energijo, potem sta sečišči nit, ki gre skozi in ustvarja tvojo energijsko točko, ki te napaja in ščiti. Severno in južno sečišče označujeta, kam greš in kaj prinašaš s sabo ter kam greš in kaj naj bi tam storil. Karmična astrologija temelji na Rahu in Ketu, južno sečišče (Ketu) zmajev rep, označuje, da po svoji materi prinašaš karmo. Duh oče, severno sečišče (Rahu), zmajeva glava, pokaže, kje se boš učil, označuje dharmo. Naloga, ki jo imaš v življenju je mešanica karme in dharme. Tega ne moreš odvojiti, kot tudi ne moreš deliti sečišč. Karma se bo odigrala: opazujemo znamenja in hiše sečišč in aspekte, ki jih označuje Ketu in progresirano opazovanje. Mrki na sečiščih so možnosti, da se svoje karme znebiš – to je prehod v novo stanje. Pri interpretaciji vedno vstopamo v karto skozi rahu in ketu. Pri opazovanju

⁵⁴ 1.) Vsebuje seznam bodočih predikcij, ki korespondirajo z 12 hišami horoskopa, splošen pregled iskalčevega življenja po letih in splošno obnovo 11 kandamov, ki sledijo: 2.) ta Kandam je o družini, izobrazbi, očeh, materi in intuiciji, 3.) ta kandam je o bratih, sestrah, odnosih med njimi in s sabo, 4.) ta kandam je o materi in konfortu v domu, v domovini in v prevoznih sredstvih itn.

skozi zrklo sečišč opazimo, da je horoskop napisan drugače, če ju zanemarimo. Najpomembneje je, da pri interpretaciji izhajamo iz teh dveh točk⁵⁵ (glej: Astrogaia 2004).

3.3 Trenutni zahodni trendi

3.3.1 Kozmobiologija

Kozmobiologija obravnava vpliv kozmičnega ritma tako na človeško bitje kot na rastline, živali itn., skratka, na vse, kar je živo. Kozmobiološka šola brani zamisel, da med zemljo in kozmosom obstaja fizični odnos. Izraz si je izmislil avstrijski zdravnik dr. Feerhow. Povzel pa ga je Karl E. Krafft. To šolo uporabljajo predvsem v Švici, Nemčiji; dolgujemo ji predvsem teorijo poltočk, ki jo je razvil astrolog Reinhold Ebertin. Kozmobiologija upošteva predvsem trojni ritem: glavna, trdna in gibljiva znamenja. Veliko pozornost posveča tudi kvadratom in opozicijam (aspekti), ki jih ima za prava gibala evolucije. Prav tako predstavljajo ključne trenutke prehodi po opoziciji ali kvadratu (glej: Aubier 1991). Kozmobiologija je šola astrologije, ki jo je v poznih 30. letih ustanovil nemški astrolog Reinhold Ebertin (1901–1988), ki je bil študent ustanoviteljev Hamburške šole astrologije Alfreda Witta (1878–1941). Glavna razlika med obema šolama je, da kozmobiologija zavrača hipotetične trans-neptunovske objekte, ki jih uporabljajo hamburška šola in prakticerji uranske astrologije. Druga razlika je signifikantna ekspanzija kozmobiologije v medicinski znanosti, saj je bil dr. Ebertin fizik. Kozmobiologija je nadaljevala Wittov pozen primarni poudarek na uporabi astroloških središčnih točk, skupaj z osmimi harmoničnimi aspekti v natalni karti, saj je menil, da so najbolj potentni v smislu osebnega vpliva: konjunkcija, semikvadrat, kvadrat, sekstilkvadrat in opozicija. V kozmobioloških analizah so planeti vstavljeni v poseben tip horoskopa, ki se pogosto nanaša na kozmogram (izhaja iz uranske 90° karte). Primaren, referenčno raziskovalen tekst kozmobiologije *The Combination of Stellar Influences* je leta 1940 izdal nemškega astrolog Reinhold Ebertin.⁵⁶ Njihovi izvori izhajajo večinoma iz zgodnjih verzij dela *Regelwerk für Planetenbilder*, ki ga je sestavil Alfred Witt in ga je kasneje naprej dograjeval Ebertin s kolegi. Kar je omembe vredno pri kozmobiologiji in uranski astrologiji, ki se je razvijala po drugačni poti, tehnično, je njun poudarek na kritični analizi in testiranju z opazovanjem bolj jasno izmerljivih in opaznih astroloških korelacij, ne pa le enostavno ovekovečenje opazovanja in predpostavke, napisane na zgodovinskih astroloških tekstih,

⁵⁵ SONCE – osebnost, ASC, LUNA – karakter, MERKUR – razmišljanje, NEPTUN – talent, JUPITER – sreča, SATURN – omejitev, URAN – posebne sposobnosti, nenadni uspehi, PLUTON – totalna pogojenost, RAHU / KETU – način na katerega se bo vse to udejanjalo, vrata skozi katera bodo vstopale posamezne energije v življenje.

⁵⁶ Original izvirnika pa je *Kombination der Gestirneinflüsse*.

problem, ki je vodil do široko razširjenega kriticizma mainstreamovske klasične astrologije. Dva eminentna kozmobiološka avtorja, ki sta prevedena v angleški jeziku, sta nemško-ameriška kozmobiologinja Eleonora Kimmel in Avstralec Doris Greaves, izdala sta predstavitvene tekste o kozmobiologiji na podlagi svojih izkušenj (glej Internet 1).

3.3.2 Evolucijska astrologija

Evolucijska astrologija je teorija, ki je največkrat ponazorjena, uporabljena v praksi natalne astrologije, ki obrazloži, da se duše razvijajo, zorijo skozi življenske dobe in so rojene z predhodno obstojajočimi izkušnjami in orientacijami, ki vplivajo na materinsko, izvorno inkarnacijo. V evolucijski astrologiji je paradigma natalne karte, da opisuje namen duše in življenjske nauke posameznika v sedanjem življenju, kot tudi vpogled v pretekle inkarnacije duše.

Zgodovina. Evolucijska astrologija se začne z delom (kot specifični termin, ki je apliciran na to teorijo) Jeffreyja Wolfa Greena in Stevena Forresta, katerih tehniki se razlikujeta, a komplementarno bazirata na isti teoriji. V svoje delo sta vnesla podobne pristope, ne da bi vedela drug za drugega, dokler ni prišlo do etične krize in vključitve drugega astrologa, ki ju povezal leta 1997. Termin je bil uporabljen veliko prej in je bil del naslova knjige Raya Merrimana, ki se imenuje *Evolutionary Astrology: The Journey of the Soul Through States of Consciousness*. Jeff Green in Steven Forrest sta popularizirala termin, ki je le eden mnogih imen dolge zgodovine psiholoških in spiritualnih pogledov, ki so jih aplicirali na astrologijo njuni predhodniki. Nekateri od teh so Madame Blavatsky in preostali pripadniki teozofskega gibanja, Alice Bailey, Dane Rudhyar, Stephen Arroyo in Liz Greene. Teorijo, ki leži za evolucijsko astrologijo, sta opisala primarna kreatorja sistema, Steven Forrest in Jeffrey Wolf Green.⁵⁷

Tehnike. Večino tehnik, ki so aplicirane na evolucijsko astrologijo, najdemo v natalni astrologiji, a so aplicirane z razumevanjem, da vsaka planetarna pozicija predstavlja spekter možnosti obnašanja, prej kot predikcijske rezultate in obnašanja. To ideja delijo tudi druge astrološke paradigme, kot na primer psihološka astrologija. **Nekaj tehnik evolucijske astrologije.** a) Način uporabe luninih vozlov v ustvarjanju metafor prejšnjih življenj, ki ne vključuje le znamenja in hiše južnega vozla Lune, ampak tudi znamenje vladajočega planeta in vseh aspektov z obema luninima vozloma. b) Način, kako uporabljajo Plutona za razumevanje prejšnjih življenj, vključno s »polarno točko« Plutona (nasprotno točko Plutonove lokacije v

⁵⁷ na spletni strani <http://www.stevenforrest.com/evolutionary.html>

natalni karti) in njihovo uporabo za indikacijo namer duše v trenutni inkarnaciji. c) Fazni odnos aspektov, ki determinira stopnjo napredka duše v njihovih prizadevanjih razvijanja (predstavljeno s planeti vključenega aspekta). Medtem ko aplikacije teh tehnik variirajo, se vsa evolucijska astrološka praksa signifikantno naslanja na Plutona in Lunine vozle kot ključne dele inkarnacijske zgodbe duše v trenutnem inkarnacijskem namenu (glej Internet 1).

3.3.3 Finančna astrologija

Znana tudi kot astrologija posla, ekonomska astrologija ali astroekonomija, je praksa povezovanja gibanja nebesnih teles z dogodki na finančnih trgih. Lahko jo apliciramo na naslednje načine: 1. napovedovanje večjih ekonomskih trendov, kot se povezujejo z določenimi cikli, posebno s cikli zunanjih planetov; 2. pomoč investitorju, da najde najboljšo industrijo za določeno obdobje, ki je osnovana na velikih planetnih konfiguracijah; 3. identifikacija najboljših delnic za določeno časovno obdobje; 4. identifikacija najboljšega datuma in časa za prodajo ali nakup delnic; 5. korelacija astrološkega aspekta z gibanjem delniškega trga v dnevnem trgovanju. Praksa vsebuje implicitno verjetje, da je astrologija validirana in vpliva na človeško vedenje. Čeprav astrologija na splošno v zahodnem mainstreamovskem svetu nima logične osnove, bi odvetniki učinkovitih hipotez trga trdili isto glede na večino fundamentalnih in tehničnih analiz. Kljub temu malo tehničnih analitikov uporablja finančno astrologijo, le nekateri, med njimi glasen tehnični analitik W. D. Gann, kombinirajo tehnične analize in finančno astrologijo pri svojem delu. Danes to nadaljujejo popularne figure, kot je Arch Crawford. Koncept, da so astrološki aspekti povezani z voljo prodajalca, so široko reprezentirani na spletu v obliki minutnih aspektov, ki so narejeni kot korelacija z gibanji na trgih. Korelacija ni perfektna, a vseeno ponuja indikacije izkušenemu opazovalcu.⁵⁸

⁵⁸ Na primer, statistično je bilo dokazano, da so momenti, kot 30-minutno obdobje, kjer sta eden ali dva težka astrološka aspekta, ko trg vrednostnih papirjev lažje pade. In obrnjen, ko so lažji astrološki aspekti, je več možnosti za rast trgov. Potem so obdobja, ko ni nobenih prepoznavnih astroloških aspektov, in trg vrednostnih papirjev ostaja nevtralen/stoji. Ta kratka obdobja med 5 in 45 minutami so lahko natančno povezana s točnim astrološkim aspektom planetov. Priporočljivo si je ogledati delo Ali Mostofa *Stockstars*, kjer so shranjeni arhivi rezultatov in podrobnih razlag.

3.3.4 Hamburška šola astrologije

Hamburška šola astrologije izvira iz Hamburga v Nemčiji in se osredotoča okoli raziskave in učenja amaterskega raziskovalca in astrologa, astronoma Alfreda Witta. Termin se je pojavil leta 1923 na drugem nemškem astrološkem kongresu v Liepzigu v Nemčiji, ki se ga je udeležil astronom/astrolog Dr. Wilhelm Hartmann. Prvi študenti Witta so bili Friedrich Siegggrun in Ludwig Rudolph. V svojem iskanju Plutona je Witte trdil, da so štiri planete za Plutonom, Siegggrun pa je trdil, da so poleg njih še štiri. Ta telesa so v transneptunski regiji, kjer je veliko planetnih odkritij danes validiranih. Rudolph je natisnil in izdal odkritja Witta, katerih sežetek je bil objavljen v *Rulebook for Planetary Pictures (Regelwerk für Planetenbilder)* leta 1932. Velika količina raziskav hamburške šole se je gibal okoli astroloških središčnih točk in uporabe zunanjih planetov. Na žalost je Witta in Rudolpha zasledoval gestapo kot sovražnika tretjega rajha. Alfred Witte je naredil samomor, preden so ga poslali v koncentracijsko taborišče, Ludwig Rudolph pa je bil interniran. *Rulebook for Planetary Pictures* pa so nacisti zasegli in zažgali. Reinhold Ebertin (neformalni) študent metod hamburške šole je eliminiral uporabo hipotetičnih transneptunskih objektov, medtem ko je ohranil ključna načela hamburške šole, jih preimenoval v kozmobiologijo (*kosmobiologie*) in jih leta 1940 izdal v delu *The Combination of Stellar Influences*, ki je nazadnje izšlo v ponatisu leta 1972. Po padcu tretjega rajha je bila hamburška šola obnovljena in Ludwig Rudolph, ki je preživel koncentracijsko taborišče, je igral ključno vlogo v nadaljnjem učenju te šole. Astrolog Hermann Lefeldt je kombiniral Wittove teorije z astrološkimi tradicijami, kot je uporaba astroloških hiš. Drugi prakticerji hamburške šole so se še naprej posvečali astrološkim središčnim točkam in opustili tradicionalne prakse: tako 12 hiš kot vladavine; in med temi astrologi je tudi prejšnja predsednica *Hamburg School Vice*, Ruth Brummund, ki je ustanovila novo *School of Uranische Astrology* v Nemčiji (glej Internet 1).

3.3.5 Uranska astrologija, podveja hamburške šole

Uranska astrologija je relativno nov metodološki pristop k astrologiji in bazira na delu nemškega raziskovalnega astrologa Alfreda Witta, ki je ponovno oživil in naprej razvil uporabo matematičnih središčnih točk za precizno astrološko analizo in napoved. Bil je tudi neodvisen študent astronomije. Pred letom 1970 so bili elementi psihološke astrologije v uranski astrologiji redki; danes je psihološka astrologija vanjo integrirana. Kljub sposobnosti uranske astrologije, da precizno skicira in napoveduje možnosti, so njeni najbolj sezonski prakticerji potrdili, da preostale psihološke, družbene in genetske variable delujejo v tandemu

z astrološkimi indikatorji in še naprej vplivajo na to, kako se energije na koncu manifestirajo. Z drugimi besedami, astrologija ni usoda, ampak indikator možnosti, modificiranih s svobodno voljo. V vnaprej videnih možnih dogodkih so lahko spremenjeni z odločitvami svobodne volje in astrologijo lahko uporabimo kot tehniko, ki preventivno opozarja in pomaga pri reševanju problemov. Uranska astrologija se razglašča za znanost, ne za ideologijo, in je kompatibilna z večino razumskih svetovnih ideologij. Kot pri vsaki znanosti ali kozmologiji jo včasih uporabijo organizacije za zlorabo njenih predpostavk, ki niso povezane z razvojem uranske astrologije kot znanosti. Skupaj z ekstenzivno analizo središčnih točk uranska astrologija vključuje uporabo 16 harmoničnih kotov/astroloških aspektov, ki so izpostavljeni zaradi korelacije z dinamično manifestacijo energije.⁵⁹ V zgodnjih zapisih iz leta 1920 je Witte eksperimentalno s številnimi zgodovinskimi astrološkimi tehnikami, vključno z astrološkimi hišami, planetnimi formularji podobnih arabskih točk in planetnim sistemom vladavine. Witte je tudi predstavil obstoj transneptunskih objektov, ki so pomembni za prakso uranske astrologije. Res je poskušal pristopiti k astrologiji znanstveno in je bil tudi vodilni znanstvenik, odprt za raziskovanje novih idej. Med tretjim rajhom je nemški fizik in astrolog Reinhold Ebertin prevzel ključna učenja, a je zavrnil transneptunske objekte zaradi kontroverznosti in svoj derivat uranske astrologije imenoval kozmobiologija. Po drugi svetovni vojni je Wittovo delo obnovil nemški astrolog Ludwig Rudolph, ki je bil tudi interniran s strani nacistov. Ludwig Rudolph je nadaljeval razvijanje in izboljševanje Wittovih metod, medtem ko se je upiral naporom nekaterih kolegov, vključno s Hermannom Lefeldtom, da ponovno poudari tradicionalne astrološke metode, da bi njegovo delo dobilo bolj popularen pridih. Od sredine 20. stoletja je bil Richard Svehla, astrolog iz Ohia, med prvimi, ki je prevajal nemške materiale iz zgodnjih eksperimentalnih let hamburške šole astrologije v angleščino v 40 letih. Kasneje je Hans Niggemann, nemški vojni oficir in zagovornik hamburške šole astrologije, ki je imigriral v New York, prevedel zgodnje astrološke tekste iz 40. in 50. let, večinoma tekste tradicionalista Hermanna Lefeldta, in to je prispevalo k entuziazmu v New Yorku in Massachusettsu, zaradi česar so ameriški astrologi imenovali uransko astrologijo ali uranski sistem v tistem času. Ilse Schnitzler je v Nemčiji pomagal Hermannu Lefeldtu pri težavni nalogi (pred računalniki) z alfabetizacijo astrološko signifikantnega odkritja Witta in Sieggruna v knjigi, ki se imenuje *Lexikon für Planetenbilder* (izdana 1957). Niggemann je to knjigo prevedel in jo predstavil kot ključ k uranski astrologiji v 60. letih. Obe knjigi sta bazirali na izdaji iz leta 1946 Wittove/Lefeldt *Regelwerk*. Med Niggemannovimi sodobnimi entuziasti je

⁵⁹ Ta vključuje konjunkcijo (0°), opozicijo (180°), kvadrat (90°), semikvadrat (45°) in sekstil kvadrat (135°) kot tudi ostale delitve 22.5° kotov (67.5, 112.5, 157.5).

Charles Emerson. Rogerja Jacobsona *Language of Uranian Astrology* približe reflektira perspektivo in metodologijo, ki jo predstavlja Hermann Lefeldt v svojem nemškem tekstu *Methodik der Astrologischen Hauser und Planetenbilder* iz leta 1962 skupaj z nekaterimi originalnimi vpogledi Jacobsona. V letih 1970 se v Nemčiji zgodi nov premik v hamburški šoli astrologije, od koder izhaja uranska astrologija, ki bolj poudarja kritično testiranje kot nekritično ponavljanje ali ovekovečenje zgodovinskih metod in učenj. Pojavila se je nova generacija literature, zelo drugačna od zgodnjih angleških prevodov in derivatov sinhronega uranskega sistema. Obnovljena je želja po nadaljevanju Alfredovega poudarka na kritični sodobni raziskavi, po sortiranju in testiranju nadaljnjih prednostnih tehnik pod vodstvom Ruth Brummund. Karl Ambjornson je v San Franciscu ustvaril originalna dela, ki so odkrivala tehnike, bazirane na nedavnih raziskavah v Nemčiji in v ZDA v tistih časih. V 70. letih je nemška astrologinja, psihologinja in kemičarka Ruth Brummund, študentka Ludwiga Rudolpha, začela ponovno formulacijo metodologije uranske astrologije, ki bazira na nedavnih raziskavah iz obdobja, ko je bila podpredsednica Hamburške šole astrologije. Brummundova je izdala nov *Regelwerk-Neufassung* (prevedeno kot *Revised Rulebook*) v letu 1979 in posledično razširila drugo izdajo v letu 1990. Izdala je tudi novi *Lexikon-Neufassung*, ki je vključeval tudi novejša odkritja o raziskavah hamburške šole vključno z psihološkimi korelacijami iz leta 1982; ta knjiga je bila obnovljena tako, da vključuje odkritja iz leta 1982 v elektronskem formatu (v nemščini in angleščini) v uranskem software programu, ki je bil izdan v Franciji, razvit v sodelovanju z gospo Brummund in uporabljen za učenje trenutne uranske metode. Medtem ko so termin uranska astrologija uporabili ameriški astrologi, da bi vključili zgodovinska učenja, ki so jih prevzeli od Lefeldta in Niggemanna (propagirana predvsem na atlantski obali ZDA in med tam živečimi emigranti), je večina njunih metod špekulativnih in funkcionalno zastarelih in niso več sestavni del uranske astrologije, kot jo je definirala Brummundova nemška šola uranske astrologije, ki je dosegla večjo popularnost na pacifiški obali ZDA in v vzhodni Aziji, posebno na Tajskem. Ena ključnih razlik med temi, ki jih uranska astrologija definira različno, je v zgodovinskem fundamentalizmu proti nadaljevalnim progresivnim znanstvenim analizam metod in primerjav metod učinkovitosti. Tradicionalisti bazirajo bolj na nedavnih raziskavah, ki so širše razumljene, objektivne in izhajajo iz daljših izkušenj. Ne gre za razlike med fundamentalisti in progresivnimi učenjaki ali znanstveniki na drugih področjih. Ena od popularnih uranskih astroloških variant v ZDA se je začela z Emmo Belle Donath, veliko bolj pa jo je kasneje razvila Marthe Lang Wescott.⁶⁰

⁶⁰ Ta pristop integrira ekstenzivno uporabo središčnih točk, ki vključujejo ostale manjše asteroide in kentavre tudi

3.3.6 Harmonska astrologija

Harmonska astrologija je večinoma razvijal britanski astrolog John Addey. Ponuja konceptualni model za razumevanje delovanja aspektov, ki razširja koncept aspektov prek koncepta aspektov, ki ga uporablja tradicionalna astrologija. V harmonske astrologiji se aspekt gleda kot frakcijo kroga. Na primer, aspekt 120° (trigon) je $\frac{1}{3}$ krožnice, kvadrat je $\frac{1}{4}$ krožnice ... John Addey je raziskoval uporabo frakcij krožnice celo za $\frac{1}{25}$, $\frac{2}{25}$, $\frac{3}{25}$, in tudi frakcije $\frac{1}{125}$, $\frac{2}{125}$, $\frac{3}{125}$ itn. To enormno število možnih aspektov, ki jih uporablja harmonska astrologija, je najbrž eden od razlogov, da je bila zelo počasi in postopno sprejeta kljub impresivnim raziskovalnim rezultatom, ki jih je pokazal John Addey. Uporaba harmonske astrologije zahteva računalnik in tudi tako prihaja do poplave podatkov in izgube pri praktični uporabi teh podatkov. Astrološki vpliv aspekta je osnovan na številkah v frakciji. Na primer, število 3 daje voljnost, agilnost in lahkotnost, torej aspekt trigona vsebuje te kvalitete. Pomeni števil v harmonske astrologiji niso nujno enaki tem, ki jih uporablja numerologija. Na primer, v harmonske astrologiji so števila 4, 8 in 16 stresna in predstavljajo izziv, medtem ko imajo v numerologiji drugačen pomen. Denominator je veliko močnejši od numeratorja. V večini harmonske astrologije je numerator deljen v celoti, tako so aspekti $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$ in $\frac{3}{7}$ zelo podobni v vplivu. Tudi aspekti $\frac{1}{9}$, $\frac{2}{9}$, in $\frac{4}{9}$ so podobni. Preskočili smo aspekt $\frac{3}{9}$, ker se $\frac{3}{9}$ zmanjša na $\frac{1}{3}$, tako da je aspekt $\frac{3}{9}$ pravzaprav aspekt $\frac{1}{3}$ in ima kvalitete števila 3 in ne 9. Denominator frakcije je pogosto »harmoničen«. Na primer, ko nekdo reče, da ima Venero in Jupitra v 7. harmoniji, to pomeni, da sta Venera ali Jupiter v aspektu $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$, ali $\frac{3}{7}$. Ker se harmonični astrologi navadno ne ozirajo na numerator, pogosto razglabljujejo le harmonične (denominatorske) dele aspekta, raje kot specifičen aspekt. Z drugimi besedami, raje rečejo, da sta Venera in Jupiter v 7. harmoniji, in ne specifizirajo, v katerem določenem aspektu sta ($\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$ ali $\frac{3}{7}$). Veliko harmonske astrologov verjame, da podvojitve harmonije ne spremeni osnovnega pomena. Na primer, prej smo rekli, da so števila 4, 8 in 16 stresna in predstavljajo izziv. To podvajanje števila se lahko nadaljuje: harmonije 32, 64, in 128 so tudi stresne in predstavljajo izziv. Morda je presenetljivo, da se osnovni pomen ne spremeni, a ima intuitiven pomen, ko ugotovimo, da je teorija harmonske astrologije zelo podobna teoriji valov v fiziki, o čemer govori John Addey v svoji knjigi. Addey poda tudi

s transneptunovci, in posledična uporaba tehnik od paradigem zunaj tradicij nemške uranske astrologije, vključno s solarnimi in luninimi povratki (ki jih omenja Roger Jacobson v prejšnjih letih); daje signifikantno, a ne ekskluzivno, poudarek na psiholoških aspektih astrologije, in vključuje številne faktorje v analizi karte.

analogijo z glasbo, kjer je nota A 440 ciklov na sekundo. Če podvojimo cikel, je to 880 ciklov in smo spet prišli do note A, eno oktavo višje. Če še enkrat podvojimo, pridemo do 1760 ciklov na sekundo, kar je še ena oktava višje in spet nota A. Višje harmonije dajo talent, notranjo moč ali ekstremne probleme za osebo. Nižje harmonije dajo osebnost in slog. V harmonski astrologiji se splošno verjame, da je mogoče dati analizo za 180 harmonij, a jasne meje niso določene. Orbita je proporcionalna harmonijam. Splošno pravilo o signifikantnosti aspekta je, da mora biti deljiv s števili med 12 in 30. Nekateri harmonski astrologi uporabljajo število do 16, da bi se omejili na aspekte, ki so zares pomembni v posameznikovem življenju. $\frac{1}{4}$ aspekt (kvadrat) ima orbito 4 stopinj, da je lahko močan (16 deljeno s 4 je 4), $\frac{1}{8}$ aspekt ima 2-stopinjsko orbito (16 deljeno z 8 je 2) in 16. harmoničen aspekt ima 1. stopinjo orbite. Če želimo dobiti pomen harmonije, jo moramo množiti. Harmonije, ki niso primarnih števil, določajo svoj pomen z množenjem harmonije. Na primer, 15. harmonija ima pomen kombinacije števila 5 in 3. **Pomeni harmonij**⁶¹ (glej Internet 3).

3.3.7 Heliocentrična astrologija

Je moderno področje raziskovanja znotraj fenomena astrologije. Nima nobene tradicije. Je osnovana na podlagi heliocentrične ideje, ki v nasprotju z geocentrično postavlja v središče vesolja Sonce. Geocentrična astrološka karta ima Zemljo za center in točke ascendent in descendent, ki označujejo horizont, ki deli nebo na vidni in nevidni del. Heliocentrična astrologija postavlja v središče natalne karte Sonce. Beseda heliocentričen izhaja iz grške besede *helios*, kar pomeni Sonce. Največ kritik se nanaša na dejstvo, da ne živimo na Soncu (kako je torej lahko postavljeno kot izhodiščna točka) in da potemtakem v heliocentrični karti izgubimo pomen Sonca, ki je tako pomemben v astrologiji. Se pa pojavi nov pomen Zemlje v karti posameznika. Izgubimo tudi kote geocentrične karte: ascendent in središčno točko z njunimi nasprotji, descendentom in nebesnim dnem. To pa implicira izgubo hišnega sistema, ki daje pomen interpretaciji karte in napovedovanju. Ugotovili bomo, da zamenjava perspektive, ne spremeni prave pozicije planetov, saj tudi fotografiranje jabolka iz različnih zornih kotov ne spremeni esence jabolka. Zamenjava perspektive spremeni karto na različne načine, pojavi se

⁶¹ Harmonije 1 imajo motivacijsko moč za posameznika. To so harmonije 1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, in 28. To so najpomembnejše harmonije, ker so najbolj dinamične in osnovne za poteze posameznika. Harmonije osnovane na 3 (3, 6, 12, 24, 48, in 96) so tudi fundamentalne sile za posameznika, čeprav niso tako stresne in motivacijske kot harmonije osnovane na 1. 5. harmonija se povezuje s svobodo in pomanjkanjem kontrole. Nekateri astrologi verjamejo, da 5. harmonija daje inteligentnost in mentalne talente. Astrolog Ken Negus je postavil hipotezo, da je vključena v podedovane vzorce. Astrolog David Cochrane verjame, da daje občutek za kulturne aktivnosti, pod kar se šteje uživanje v gledanju televizije, kateri koli obliki umetnosti, literaturi, glasbi ... 5. harmonija daje tudi nenaslanjanje na vsakodnevno skrb za bazične vsakodnevne zadeve, želi se osvoboditi od boja za hrano, obleke in streho nad glavo, zato da lahko uživa v svetu zabave in idej itn. Primarna števila, večja od 19, so bila bolj redko obravnavana.

Zemlja namesto Sonca, celotna struktura se spremeni v kotih, ki jih tvorijo planeti in z drugačno pozicijo znamenj, še posebno v primeru Venere in Merkurja. Zakaj je torej heliocentrična astrologija uporabna? Filozofija heliocentrične astrologije se naslanja na postavko, da duh (ki ga v tradicionalni astrologiji predstavlja Sonce) ne more biti deljiv na znamenje, hišo, aspekte. Duh preprosto nima kvalifikacij. Kar kvalificira eksistenco posameznika, je struktura karte, centrirane okoli Sonca, kjer vsak planet kaže posamezno stanje eksistence. Najbolj evidentno stanje eksistence je materialno, kar reprezentira Zemlja. Heliocentrične karte tudi nimajo kardinalnih smeri: severa, juga, vzhoda in zahoda. Ker ni posebne fokalne točke (kot je ascendent v geocentrični karti), mora astrolog zavzeti holističen pristop k interpretaciji karte, kar je že samo po sebi ultimativni cilj astrologov (glej Internet 6). Navadno v heliocentrično karto vključimo Zemljo in ta se vedno nahaja točno nasproti Soncu v natalni karti. Rezultat je, da vsak aspekt s Soncem geocentrično avtomatično oblikuje heliocentričen aspekt z Zemljo in ti aspekti so zelo pomembni. Izračun heliocentrične karte ni težak, še posebno ne z današnjim softwarom. Interpretacija pa zahteva poglobljeno razumevanje tradicionalnih astroloških principov. Heliocentrično znamenje planeta je tako pomembno kot geocentrično in vladavina ostaja ista. Razlika v interpretaciji je ta, da heliocentrična postavitev v znamenja indicira zadeve javnega interesa; geocentrične pozicije se bolj ukvarjajo s privatnimi, subjektivnimi zadevami. Heliocentrični planeti opisujejo naše javne aktivnosti, povezave in akcije. Tradicionalni planetarni pomen in pomen znamenj je enak v obeh, tako v heliocentrični in v geocentrični karti. Na primer, Jupiter se bo v obeh kartah odražal kot ekspanzija, optimizem in izobraževanje, a heliocentrični Jupiter bo bolj pomemben, če nas te kvalitete vodijo v javno akcijo. Geocentrični Jupiter se bo odražal na bolj osebni ravni. Heliocentrični sistem nam veliko pove o statusu, tako lokalnem, nacionalnem in internacionalnem, in se še posebno povezuje z javnim življenjem, kariero in izkušnjo prepoznanja ali kriticisma v svetu. Postavitev hiš heliocentričnih planetov je vedno pomembna, še posebno če ima kakšen kontakt z ascendentom ali središčno točko. Heliocentrični sistem tudi odpre možnost poti aspektov, ki se ne bi nikoli zgodili v geocentričnem sistemu, kot so Venera in veliki aspekti s Soncem. Ker sta Merkur in Venera bližje Soncu kot Zemlji in se vrtita okoli Sonca hitreje kot Zemlja, imata najširši krog variacij med geocentričnimi in heliocentričnimi pozicijami. Ko uporabljamo oba sistema skupaj, je pomembno, da uporabljamo ozke orbite, 5 stopinj je maksimum za aspekte s Soncem. Tudi v heliocentričnem sistemu lahko izračunamo progresijo»dan za leto«. Progresirana natalni ascendent in središčna točka sta zelo pomembna in dovoljena je orbita 1. stopinje za progresije. Ne obstaja helioascendent ali središčna točka. Tudi tranziti so pomembni v heliocentričnem sistemu.

Lahko uporabimo heliopozičije za tranzite geonatalnih planetov ali geopozicije za tranzite helionatalnih planetov. Ko heliocentričen planet progresira v novo znamenje, se bo to odražalo v spremembi videza, izkušnje ali aktivnosti, še posebno v javni areni življenja. Javni značaj heliocentrične interpretacije pomeni, da je to odlično področje za raziskovanje kart pomembnih javnih figur (glej Internet 7).

3.3.8 Huberjeva šola astrologije

Bruno Huber (1930–1999) je bil švicarski astrolog, ki je skupaj s svojo ženo Lousie Huber ustanovil Huber School of Astrology leta 1962. Leta 1983 se je v Britaniji odprla še ena podružnica. Prej je Huber delal kot asistent Roberta Assagiolija na področju psihosinteze in bil nadaljevalec dela Assagiolijeve prijateljice in kolegice Alice Bailey.

3.3.9 Lokacijska astrologija

Imenovana tudi astrogeografija ali lokalna astrologija, je celostni termin, ki ga uporabljajo za opis različnih tipov astrologije, ki analizira učinke in korelacije planetarnih energij na specifičnih lokacijah na Zemlji. Kot rezultat so različni teksti lahko različni v natančni definiciji in območju tehnik. Med najbolj znanimi tehnikami je astrogeografija, ki jo je razvil Don Neroman v Evropi v tridesetih letih 20. stoletja in jo je kasneje še naprej razvijal Jim Lewis v ZDA. Lewis je svoje karte poimenoval astrokartografske karte in te so bile široko publicirane v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja. Astrokartografske karte so odvisne od točnih rojstnih datumov, z 10 minutami odstopanja, kar povzroča netočne indikacije predpostavljenih lokacijskih vplivov.

Geodetska/fiksirana lokalna astrologija Drugi tip lokacijske astrologije se včasih imenuje »fiksirana lokalna astrologija«, »lokalna astrologija« ali »astrološka geodezija« in njena najprej priznana zagovornika sta bila Sepharial (Walter Gorn Old) v Angliji in A. M. Grimm v Nemčiji. Oba sistema predpostavljata, da ima grinviški meridian v metropolitnem Londonu 0° ovna na fiksiranem lokalnem MC, kar dopušča raznim regijam na planetu, da korespondirajo z 12 znamenji zodiaka. Obstajajo subtilne razlike med Sepharialnim in Grimmovim sistemom, ki so opazne v veliko klasičnih astroloških metodah, tudi v preciznih metodah, ki jih uporabljata uranska astrologija in kozmobiologija. Sepharialni sistem je kasneje populariziral kanadski astrolog Chris McRae in ameriški astrolog Joyce Wehrman. Kanadski astrolog L. Edward Johndro je tudi delal na tej metodi na različnih točkah v tridesetih letih in kasneje, omahoval je med začetno referenčno točko na Greenwichu in drugo blizu velikih piramid v Egiptu; obstaja

kontroverzija glede tega, kateri sistem je na koncu izbral. Geodetska/fiksirana astrologija ni v celoti odvisna od točnega rojstnega časa in substancialne predpostavke lokacijskih informacij je mogoče izpeljati tudi, ko je čas dneva ali rojstva neznan. Preostale metode lokacijske astrologije vključujejo »lokalno vesoljno astrologijo«, ki jo je razvil nemški astrolog Friedrich Siegrun in jo je kasneje populariziral v ZDA razvijalec softwara Michaela Erlewina (glej Internet 1).

Astrokartografija (imenovana astrogeografija v Evropi) je le ena od metod lokacijske astrologije, ki si prizadeva identificirati različne življenjske razmere skozi razliko v lokaciji. Razvil in populariziral jo je ameriški astrolog Jim Lewis (1941–1995) in se fokusira na elemente relocirane natalne karte, tako da te faktorje indicira na zemljevid sveta, kot je Astro*Carto*Graphy zemljevid. Lewisov Astro*Carto*Graphy zemljevid kaže vse lokacije na Zemlji, kjer so planeti kotni (vzhajajoči, zahajajoči, zgornji tranziti, spodnji tranziti) v trenutku osebkovega rojstva. »Angularni« planet je tisti, ki sedi v konjunkciji z vrhom začetne hiše: 1., 4., 7., in 10., in te se imenujejo kotne hiše. Z astrokartografijo te narisane linije kažejo na zemljevidu sveta, kje se bodo ti faktorji pojavili za posameznika, prek relokacije. Po teoriji Astro*Carto*Graphy naj bi oseba, če je rojena na kateri koli od teh lokacij, imela korespondenčni planet, ki naj bi bil pomembnejši in bolj vpliven v karti. Jim Lewis je vzel to bazično astrološko idejo in naredil korak naprej z oblikovanjem trditve, da če oseba kasneje potuje ali obišče tako kotno lokacijo, bo imel planet podobno vlogo v osebnem doživljanju te lokacije. Ti zemljevidi se na široko uporabljajo za planiranje relociranja ali potovanja. Kot taki so splošna veja astrologije, ki ji pravimo relokacijska astrologija. Preostale tehnike, ki jih uporabljajo v ta namen, vključujejo lokalno vesoljno mapiranje, relocirane rojstne karte in mestne inkorporacijske karte. Lewis je ustvaril blagovno znamko **Astro*Carto*Graphy**, ki se nanaša na ta zemljevid. Kmalu so bili razviti preostali zemljevidi, ki so kazali druge lokacijske faktorje, ki jih je Lewis zanemaril. Tak primer je astrolokacijski zemljevid, ki ga je razvil Astro Computing Services of San Diego, ki kaže planetarne sekstile, trigone in drug aspekte, ne pa samo konjunkcij. Kepler Software korporacija prodaja software, ki riše astrozemljevide, ki imajo še več izbranih linij, vključno z aspekti dodecila in kvintila ali številna druga telesa in njihove aspekte, kot so steroidi. Keplerjevi zemljevidi dovoljujejo celo opazovanje svojega novega vzhajajočega znaka. Taki zemljevidi se pogosto imenujejo zemljevidi linij na področju lokacijske astrologije. Aprila 2000 so tožili popularnega ameriškega lokacijskega astrologa Juliana Leeja, ker je uporabljal domeno **www.astrocartography.com**. na spletu. Astro Numeric Services, ki ga je tožila, je od sodišča zahtevala, da mu odvzamejo domeno in jo podarijo njim.

Lee je zmagal in obdržal ime kot javno rabo besede. Lee, ki je napisal *The Geostel Brownbook* kot elaboracijo in posvetilo originalnim Lewisovim zapisom, trdi, da se Lewisov zemljevid Astro*Carto*Graphy le površno dotika površja realnosti lokacijske astrologije in da je vsak pristop pomemben za razumevanje lokacijskih vplivov. (glej Internet 1).

3.3.10 Psihološka astrologija ali astropsihologija

Astropsihologija skuša, ne da bi zavračala tradicionalno astrologijo, vanjo vpeljati sodobna psihološka dognanja. Aspekti astrološke karte kažejo na nekakšen ponavljajoči se avtomatizem: oseba se nezavedno postavlja v podobne situacije kot v otroštvu. Ta šola izhaja iz dognanj Freudove in Jungove psihologije. Nekateri zagovorniki astropsihologije celo vsakemu aspektu pripisujejo določen psihološki kompleks (glej Aubier 1991). Psihološka astrologija, astrološka psihologija in astropsihologija so nedavni proizvodi križne fertilizacije področij astrologije z globoko psihologijo, humanistično psihologijo in transpersonalno psihologijo. Uporablja horoskop in arhetipe astrologije, da bi osveščala psihološko razumevanje individualne psihe. Svoje izvore črpa iz pisanja Carla Junga v 1950. Jung je nekoč dejal: astrologija predstavlja obnovo psihološkega znanja antike (1962). Svojo analitično psihologijo je sintetiziral z zahodno astrologijo. Preostali signifikantni pionirji so: Liz Greene, Howard Sasportas, ki je leta 1983 ustanovil *Center za psihološko astrologijo*; Bruno Huber in Louise Huber sta razvila svojo metodo astrološke psihologije, ki se nanaša na metodo Huber, kar povezuje delo Roberta Assagiolija s psihosintezo. Ko je Carl Jung raziskoval simbolični pomen sanj, je prišel v stik z mitskimi figurami, ki so nam jih zapustili naši predniki. Potem je opazil korelacijo z bogovi v naslikanih podobah iz svojih sanj, ki so povezani z nebesnimi figurami v zvezdah. Iz tega je zaključil, da so nebesne figure v astrologiji prišle iz podob, ki jih delamo v svojem umu. Jung je čutil, da so te mentalne podobe vodile do astrologije. Verjel je, da astrologija lahko nauči človeka o človeškem umu, a na splošni ravni. Nekaj astrologov in psihologov je sledilo njegovim predpostavkam in odkrili so, da lahko iz horoskopa razberejo svoj karakter. Iz tega so predpostavili, da so osebne mentalne težave skrite v horoskopu. To je bil začetek astrologije, ki je začela vplivati na psihološke taktike. Psihološka astrologija ne verjame direktno, da je osebno vsakodnevno življenje določeno s pozicijo zvezd. Kaže le, da je horoskop orodje, ki pomaga identificirati osebne attribute. Psihološki astrolog lahko na primer uporabi horoskopsko metodo, da vidi, ali posameznik poseduje specialne sposobnosti, ki bazirajo na njihovem umu. Astrologi, ki uporabljajo psihodiagnostična ogrodja, se zanašajo na osebne izkušnje, da opravičijo, zakaj psihološka astrologija lahko ponudi pomembne informacije o osebnem karakterju. Zunanji vpliv na osebo lahko povzroči, da se leta počuti, kot

da horoskop pravilno in natančno portretira njegovo delovanje uma. Po Riemannu so predispozicije, vidne v horoskopu, prikrite in njihovo razkritje je blokirano z zunanjimi vplivi. Horoskop tako pomaga pri odkrivanju teh pokopanih predispozicij. Zaradi tega zanašanja na osebne izkušnje in možnosti zunanjih vplivov je znanstveni dokaz pokazal diagnozo psihološkega problema, ki ni mogla biti narejena s horoskopom, zaradi česar psihološka astrologija ne more biti znanost. Jung je verjel, da so razlogi za sumničavost, da nebesna telesa dejansko vplivajo na osebni razvoj ob rojstvu, da je korelacija akavzalna in da nanjo dejansko ne vplivajo planeti in zvezde, nesprejemljivi. Šel je tudi dalje in oznanil svoje razloge za verjetje v umski ustroj osebe, ki je vključena v predpostavljen akavzalni fenomen, ki je bil ključen, če je korelacija sploh obstajala. Psihološka astrologija je nato spet prinesla nazaj povezave skozi osebne izkušnje.⁶²

3.3.11 Astrologija sončevega znamenja

Astrologija sončevega znamenja (ali časopisna astrologija) je oblika astrologije, ki jo najbolj pogosto najdemo v mnogih časopisih in kolumnah revij. Je simplificiran sistem astrologije, ki se ukvarja s pozicijo Sonca, ki naj bi bil nameščen znotraj 12 zodiakalnih znamenj, ki so odvisne od meseca rojstva. To znamenje se potem imenuje sončevo znamenje ali zvezdno znamenje osebe, ki je rojena tega meseca. Kljub splošni priljubljenosti (v VB več kot 60 odstotkov odraslih bere svoje zvezde v časopisih, rahlo večji odstotek v ZDA) je veliko argumentov za in proti vrednosti sončeve astrologije, predvsem med astrologi različnih prepričanj. Bolj tradicionalni astrologi ne marajo te astrologije. William Lilly je bila v 17. stoletju prva astrologinja, ki je pisala za časopise (nekateri celo verjamejo, da so se časopisi začeli kot astrološki almanahi), astrologija sončevega znamenja ni bila odkrita do leta 1930. Astrolog R. H. Naylor naj bi napovedal padec letala R101, kar je vodilo do pritiskov na Naylorja, da je naredil enostaven sistem astrologije, primeren za časopisne kolumne. Po eksperimentiranju se je odločil za sončna znamenja.

Kritike. Veliko horoskopskih astrologov meni, da je astrologija sončevega znamenja preveč splošna in nima vrednosti. Vsaka oseba ima tudi Lunino znamenje, Merkurja, Venero ... in ta se ne konformirajo na zgornje datume in se menjajo iz leta v leto. »Sončevi« astrologi tega in drugih variabel ne upoštevajo.

⁶² Da bi uravnovesili kakršenkoli predsodek do astrologije, bi bilo priporočljivo pogledati delo spoštovanega kulturnega zgodovinarja, filozofa in psihologa Richarda Tarnasa, ki ponuja novi dokaz in podporo astrološkega svetovnega nazora.

Kontrakriticizem. Argument astrologije sončevega znamenja je, da je vse in smo vsi predmet splošnih sil. Na primer, oseba lahko načrtuje sprehod do trgovine naslednji dan, a ko vidi vreme (ki vpliva na vse), si lahko premisli in se tja raje pripelje. V tem primeru je splošen vpliv presegel osebne. Astrologija sončevega znamenja pravi, da se take splošne faktorje da najti astrološko. Sončeva znamenja tudi reprezentirajo določene podsekcije populacije. Raziskave zavarovalniških družb znotraj njihovih masivnih podatkovnih baz so prijavljene, da razkrivajo razlike med relativno varnostjo na cestah za ljudi, rojene v različnih časih v letu. Sunday Times, 14. september 1997, omenja takšno raziskavo in tudi pomembne rezultate markentinških podjetij, ki analizirajo kupovalne navade glede na pripadnost astrološkemu znamenju. Švicarski matematik in astrolog Gunter Sachs je naredil ekstenzivno raziskavo na množičnih primerih (uporabil je skoraj milijon podatkovnih baz) in pokazal pomembne razlike med ljudmi različnih zodiakalnih znamenj. Ti rezultati so bili objavljeni v časopisih po vsem svetu, na primer v Daily Mail 6. novembra 1997.

3.3.12 Ezoterični sistemi astrologije

Veliko mističnih in ezoteričnih tradicij je povezano z astrologijo. Na primer Kabala, ki vključuje participante, ki so inkorporirali elemente astrologije v lastno tradicijo. V drugih primerih, kot je divinacijski tarot, so astrologi sami vključili tradicijo v svojo prakso astrologije. Zgodovinsko je alkemija na zahodu tesno povezana in prepletena s tradicionalno babilonsko-grškim slogom astrologije; v številnih načinih sta zgrajeni, da se dopolnjujeta v raziskovanju okulta ali skritega znanja. Astrologija uporablja koncept klasičnih štirih elementov alkemije iz antike do danes. Tradicionalno je vsak od sedmih planetov v solarnem sistemu, ki so jih poznali v antičnih časih, bil povezan z vladanjem nad neko kovino. Astrološki koncepti so aplicirani na različne ezoterične šole, misli ali oblike divinacije: alkemija, kiromantika, krščanstvo, ezoterična astrologija, geomantika, kabalistična astrologija, numerologija, frenologija, rosekrucianizem, I Ching, tarot divinacija itn.

4. ZAKLJUČEK

Nekateri znanstveniki so začeli jemati misticizem in supernaturalizem resno. Nekateri največji današnji intelektualci, med njimi Francis Crick, Carl Sagan, Noam Chomsky, Richard Dawkins, se bojijo, da smo v nevarnosti padca v »novi temni vek«, v katerem je znanstveni razum zatrt in vlada magično razmišljanje. Ali je to grožnja? V uvodnem delu diplomske naloge smo postavili hipotezo, da, *ker astrologija črpa iz mitološke kulture raznoterih tradicij ter je pomembno vplivala na razvoj družbe, je astrologija pomemben kulturni fenomen, ki ga je*

treba znanstveno preučevati in raziskovati. Hipotezo lahko v celoti potrdimo. Prvi del hipoteze lahko potrdimo z obsežno klasifikacijo in poglobljeno analizo sekundarnih virov, predvsem v četrtem poglavju pričujočega dela, iz katerega je razvidna njena zgodovinska in mitološka signifikantnost, za drugi del hipoteze pa smo ugotovili, da: *Astrologija izvira iz Mezopotamije, pred 4000 leti, in zdaj postaja virtualno globalna. Kljub stoletjem zatiranja je astrologija preživela in je še zmeraj aktualna. Očitno vsebuje neko fundamentalno človeško izkušnjo, zato jo moramo jemati resno kot fenomen in subjekt s svojimi pravili. Vedno, kadar se je govorilo o astrologiji, je bila omenjena kot propadla verzija nečesa drugega, necelostna magična religija ali obžaljujoča psevdoznanost.* (Curry in Willis 2004: 3). Tudi hipotezo, ki zadeva umestitev astrologije v fenomen new age, lahko potrdimo, kar potrjuje izčrpna analiza njenih značilnosti v drugem poglavju pričujočega dela. Tu lahko navajamo Parsonsovo klasifikacijo iz leta 1993 na podlagi kriterija odnosa NRG do tradicionalne religije, kjer je astrologija uvrščena v povsem novo NRG, ki se ne opira na tradicionalno religijo, in sicer spada v podskupino *new age*. Hipoteza: *Astrologije Sončevega znamenja, ki se pojavlja vsesplošno v raznoterih medijih v komercialne namene, ne gre enačiti z resnim študijem drugih astroloških tradicij in sistemov, saj ta nima prave vrednosti ali pomena glede na poglobljen analitični pristop k študiju astrologije, ki vključuje preučevanje njene zgodovine, različnih smeri in njene funkcije v družbi,* se nanaša na Adornovo trditev, da je verjetje v astrologijo »patološki indikator avtoritarnega iracionalizma«. Adorno trdi, da je avtoritarni iracionalizem integralni del razsvetljene modernosti in ga ne moremo gledati kot ostanek preteklosti, nenamerno posledico ali marginalnega drugega. Modernost in avtoritarna iracionalnost sta povezani s psihodinamiko modernosti, karakternimi osnovami in rezultati procesov kulturne, ekonomske, politične in socialne modernizacije. V njihovi skupni manipulaciji odvisnih potreb tipične pozno moderne osebnosti obstaja direktna kontinuiteta med avtoritarno iracionalno propagando in vsakodnevnimi proizvodi kulturne industrije. Tako vidi Adorno fundamentalno simetrijo v masovni kulturi in fašizmu, saj oba reproducirata nezrele karakterne strukture z visokimi, skoraj otroškimi, odvisnimi potrebami. Med take proizvode masovne kulture uvršča Adorno tudi astrologijo, predvsem astrologijo v obliki časopisnih kolumn in ta fenomen tudi podrobno analizira. Curryeva in Willisova analiza je na drugi strani osredotočena na zgodovinski vidik astrologije in vidi v njej bogat mitološki potencial, skratka, dejstvo je, da ne gre enačiti popularizirane različice astroloških napovedi, ki se pojavljajo v medijih, z verodostojno kulturno zgodovinsko tradicijo raznovrstnih astroloških šol.

5. VIRI IN LITERATURA:

Samostojne publikacije:

- **Adorno, Theodor W. (1994):** *The Stars Down to Earth and other essays on the irrational in culture.* London, New York: Routledge.
- **Astroagaia (2006):** *Šola magične astrologije-Učbenik z osnovami astrologije I.letnik.* interno gradivo za udeležence, nikoli izdano.
- **Aubier, Catherine (1991):** *Enciklopedija astrologije.* Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- **Beal, Timothy K. in William E. Deal (2004):** *Theory for Religious Studies.* New York, London: Routledge.
- **Discepolo, Ciro (2007):** *Temelji medicinske astrologije: osnove za razumevanje človekove patologije s pomočjo nebesnih teles.* Ljubljana: Hermes, Založba astrološkega inštituta.
- **Eliade, Mircea (1996):** *Zgodovina religioznih verovanj in idej.* Ljubljana : Državna založba Slovenije.
- **Heelas, Paul (1996):** *The New Age Movement: The Celebration of Self and the Sacralization of Modernity.* Oxford, Cambridge: Blackwell.
- **Lesjak, Gregor in Aleš Črnič ur. (2001):** Nova religijska in duhovna gibanja: izziv sodobni družbi in državi. *Teorija in praksa* 38(6).
- **Smrke, Marjan (2000):** *Svetovne religije.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- **Willis, Roy in Patrick Curry (2004):** *Astrology, Science and Culture. Pulling down the moon.* Oxford, New York: Berg.

Članki v revijah oziroma zbornikih:

- **Črnič, Aleš (2001):** Teorija in praksa definiranja religije. *Teorija in praksa* 38(6), 1004-1016.
- **Črnič, Aleš (2001):** Razumeti sodobno duhovno veleblagovnico. *Časopis za kritiko znanosti* 29(202-203), 87-89.
- **Črnič, Aleš (2001):** Nirvanizacija globalne vasi: Privlačnost azijskih religij za sodobne zahodne družbe. *Časopis za kritiko znanosti* 29(202-203), 141-161.
- **Črnič, Aleš (2003):** Odnos sodobnih družb do novih religijskih gibanj. *Teorija in praksa* 40(1), 117-135.
- **Lesjak, Gregor (2001):** Nova religijska in duhovna gibanja v Sloveniji. *Teorija in praksa* 38(6), 1108-1125.

- **Potrata, Barbara (2001):** Verske ideje, verske prakse: Slovenski novodobniki in njihove prakse. *Teorija in praksa* 38(6), 1144-1156.
- **Potrata, Barbara (2001):** Duhovnost nove dobe. *Časopis za kritiko znanosti* 29(202-203), 163-179.
- **Wilson, Byron (2001):** Metodološki problemi proučevanja novih religijskih gibanj. *Časopis za kritiko znanosti* 29(202-203), 91-102.

Internetno gradivo:

- **Internet 1:** Wikipedia, The Free Encyclopedia(2008): *Astrology*. Dostopno na <http://en.wikipedia.org/wiki/Astrology> (11.januar 2008).
- **Internet 2:** Astrodienst(2007): *People and Authors*. Dostopno na <http://www.astro.com/> (22.februar 2008).
- **Internet 3:** Horoscope.com(2008): *Other Schools of Astrology* Dostopno na <http://astrology.horoscope.com/horoscopes/schools-of-astrology.html> (25.marec 2008).
- **Internet 4 :** Astroved, Ancient Vedic Wisdom for Modern Times (2007): *Remedies*. Dostopno na <http://www.astroved.com/> (25.marec 2008).
- **Internet 5:** Astrodienst (2007): *Mapping the Psyche, an Introduction to Psychological Astrology, by Clare Martin*. Dostopno na http://www.astro.com/mtp/mtp01_e.htm (25.marec 2008).
- **Internet 6:** Heliocentric Astrology (2006): *The Heliocentric Idea*. Dostopno na <http://www.heliocentric-astrology.com/> (27.maj 2008).
- **Internet 7:** Elysian Astrology and New Age Shop (2007): *Mercury*. Dostopno na <http://www.elysian.co.uk/heliocentricastrology.htm> (27.maj 2008).
- **Internet 8 :** Penumbra (2008): *The Celtic Zodiac*. Dostopno na <http://www.novareinna.com/constellation/celtic.html> (27.maj 2008).
- **Internet 9:** Švara, Sergio (2008): *Vsebine vprašanj terenskih anket »Slovensko javno mnenje« (SJM) od 1968 do 2008, mesta vprašanj v vprašalnikih in pregeled ponavljanja vprašanj (E-dokument CJMMK)*. Dostopno na http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/file/e-dokumenti/Vsebine_anket_SJM.pdf (9.junij 2008).
- **Internet 10:** Toš, Niko, ur.(1999): *Vrednote v prehodu II. Slovensko javno mnenje 1990-1998 (Dokumenti SJM, FDV IDV, CJMMK)* Dostopno na

- http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/File/e-dokumenti/SJM_vrednote_v_prehodu_2.pdf (9.junij 2008).
- **Internet 11:** Toš, Niko, ur.(2004): *Vrednote v prehodu III. Slovensko javno mnenje 1999-2004 (Dokumenti SJM, FDV IDV, CJMMK)*. Dostopno na http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/File/edokumenti/SJM_vrednote_v_prehodu_3.pdf (9.junij2008).
 - **Internet 12:** Črnič, Aleš(2008):*Teorija in praksa definiranja religije*.Dostopno na <http://dk.fdv.uni-lj.si/tip/tip20016Crnic.PDF> (9.junij 2008).
 - **Internet 13:**Kuerpick, Tjaša (2007):*Slovenski slovar astrologije*. Dostopno na http://www.astradamus.net/Slovenski_astroslovar_2_verzija.pdf (13.junij 2008).
 - **Internet 14:** Astrological Society of South Africa (2008) :*Welcome to ASSA*. Dostopno na <http://www.astrologysociety.org.za/> (27.maj 2008).
 - **Internet 15:** Magična astrologija Astrogaia, umetnost spreminjanja (2006): *Šola magične astrologije*. Dostopno na <http://www.astrogaia.net/> (18.junij 2008).
 - **Internet 16:** IPAL, Institut za psihološko astrologijo Ljubljana, Institut Matjaža Regovca (2008): *O astrološkem institutu*. Dostopno na <http://www.astroloskiinstitut-mr.si/uvod.html> (18.junij 2008).
 - **Internet 17:** Duhovna univerza (2008): *Duhovna univerza*. Dostopno na <http://www.cdk.si/du/> (18.junij 2008).
 - **Internet 18 :**Borstner, Nina (2004) : *Odzivi zahodnih družb na nova religijska gibanja - problem definicije novih religijskih gibanj : diplomsko delo*. Dostopno tudi na <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Borstner-Nina.PDF> (18.junij 2008).
 - **Internet 19:** Clarke, Dave, Toos Gabriels in Joan Barnes (1996): *Astrological signs as determinants of extroversion and emotionality: An empirical study*. Dostopno na <http://proquest.umi.com.nukweb.nuk.uni-lj.si> (2.marec 2008).
 - **Internet 20:** Curry, Patrick (1995): *Stars in our eyes*. Dostopno na <http://proquest.umi.com.nukweb.nuk.uni-lj.si> (2.marec 2008).
 - **Internet 21:** Kane, Pat (1996): *There s method in the magic*. Dostopno na <http://proquest.umi.com.nukweb.nuk.uni-lj.si> (2.marec 2008).
 - **Internet 22:** Hammond; Norman (2001): *Star Gods of the Maya: Astronomy in Art, Folklore, and Calendars*. Dostopno na <http://proquest.umi.com.nukweb.nuk.uni-lj.si> (2.marec 2008).

- **Internet 23:** Faracovi, Ornella Pompeo , Denis Trierweiler in Jennifer Curtiss Gage (1998): *Praise of Astrology*. Dostopno na <http://dio.sagepub.com> (2.marec 2008).